

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ ไวยากรณ์ไทยฉบับครอบคลุมภาษาย่อย

(A Pan-Dialectal Grammar of Thai)

เล่มที่ 5

เรื่อง ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้

(A Grammar of Southern Thai)

ผู้วิจัย อาจารย์ ดร. กรัณศุภมาส เอ่งฉ้วน

(มหาวิทยาลัยมหิดล)

เสนอฝ่ายวิชาการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

22 มีนาคม 2554

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกอ. และ สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

คำนำ

(โดยหัวหน้าโครงการวิจัย)

รายงานวิจัยนี้เป็นผลของการวิเคราะห์ภาษาไทยด้านไวยากรณ์ ภายใต้โครงการวิจัยที่มีชื่อว่า **ไวยากรณ์ไทยฉบับครอบคลุมภาษาย่อย** (A Pan-dialectal Grammar of Thai) ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากฝ่ายวิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ทุนที่ได้รับเป็นทุนประเภทส่งเสริมกลุ่มวิจัย หรือทุนเมธีวิจัยอาวุโส ระยะเวลาของทุนวิจัยคือ 31 กรกฎาคม 2550 ถึง 30 กรกฎาคม 2553

เหตุผลที่ทำวิจัยเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากการที่หัวหน้าโครงการวิจัยได้สังเกตเห็นปัญหาหลายประการเกี่ยวกับภาษาไทย ทั้งปัญหาความลึกลับในการวิเคราะห์ภาษาไทย และปัญหาการขาดแคลนผลการวิจัยและตำราไวยากรณ์ที่ทันสมัยในสังคมไทย อันส่งผลไปถึงปัญหาการจัดทำพจนานุกรมและแบบเรียนภาษาไทย ปัญหาการสอนภาษาไทยให้คนไทยและชาวต่างประเทศ และปัญหาการวิจัยภาษาไทยเชิงลึก

ปัญหาดังกล่าวมาจากสาเหตุ 4 ประการ ประการแรก ปัญหาในการวิเคราะห์ภาษาไทยเกิดจากความขัดแย้งกันระหว่างนักไวยากรณ์ที่ยึดถือทฤษฎีภาษาศาสตร์ต่างกัน โดยไม่มีการประเมินว่าทฤษฎีอะไรดีหรือเหมาะสมที่สุด ความขัดแย้งก่อให้เกิดความไม่แน่นอน และไม่สม่ำเสมอในการตัดสินใจอะไรเป็นอะไร เช่นการระบุชนิดของคำ การแสดงโครงสร้างของประโยค ฯลฯ ทำให้ภาษาไทยดูไร้กฎเกณฑ์ ไร้โครงสร้าง และเป็นภาษาที่ยากในการเรียนและสอน ประการที่สอง ปัญหาด้านการวิเคราะห์ภาษาไทยยังเกิดจากการที่ตัวภาษาไทยเองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของโลก รูปแบบหรือโครงสร้างที่เคยใช้กันในชีวิตจริงอาจเลิกใช้แล้ว และรูปแบบหรือโครงสร้างที่ไม่เคยใช้ก็อาจกลายเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในภาษารูปแบบใหม่นี้มักไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่ยึดถือตำราไวยากรณ์เล่มเก่าๆ ที่ตามไม่ทันภาษาที่เกิดขึ้นใหม่ จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างรูปแบบที่ใช้กันจริง กับรูปแบบที่อยู่ในตำราไวยากรณ์ ทำให้เกิดการเถียงว่าแบบใดผิด แบบใดถูก แบบใดควรใช้หรือไม่ควรใช้ ข้อขัดแย้งนี้ส่งผลไปถึงปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประการที่สาม ในการศึกษาและการเขียนพรรณนาไวยากรณ์ของภาษาที่นิยมทำกันมา ผู้ศึกษามักใช้ภาษาของตนเองเป็นเกณฑ์ตัดสิน บางคนใช้ข้อมูลจำกัดเท่าที่หาได้ง่ายๆหรือแต่งขึ้นเอง ทำให้กฎเกณฑ์ที่สรุปได้อาจไม่ครอบคลุมภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน ผลก็คือสังคมไทยยังขาดการวิจัยและตำราไวยากรณ์ที่บอกกฎการใช้ภาษาจริงๆของคนไทย ประการสุดท้าย ภาษามีความหลากหลาย และใช้แตกต่างกันไปตามกลุ่มสังคมที่แตกต่างกัน แต่ไวยากรณ์ภาษาไทยที่มีอยู่ล้วนมุ่งอธิบายเฉพาะภาษาไทยมาตรฐาน ไม่รวมภาษาย่อยหรือภาษาถิ่น ทำให้สังคมไทยยังขาดไวยากรณ์ที่ครอบคลุมภาษาของประชากรส่วนใหญ่ในสังคม

ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาทั้งหมดข้างต้นและสร้างสิ่งที่สังคมไทยยังขาด โครงการวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านภาษาไทย เพราะสังคมไทยยังไม่เคยมีไวยากรณ์ที่ครอบคลุมภาษาย่อย ซึ่งหมายถึงภาษาถิ่นและภาษาย่อยทางสังคมของไทย แม้แต่ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐานที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ งานวิจัยนี้ก็ใช้แนวทางการศึกษาแนวใหม่ตามทฤษฎีที่มีปัญหาความลึกลับน้อยที่สุด กอปรกับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ก็มาจากคลังข้อมูลภาษาที่ใช้จริงขนาดใหญ่ ซึ่งน่าจะทำให้ผลการวิเคราะห์เป็นที่เชื่อถือมากขึ้น

ดังนั้น โครงการนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) วิเคราะห์ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวิภาษา 9 วิภาษาของภาษาไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยย่อยตามเพศ ภาษาไทยย่อยตามอายุ ภาษาไทยย่อยตามชั้นอาชีพ และภาษาไทยย่อยตามชาติพันธุ์ 2) นำผลการวิเคราะห์ภาษาทุกวิภาษามาสังเคราะห์เป็น ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่น ไวยากรณ์ภาษาไทยย่อยตามตัวแปรต่างๆทางสังคม และสุดท้ายสังเคราะห์รวมเป็นไวยากรณ์ไทยที่ครอบคลุมภาษาย่อยทั้งหมด

ในด้านกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยนี้บูรณาการแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคมเข้ากับวากยสัมพันธ์ ภาษาศาสตร์สังคมมีแนวคิดพื้นฐานว่าภาษามีการแปรตามตัวผู้พูด ซึ่งทำให้เกิดภาษาย่อย โครงการนี้มุ่งวิเคราะห์ภาษาย่อยที่สำคัญของภาษาไทย ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่น 4 ภาค และภาษาย่อยสังคมที่ต่างกันตามเพศ อายุ ชั้นอาชีพ และชาติพันธุ์ ส่วนด้านวากยสัมพันธ์ โครงการนี้มุ่งวิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางระบบไวยากรณ์ เช่น ชนิดของคำ การสร้างคำ และการสร้างประโยคในภาษาไทย

ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ คือไวยากรณ์พึ่งพาศัพท์การก (Lexicase Dependency Grammar) ซึ่งได้พัฒนามาเป็นทฤษฎีไวยากรณ์คำ (Word Grammar) ทฤษฎีนี้มีหลักการง่ายๆ คือ ในแต่ละคำที่เราพูด นอกจากจะมีความหมายประจำศัพท์แล้ว ยังมีความหมายทางไวยากรณ์อีกด้วย กล่าวคือ ลักษณะที่ระบุคำนั้นจะนำไปใช้อย่างไร และสัมพันธ์กับคำข้างเคียงอย่างไรในประโยค จะต้องปรากฏกับคำประเภทใด และไม่ปรากฏกับคำประเภทใด เช่น คำว่า ชอบ เป็นคำกริยา ต้องปรากฏกับคำนาม คำนามที่อยู่ข้างหน้าเป็นประธาน คำนามที่อยู่ข้างหลังเป็นกรรม และ ปรากฏหลังคำว่า ไม่ ได้ คำชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำกริยาปรากฏหลังคำว่า ไม่ ไม่ได้ ดังนั้นการสร้างประโยคก็นำคำมาเรียงต่อกัน ตามลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แฝงอยู่ในแต่ละคำ หากคำที่นำมาอยู่ร่วมกันมีลักษณะไม่สอดคล้องกัน ก็จะได้ประโยคที่ผิดไวยากรณ์ เช่น *หิวฉันทข้าว ทั้งนี้เพราะคำนามที่เป็นประธานต้องอยู่หน้าคำกริยา ไม่ใช่อยู่หลัง หลักการนี้ใช้คำและเงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ของคำเป็นหลักในการวิเคราะห์ ดังนั้นการตัดสินกฎทางไวยากรณ์ขึ้นอยู่กับการปรากฏร่วม (co-occurrence) ของคำที่เป็นส่วนประกอบของประโยค นอกจากการใช้คำเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์แล้ว ทฤษฎีนี้ยังแยกความแตกต่างระหว่างส่วนประกอบที่เป็นส่วนหลัก (head) กับ ส่วนประกอบที่เป็นส่วนพึ่งพา (dependent) ส่วนหลัก คือส่วนที่ต้องมีเสมอ ส่วนพึ่งพาเป็นส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ไม่

มีความสำคัญเหมือนส่วนหลัก กฎการปรากฏร่วมของส่วนประกอบของโครงสร้างในแต่ละระดับให้ความสำคัญแก่ส่วนหลัก เช่น ส่วนหลักของประโยคเป็นคำกริยา ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงประโยค ทฤษฎีนี้ใช้สัญลักษณ์ V แทน S (Sentence) แสดงเป็นนัยว่าประโยคต้องมีกริยาเสมอ หรือกริยาคำเดียวก็เป็นประโยคได้ เมื่อกล่าวถึงนามวลีก็ใช้ N แทน NP (Noun Phrase) เพราะนามเป็นส่วนหลักของนามวลีหลักเกณฑ์เช่นนี้ทำให้มองเห็นโครงสร้างหลักที่เป็นแก่นของภาษา มากกว่าการวิเคราะห์เชิงเส้นที่รุงรังและไม่ได้แก่นยทั่วไปของภาษา

เป็นที่คาดหวังว่าโครงการวิจัยนี้ น่าจะมีประโยชน์ในแง่ที่ให้อุปสรรคที่สำคัญทางทฤษฎีวากยสัมพันธ์ ทฤษฎีแบบลักษณ์ภาษา และทฤษฎีการแปรของภาษาตามปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ผลการสังเคราะห์ยังทำให้ได้ตำราไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน และไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นในรูปแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน นำไปสู่การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และอนุรักษ์ภาษาถิ่นมากขึ้นด้วย

เนื้อหาทั้งหมดของรายงานวิจัยนี้แบ่งการนำเสนอแยกเป็น 10 เล่มตามภาษาย่อยที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย แต่ละเล่มมีเนื้อหาตั้งแต่ต้นจนจบในตัวเอง แต่เกี่ยวข้องกับเล่มอื่นๆด้วยในแง่ที่ใช้กรอบแนวคิดเดียวกัน และเนื้อหาบางตอนที่ซ้ำกับเล่มอื่นก็ใช้วิธีอ้างถึงกัน

รายงาน 10 เล่มพร้อมชื่อผู้รับผิดชอบมีดังนี้

เล่มที่ 1	ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน	(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา อินทร์มพรรย์ และ
อาจารย์ณัฐวุฒิ ไชยเจริญ)
เล่มที่ 2	ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นกลาง	(อาจารย์ศรวนีย์ สรรคบุรานุรักษ์)
เล่มที่ 3	ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นเหนือ	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ)
เล่มที่ 4	ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นอีสาน	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวัฒน์ ตรงดี)
เล่มที่ 5	ไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้	(อาจารย์ ดร. กรัณสุภมาส เองฉ้วน)
เล่มที่ 6	ไวยากรณ์ภาษาไทยกับอายุของผู้พูด	(อาจารย์ ดร. จันทิมา อังคพณิชกิจ)
เล่มที่ 7	ไวยากรณ์ภาษาไทยกับเพศของผู้พูด	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม)
เล่มที่ 8	ไวยากรณ์ภาษาไทยกับชั้นอาชีพของผู้พูด	(อาจารย์ ดร. ปณันดา เลอเลิศยุติธรรม)
เล่มที่ 9	ไวยากรณ์ภาษาไทยกับชาติพันธุ์ของผู้พูด	(อาจารย์ ดร.นัทธันันท์ เขียวพัฒน์
อาจารย์พิจิตรา พาณิชย์กุล และอาจารย์รุ่งวิมล รุ่งโรจน์สุวรรณ)
เล่มที่ 10	ไวยากรณ์ภาษาไทยครอบคลุมภาษาย่อย	(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

สารบัญ

ตอนที่ 1 ความนำ

บทที่ 1	ความนำ	1
1.1	ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์	2
1.3	ระเบียบวิธีวิจัย	2
1.4	ปัญหาและอุปสรรค	3
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2	ผลงานในอดีต	5

ตอนที่ 2 ชนิดของคำ และประเภททางไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้

บทที่ 3	ชนิดของคำในภาษาไทยถิ่นใต้	39
3.1	คำกริยา	39
3.2	คำนาม	47
3.3	คำคุณศัพท์	55
3.4	คำวิเศษณ์	56
3.5	คำปริมาณ	60
3.6	คำอนุภาค	61
3.7	คำบุพบท	65
3.8	คำสันธาน	66
3.9	สรูป	67
บทที่ 4	ประเภททางไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้	69
4.1	การณั้ลักษณะ	69
4.2	ทัศนภาวะ	73
4.3	วาทก	76
4.4	สรูป	77

ตอนที่ 3 การสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้

บทที่ 5	การสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้	79
5.1	ประเภทของคำ	79

5.2	การสร้างคำ	83
5.3	สรุป	102

ตอนที่ 4 หน่วยสร้างที่สำคัญในภาษาไทยถิ่นใต้

บทที่ 6	หน่วยสร้างที่สำคัญในภาษาไทยถิ่นใต้	103
6.1	หน่วยสร้างนามวลี	103
6.2	หน่วยสร้างคุณาปะโยค	112
6.3	หน่วยสร้างอนุประโยคเติมเต็ม	113
6.4	หน่วยสร้างกริยาเรียง	114
6.5	หน่วยสร้างประโยคกรรมวาจก	117
6.6	หน่วยสร้างประโยคเน้นเรื่อง	117
6.7	หน่วยสร้างที่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์	118
6.8	หน่วยสร้างที่มีประธานสองตัว	120
6.9	สรุป	121

ตอนที่ 5 ประโยคและสัมพันธสารในภาษาไทยถิ่นใต้

บทที่ 7	ประโยคในภาษาไทยถิ่นใต้	123
7.1	ประโยคและโครงสร้างประโยค	123
7.2	สรุป	126

บทที่ 8	สัมพันธสารในภาษาไทยถิ่นใต้	128
8.1	การอ้างถึง	129
8.2	การเชื่อมโยงความด้วยการละ	135
8.3	การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมสัมพันธสาร	136
8.4	การเชื่อมโยงความด้วยการใช้ศัพท์	144
8.5	สรุป	146

ตอนที่ 6 บทสรุป

บทที่ 9	สรุปลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้	147
9.1	สรุปลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้	147
9.2	ข้อเสนอแนะ	148

เอกสารอ้างอิง	149
---------------	-----

บทที่ 1

ความนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ชาวสงขลา (2550) กล่าวว่าภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai Dialect) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ภาษาใต้” เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในภาคใต้ของประเทศไทยตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงชายแดนประเทศไทยติดกับประเทศมาเลเซียรวม 14 จังหวัดได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล พัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ส่วนพื้นที่บริเวณที่มีเพียงภาษาพูดของภาษาไทยถิ่นใต้เท่านั้น ไม่มีภาษาเขียนได้แก่พื้นที่บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และบางหมู่บ้านในรัฐกลันตัน รัฐปะลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย” อนึ่ง “ภาษาไทยถิ่นใต้” เป็นภาษาที่มีเพียงภาษาพูดเท่านั้น ไม่มีตัวอักษรเขียนเฉพาะ

ลักษณะที่ถือว่าเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นใต้คือระบบเสียง การปรากฏของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นใต้ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า ไม่มีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน อย่างไรก็ตามพบว่า เสียงนาสิกโดยเฉพาะเสียงนาสิกที่เกิดจากฐานเสียงเพดานอ่อนจะไม่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในบางถิ่นเช่นเสียงในคำว่า งาน จะออกเสียงเป็นเสียง ฮาน แทน ยิ่งไปกว่านั้นในบางถิ่นของภาษาไทยถิ่นใต้ยังพบว่าพยัญชนะท้ายโดยเฉพาะเสียงพยัญชนะ /k/ ซึ่งเป็นเสียงกัก ไม่ก้องและไม่มีย่อลมจะไม่ปรากฏตามหลังเสียงสระยาวในภาษาไทยถิ่นใต้ แต่จะออกเป็นเสียง /ʔ/ แทนเช่นคำว่า หัวแตก จะออกเป็น หัวตะ แทน คำว่า สี่แยก จะออกเป็น สี่ยะ แทน เป็นต้น

นอกจากเรื่องระบบเสียงที่เป็นลักษณะที่เด่นในภาษาไทยถิ่นใต้แล้ว ลักษณะทางไวยากรณ์ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่เด่นและน่าสนใจศึกษาอย่างมาก และเท่าที่ผ่านมามีงานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้มีอยู่ในปริมาณที่น้อยมากและเท่าที่พบนั้นยังไม่เป็นการศึกษาไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้อย่างละเอียดจริงจัง (ซึ่งจะได้กล่าวถึงในบทที่ 2 ที่เกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป) เป็นเพียงการหยิบยกบางประเด็นทางไวยากรณ์มาศึกษาเท่านั้น ประกอบกับตัวอย่างที่ให้ก็อาจจะเป็นตัวอย่างที่ผู้ศึกษาแต่งขึ้นเอง ไม่ใช่ที่คนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวันจริงๆซึ่งจะส่งผลให้ลักษณะทางไวยากรณ์ที่เป็นผลการศึกษาชิ้นนั้น เป็นลักษณะทางไวยากรณ์ส่วนตัวของผู้ศึกษาก็อาจเป็นไปได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวเหล่านี้ การศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ในชีวิตประจำวันจริงๆในแง่

ไวยากรณ์จึงได้เกิดขึ้นเพราะมีความเชื่อมั่นว่าหากได้มีการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ในชีวิตประจำวันจริงๆอย่างละเอียดจริงจังในแง่ของไวยากรณ์แล้ว จะทำให้ได้ภาพของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ชัดเจนขึ้นอีก ทั้งยังทำให้สามารถเข้าใจและติดต่อสื่อสารกับผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

(1) วิเคราะห์ภาษาไทยถิ่นใต้ในประเด็นดังนี้

- ชนิดของคำ
- ประเภทของคำและการสร้างคำ
- ประเภททางไวยากรณ์
- ประโยคพื้นฐาน และประโยคความรวมและประโยคความซ้อน
- หน่วยสร้างที่สำคัญ
- สัมพันธสาร

1.3 ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มต้นด้วยการศึกษางานในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะวิเคราะห์ แล้วนำมาสร้างสมมติฐานเพื่อพิสูจน์ให้รู้แจ้งโดยผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจากภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้กันจริงๆ ในสังคม ซึ่งจะทำให้ได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือมากขึ้น ในการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ข้อมูลและการเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลภาษาพูดในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้กันจริงๆในสังคม ซึ่งเก็บจากผู้บอกภาษาไทยถิ่นใต้ใน 14 จังหวัดๆละประมาณ 5 คนได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล พัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส โดยการกำหนดหัวข้อที่จะให้ผู้บอกภาษาแต่ละคนพูดหรือเล่าเรื่องราวต่างๆในเวลาประมาณคนละ 1.5 – 1 ชั่วโมง สำหรับขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะกระตุ้นผู้บอกภาษาเป็นช่วงๆหากผู้บอกภาษานิ่งเงียบหรือไม่รู้จะพูดอะไรต่อไป คำพูดของผู้บอกภาษาทั้งหมดจะถูกอัดเทปและถอดเทป หลังจากนั้นจะนำข้อมูลภาษาพูดและข้อมูลภาษาเขียนที่ได้จากการถอดเทปไปบรรจุในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Concordance ซึ่งจะสามารถค้นคืนประโยคต่างๆตามคำที่ระบุได้

1.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บข้อมูลและทำการบันทึก ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางทฤษฎีไวยากรณ์พึ่งพาศัพทการก (Lexicase Dependency Grammar) ของสตารอสต้า (Starosta 1988) ซึ่งมีหลักการวิเคราะห์คือ ในแต่ละคำที่เราพูด นอกจากจะมีความหมายประจำศัพท์แล้ว คำนั้นๆจะมีความหมายทางไวยากรณ์อีกด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ลักษณะที่ระบุว่าคำนั้นๆนำไปใช้อย่างไร และสัมพันธ์กับคำข้างเคียงอย่างไรในประโยค จะต้องปรากฏกับคำประเภทใด (ดูรายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีไวยากรณ์พึ่งพาศัพทการกเพิ่มเติมในหัวข้อ ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาษาไทยมาตรฐาน)

1.3.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะข้อมูลภาษาพูดในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ใน 14 จังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทยเท่านั้น ไม่ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในรัฐบางรัฐของประเทศมาเลเซีย

1.4 ปัญหาและอุปสรรค

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถแยกได้เป็น 2 ประเด็นได้แก่

(1) ปัญหาที่เกี่ยวกับการคัดเลือกผู้บอกภาษา

ในการคัดเลือกผู้บอกภาษาพบว่า บางครั้งผู้บอกภาษาไม่สามารถระบุตัวเองได้อย่างแน่ชัดว่า ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดใด เพราะมีการย้ายที่อยู่บ่อยครั้งถึงแม้จะเป็นที่อยู่ใน 14 จังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทยที่ศึกษาก็ตาม ผู้วิจัยแก้ปัญหาดังกล่าวนี้โดยการขอข้อมูลทะเบียนบ้านตั้งแต่แรกเกิด หรือใบแจ้งเกิดถ้าเป็นไปได้ เพราะต้องการที่จะได้ผู้บอกภาษาในแต่ละจังหวัดที่เป็นคนดั้งเดิมจริงๆ

(2) ปัญหาที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำบางคำหรือลักษณะประโยคบางประโยคที่เก็บได้นั้น ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดว่าเป็นคำหรือประโยคที่ใช้ในจังหวัดนั้นๆจริงๆ เพราะมีการใช้ในปริมาณที่น้อยมาก กล่าวคือไม่ได้ใช้โดยคนส่วนใหญ่ในจังหวัดนั้นๆ ผู้วิจัยจึงต้องมีการตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือได้ที่สุด อย่างไรก็ตามคำหรือลักษณะประโยคที่ว่ามีไม่มากนักแต่ก็ถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้วิจัยต้องมีความละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้นในการวิเคราะห์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ทำให้มองเห็นภาพของทั้งลักษณะทางภาษาของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนมาจากภาษา
- (2) เป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ในเชิงลึกสำหรับผู้สนใจจะศึกษาต่อไป
- (3) ได้ตำราไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้ที่จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการทำกิจกรรมต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ด้านต่างๆของประเทศไทยต่อไป
- (4) เป็นการช่วยอนุรักษ์ภาษาถิ่นซึ่งเป็นภาษาที่ผูกพันกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

บทที่ 2

ผลงานในอดีต

งานในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้เท่าที่ผู้วิจัยได้ทบทวนส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในแง่มุมอื่น แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำมาใช้ประกอบการอธิบายประเด็นบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ได้ อย่างไรก็ตามยังพบงานในอดีตที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาครั้งนี้บ้าง งานในอดีตทั้งหมดดังกล่าวสามารถแบ่งเสนอดังนี้

2.1 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในประเด็นการให้คำจำกัดความภาษาไทยถิ่นใต้

จากการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นดังกล่าวนี้พบว่า ผู้ที่สนใจในเรื่องของภาษาทั้งที่เป็นนักภาษาศาสตร์เองและที่ไม่ใช่ นักภาษาศาสตร์ต่างให้คำนิยามหรือคำจำกัดความ “ภาษาไทยถิ่นใต้” (Southern Thai Dialect) ก่อนข้างตรงกันว่า

“ภาษาไทยถิ่นใต้” (Southern Thai Language) เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งจังหวัดชุมพรลงไปถึงชายแดนประเทศไทยติดกับประเทศมาเลเซียรวม 14 จังหวัด ส่วนพื้นที่บริเวณที่มีเพียงภาษาพูดของภาษาไทยถิ่นใต้เท่านั้น ไม่มีภาษาเขียนได้แก่พื้นที่บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และบางหมู่บ้านในรัฐกลันตัน รัฐปะลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย” (ชาวสงขลา 2550)

ในขณะที่สารานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ (2007) กล่าวว่า “ภาษาไทยถิ่นใต้” เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในภาคใต้ของประเทศไทย นับแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงชายแดนประเทศมาเลเซียรวม 14 จังหวัดและบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อีกทั้งบางหมู่บ้านในรัฐกลันตัน รัฐปะลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ภาษาไทยถิ่นใต้มีเพียงภาษาพูดเท่านั้น ไม่มีตัวอักษรเขียนเฉพาะ”

สำหรับการแยกภาษาไทยถิ่นใต้นั้นพบว่า สามารถแยกภาษาไทยถิ่นใต้ออกได้เป็น 3 กลุ่มได้แก่

1. ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก
2. ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก
3. ภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงเงาะ

ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก เป็นภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดกันมากทางฝั่งตะวันออกของปักษ์ใต้ บริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี (อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอแม่ลาน อำเภอหนองจิก และอำเภอเมือง) ตรัง สตูล (และในรัฐปะลิส-หมู่บ้านควนขนุน บ้านตาน้ำ, ในรัฐเคดาห์-บ้านทางควาย บ้านบาลัง) ภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ในกลุ่มนี้จะมีลักษณะของภาษาที่คล้ายคลึงกัน (ตรังและ สตูล แม้จะตั้งอยู่ฝั่งทะเลตะวันตกแต่สำเนียงภาษาถือเป็นกลุ่มเดียวกับพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราชคือ ออกเสียงตัวสะกด ก.ไก่ ได้ชัดเจน)

ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ได้แก่ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดอยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานีและชุมพร ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดอยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดเหล่านี้จะมีลักษณะเด่นที่คล้ายคลึงกันเช่น ออกเสียงคำว่า แดก เป็น เตะ ดอกไม้ เป็น เคาะไม้ สามแยก เป็น สามแยะ ฯลฯ (สำเนียงนครศรีธรรมราช กลุ่มฉวาง พิปูน พังใหญ่ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเขาหลวงก็อยู่ในกลุ่มนี้ ส่วนจังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานี แม้จะตั้งอยู่ฝั่งทะเลตะวันออกแต่สำเนียงภาษาถือเป็นกลุ่มเดียวกับจังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ตคือ ออกเสียงตัวสะกด ก.ไก่ ไม่ได้)

ภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงเจ๊ะเห ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดอยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี(เฉพาะ อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี) รวมทั้งในเขตรัฐกลันตันของมาเลเซีย ในหมู่บ้านที่พูดภาษาไทย จะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงเจ๊ะเหในเขตจังหวัดนราธิวาส เนื่องจากมีคนในจังหวัดอื่นๆ มาอาศัยหรือทำงานในจังหวัดนราธิวาส จึงนำภาษาไทยถิ่นใต้ของแต่ละจังหวัดมาพูดกันในจังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยถิ่นใต้จากจังหวัดพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช คนนราธิวาส จึงมีภาษาไทย 2 สำเนียง คือ ภาษาไทยถิ่นใต้ สำเนียง เจ๊ะเห และสำเนียงภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียง เจ๊ะเห มักพูดกันในกลุ่มเครือญาติ หรือตามชนบทของนราธิวาส แต่ในเมืองมักจะพูดสำเนียงภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก

เกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทยถิ่นใต้นั้น กัลยา ดิงศภัทัย (2525) กล่าวว่าภาษาไทยถิ่นใต้มีลักษณะที่เหมือนกันมากกับภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสานในเรื่องของ ระบบพยัญชนะ ระบบสระ และโครงสร้างประโยค แต่ในเรื่องของ ระบบวรรณยุกต์ และศัพท์ ภาษาไทยถิ่นทั้งสี่ มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

2.2 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ด้านคำศัพท์และความหมาย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานที่ศึกษาด้านคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้อยู่ในปริมาณมากและอาจกล่าวได้ว่าอยู่ในปริมาณที่มากกว่างานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ตามแนวภาษาศาสตร์ด้านไวยากรณ์ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีย่อยก่อนข้างน้อยมาก

สารานุกรมเสรี (2007) ได้แสดงให้เห็นเพียงตัวอย่างรายการคำศัพท์ที่ใช้เรียกสิ่งของต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นใต้โดยแสดงเปรียบเทียบกับรายการคำที่ใช้ในภาษาไทยมาตรฐานหรือภาษาไทยกรุงเทพ แต่ไม่ได้แสดงความหมายของรายการคำเหล่านั้น นอกจากนั้นยังได้แสดงตัวอย่างรายการสำนวนในภาษาไทยถิ่นใต้พร้อมความหมายไว้ด้วยดังนี้

กลุ่มคำที่ใช้เรียกพืช ผัก ผลไม้

- มะม่วงหิมพานต์ = กาหยู (เทียบอังกฤษ cashew), กาหยี(ใช้มากในแถบ ภูเก็ต พังงา คำนี้เข้าใจว่าคนใต้ฝั่งตะวันตกจะรับมาจากฝรั่งโดยตรง), ยาร่วง, หัวครก (ใช้มากแถบพัทลุง สงขลา), ม่วงเล็ดล่อ, ท้ายล่อ
- ชมพู่ = ชมโพนแก้ว
- ฝรั่ง = ชมโพน ยามู๋ หย่ามู๋ (คำนี้มาจาก jambu ในภาษามลายู)
- ผักทอง = น้ำเต้า
- ผัก = จีพร้า
- ขมิ้น = จีหมื่น
- ตะไคร้ = ไคร
- พริก = ดิปลี โลกเผ็ด ลูกเผ็ด
- ข้าวโพด = คง (คำนี้มาจาก jagong ในภาษามลายู)
- มะละกอ = ลอกอ
- สับปะรด = หย่านัด (คำนี้ ใช้ทั่วไปทั้งภาคใต้ บางครั้งจะออกเสียงเป็นหย่าน-หัด; คำนี้เข้าใจว่าคนใต้รับมาจากฝรั่งโดยตรง โดยฝรั่ง รับมาจากภาษาอินเดียนแดงแถบบราซิล ซึ่งเรียกพันธุ์ไม้ชนิดนี้ว่า อนานัส เมื่อถ่ายทอดเสียงมาถึงปากได้ จึงกลายเป็น หย่านัด) มะ-หลิ (คำนี้ใช้มากในเขตจังหวัดพัทลุง อำเภอรัตนภูมิ อำเภอสทิงพระ และอำเภอรโนด ของจังหวัด สงขลา)
- ดอกมะลิ = ดอกมะละ (เสียง อี แปลงเป็นเสียง เอะ)
- แตงโม = แตงจิน
- ละมุด = ซ้าวัว (คำนี้ใช้เฉพาะในเขตสงขลา สตูล พัทลุง มาจาก sawa ในภาษามลายู) หม่าซู้กู (ใช้เฉพาะเขต พังงา ตะกั่วป่า)
- ผลไม้ที่มีคำว่า "มะ" นำหน้า (บางคำ) จะเปลี่ยนเป็น "ลูก" เช่น มะม่วง-ลูกม่วง, มะนาว-ลูกนาว, มะขาม-ลูกขาม, มะเขือ-ลูกเขือ เป็นต้น
- ผลไม้ที่มีรสเปรี้ยวมักมีคำว่า "ส้ม" นำหน้า เช่น มะขาม-ส้มขาม, มะนาว-ส้มนาว เป็นต้น

กลุ่มคำที่ใช้ทั่วไป

- เป็นไบบ้าง/อย่างไรบ้าง = พรือมั่ง, พันพรือ (สงขลา จะออกเสียงว่า พรือ เช่น ว่าพรือ = ว่าอย่างไร)
- ตอนนี ปัจจุบัน = หวางนี้(คำนี้ใช้ในภาษาถิ่นใต้ทั่วไป), แหละนี้ (คำนี้จะใช้เฉพาะในเขตอำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย ของจังหวัดสงขลา และอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี)
- โง่ = โม่ โป่
- วัว = ฮัว (มาจากคำว่า จัว ในภาษาเก่า เนื่องจากในสำเนียงใต้จะไม่มีเสียง ง. ฎ แต่จะใช้เสียง ฮ. นกฮูก แทน)
- เจ้าชู = อ้อร้อ (จะใช้เฉพาะ กับผู้หญิง เช่น สาวคนนี้ อ้อร้อ จัง คำ ๆ นี้มีความหมายในแง่ลบ ใกล้เคียงกับคำว่า แรด ในภาษากรุงเทพ)
- ทุกข์ ลำบาก = เสดสา มาจากภาษามลายู siksa (เช่น ปีนีเสดสาจัง = ปีนีลำบากมาก)
- กลับบ้าน = หลบบ้าน
- เยอะๆ หลายๆ = ลุย จังหุ จังเสี่ย กองเอ คาเอ จังแจ็ก จังเสี่ย
- ไปไหน มาไหนคนเดียว = มาแต่สวน
- แฟน = แควน (ฟ จะเปลี่ยนเป็น คว เกือบทุกคำ), โม่เต็ก
- ตะหลิว = เจียนจี
- ชะมด = มุสัง มาจากภาษามลายู musang
- อร่อย = หรอย
- อร่อยมาก = หรอยจังหุ, หรอยพีค
- ไม่ทราบ = มารู้ม้าย (คำนี้ใช้ในเขต นครศรีธรรมราช และใกล้เคียง) ไม่ไร (สำเนียงสงขลา เสียง อุ จะแปลงเป็น เสียง โอ เช่น ฐู คนสงขลาจะพูดเป็น ไร, ฐู คนสงขลาจะพูดเป็น โค้, ต้นประคู้ = ต้นโค ฯลฯ)
- จี๋หรี, ไม่สวยไม่งาม = โม่ระ หรือ โบระ (เทียบมลายูปัตตานี ฆอระ)
- กังวล, เป็นห่วง = หวังเหวิด (คำนี้มักใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้ตอนบน แต่โดยทั่วไปก็เข้าใจในความหมาย) มิมัง (ภาษาไทยถิ่นใต้ ในเขต จะนะ เทพา สะบ้าย้อย)
- ศาลา = หลา
- ภาชนะสำหรับตักน้ำในบ่อ = ด้ง, หมาตักน้ำ บางถิ่นเรียก ดีหมา หรือ ดีมา
- รีบเร่ง ลนลาน = ลกลัก หรือ ลกลก

- อาการบ้าจี้ = ลาต้า
- ขว้างออกไป = ลิว, ซัด
- ซอมซ่อ = ม่อร็อง, ร้าย หรือ ร้ายๆ, หมิ่นเหม็ง
- โสภมาก = ตาล่อ, หาจก, ตาอยาก
- โกรธ = หวิบ, หวี
- โกรธมาก = หวิบอย่างแรง
- บ๊อง = เบร่อ, เหมร่อ
- ทำไม = ไซ
- อย่างไร = พันพรีอ, พรือ
- โกหก = จี้หก, จี้เท็จ
- กระต๋อม = หนา, ขน้า, ก้องซี (บ้านพักชั่วคราวซึ่งปลูกขึ้นอย่างง่ายๆ)
- อีกแล้ว = หล่าว
- กะละม้ง = โคม, ฟุ้น
- เลอะเทอะ = หลูหละ
- หกนองฟั้น = เพรือ
- ประจำ = อาโยะ, โยะ
- ทิ้ง = ทุ่ม
- อาการขว้างสิ่งของลงบนพื้น = พัด
- กัด = ขบ, คี้อบ, คลี้อด

สำนวน

- ลอกอชายไฟ = ใช้พูดเพื่อตัดพ้อผู้ที่มองไม่เห็นคุณค่าของตน แต่พอผิดหวังกับคนที่หวังเอาไว้ จึงคอยหันกลับมาเห็นความสำคัญทีหลัง
- ช้างเล่นอย่ายุ่งหาง = อย่าขัดขวางผู้มีอำนาจ ("เล่น" หมายถึง วิ่ง, "ยุ่ง" หมายถึง พยุ่ง จับ หรือ ค้าง)
- คู้ยขอนหาเจ็บ = มีความหมายเดียวกับ "ฟั้นฝอยหาตะเจ็บ" ในภาษาไทยกลาง ซึ่งตามพจนานุกรม หมายถึง คู้ยเจียหาความที่สงบแล้วให้กลับเป็นเรื่องขึ้นมาอีก
- อยู่ไม่รู้วัน = ใช้ว่าคนที่เฉิ่ม ๆ หรือไม่ค่อยรู้เรื่องราว มาจากอยู่ไม่รู้วันไม่รู้คืน (ส่วนใหญ่จะพูดย่อ ๆ ว่า อยู่ไม่รู้วัน)

- เหลี่ยมลอกอลิด = ใช้กับคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมแพรวพราวคล้ายๆกับมะละกอ ("ลอกอ" หมายถึงมะละกอ)ที่ถูกปอกเปลือก ("ลิด" หมายถึงปอกเปลือก)ซึ่งเมื่อปอกไปมากๆ จะเกิดเหลี่ยมมุมมากขึ้นเรื่อยๆจนนับไม่ถ้วน
- คั่วคืดองเปล่า = การกระทำอะไรซึ่งทำแล้วไม่เกิดผลอะไรต่อตนเองเลยแม้แต่หน่อย

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับสำนวนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้ เท่าที่ได้ทบทวนวรรณกรรมพบงานที่ศึกษาวิเคราะห์สำนวนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต โดยพรณี สวัสดิผล (2543) และมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำนวนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต ในประเด็นต่อไปนี้

1. ลักษณะและหน้าที่ของสำนวน
2. ที่มาและความหมายของสำนวน
3. ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในสำนวน

ผลการวิจัยพบว่า

สำนวนที่รวบรวมได้มีจำนวน 1,053 สำนวน วิเคราะห์ในด้านลักษณะ ปรากฏว่ามีลักษณะของสำนวนเป็นคำ เป็นกลุ่มคำ และเป็นประโยค, หน้าที่ของสำนวน คือ ทำหน้าที่เป็นคำหลัก และทำหน้าที่เป็นคำไวยากรณ์, ด้านที่มาและความหมายของสำนวนปรากฏว่ามี 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกมีที่มาจากธรรมชาติ ได้แก่ มาจากพืช สัตว์ คน และปรากฏการณ์ธรรมชาติ, ลักษณะที่สองมาจากวัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณี ศาสนา ความเชื่อ การละเล่น ศิลปะการแสดงพื้นเมือง การบริโภค ที่อยู่อาศัย อาชีพ และด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน สิ่งของเครื่องใช้ การแต่งกาย และค่านิยม, วิเคราะห์ในด้านภาพสะท้อนทางสังคม ได้แก่ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สถาบันครอบครัว และความสัมพันธ์กับชุมชน และภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ การแต่งกาย การสร้างที่อยู่อาศัย การละเล่น และอื่นๆ

บางชิ้นงานเท่าที่ทบทวนมาได้พยายามแสดงให้เห็นรายการคำในภาษาไทยถิ่นใต้โดยเฉพาะภาษาถิ่นสงขลาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์กับการสื่อสารเท่านั้นแต่ไม่ได้นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาด้านภาษาศาสตร์เลยอย่างเช่นงานที่จะเสนอข้างล่างต่อไปนี้เป็นงานที่แสดงรายการคำในภาษามลายูเปรียบเทียบกับคำที่ใช้ในภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นใต้ โดยเฉพาะภาษาถิ่นสงขลา

ภาษามลายู ภาษาไทย และคำที่ใช้ในบัญชีได้

acar	(น) ผักดอง ผักดองที่เป็นเครื่องเคียงของแกงมัสมั่น จะเรียกว่า อาจาต หรือ อาดจาต (คำนี้เดิมมาจาก achar ในภาษาทมิฬ)
Aduh	(ว) คำอุทานแสดงอาการปวด อะโद्य, อะโद्य เป็นคำอุทานแสดงอาการปวดของคนใต้ กล่าวกันว่า คำๆ นี้ใช้กันตั้งแต่ปักษ์ใต้ของไทย ลงไปจนถึงเกาะชาวอินโดนีเซีย “อะโद्य” หรือ "อะคุย" จะหมายเฉพาะเจ็บนิดๆ แต่ อะโद्य หรือ อัคโद्य จะเจ็บมากกว่า
Amboi	(ว) คำอุทานในลักษณะชื่นชม คนปักษ์ใต้ โดยเฉพาะคนสะกอมจะใช้คำนี้อุทาน เช่น “ อะโบย มะ สวยจังหุ สวยจังเลย”
ambruk	(ก) ล้ม, พัง, ทรุด “ต้นไม้ใหญ่พรวก เหวบ้าน” ความหมายคือต้นไม้ใหญ่ล้มทับบ้าน
Asrama	(น) คำนี้ ในภาษามลายู จะใช้ในความหมาย หอพักของนักเรียน นักศึกษา แต่ภาษาไทย จะใช้ อาศรม ในความหมาย ที่พักของฤๅษี นักบวช
Bab	(ลักษณะนาม) ฉบับ หรือ ตอน ใช้กับ เอกสารหรือหนังสือ (chapter)
bah(air bah)	(ก) ท่วม , นอง ในเขตปักษ์ใต้ชายแดน จะเรียกฤดูฝน ซึ่งจะมีน้ำหลากอยู่เป็นประจำ ระหว่าง เดือน 12 ถึงเดือนอ้ายว่า "คูพะ" หรือ "ฤดูพะ" (หมายถึงฤดูน้ำท่วม น้ำนอง)
Bahasa	(น) ภาษา
Bahtera	(น) เกตรา หรือ เรือ

Baja	(น) มายา หรือ ม่าย ยา ปู้ยคอก หรือ ปู้ยจีค่างควา
Bakti	(น) ักดี ความซื่อสัตย์ จงรัก
Baroh	(น) บริเวณที่ลุ่ม มีน้ำแฉะ ไทยถิ่นใต้ชายแดนใช้ว่า โประ หรือ พรุ
Beak	(น) ตันเพกา
Bia	(น) เปี้ย คนไทยถิ่นใต้(สงขลา) จะเรียก เงินหรือ ธนบัตร ว่า เปี้ย มลายูใช้ในความหมายเฉพาะ ภาษีอากร และเงินทุนการศึกษา
Bidan	(น) หมอตำแย ภาษาถิ่นใต้ชายแดนจะเรียกหมอตำแยว่า หมอ บิดัน หรือ หมอดัน ทางนครศรีธรรมราช จะเรียกว่า หมอไปทาน
Binasa	(น) (ก) พินาส ทำลาย,กวาดล้าง
Bok	(น) เบาะ ที่รองนั่ง หรือนอน
Budu	(น) น้ำบูดู
Buruk	(ว) ไม่สวย, ไม่ดี, ไทยปักษ์ใต้จะใช้คำว่า "โบ๊ะ" ในความหมาย ไม่หล่อ ไม่สวย หรือจีเห่
Borok	(ว) สกปรก ไทยปักษ์ใต้ชายแดน(คลองหอยโข่ง)จะใช้คำว่า " บอโรค, มอโรค หรือ มรก " ใน ความหมายสกปรก

Borong	(น) บุหร่ง นก
Bulan	(น) บุหลัน เดือน, ดวงจันทร์
Cakap	(น) (ก) พุดคุย สนทนา ผู้เฒ่าผู้แก่แถบปักษ์ใต้ชายแดนโดยเฉพาะในเขต อ. นาทวี อ. สะบ้าย้อย จะใช้คำนี้ในบางโอกาส เช่น "ถ้าไม่ได้จากกับ กับสาว ๆ แล้วกินไม่ได้ นอนไม่หลับ เลยนะ" หมายความว่า "ถ้าไม่ได้พุดคุยกับสาว ๆ แล้วกินไม่ได้นอนไม่ หลับ เลยนะ"
Cam	(ก) จำ จดจำ (คำนี้ไม่แน่ใจว่าใครเป็นภาษาต้นแบบ)
Candra	(น) ดวงจันทร์
cempedak	(น) จำปาตะ ผลไม้คล้ายขนุน
Cerlih	(น) กระแต คนปักษ์ใต้ สมัยก่อนจะเรียกว่า "เลี้ยะ"
Chelaka	(ว.) ชั่ว ช้า เลวทราม คำนี้ปรากฏในหนังสือบุดเรื่องพระสุธน ใช้เป็น ฉลากา, หลากา (ปัจจุบัน ไม่มีการใช้คำนี้แล้ว)
Cicak	(น) จิ้งจก
Cirit	(น) จิ้งหรีด
Cop	(น) จอบขุดดิน
cuti	(ก) “ จูติ ” คำไทยใช้ในความหมาย เทวดาหมคบญวสานา คือ สิ้นสุดการเป็นเทวดา ลงมาเกิดในโลกมนุษย์ “ยูติ ” คำไทยใช้ในความหมาย จบสิ้น หยุต ในภาษามลายูและชาวจะใช้ใน

ความหมาย หยุคพัก ไม่ทำงาน

Cakrawala	(น) จักรวาล มลายู(ชาว)จะใช้ในความหมาย ท้องฟ้า หรือเกี่ยวกับสวรรค์
Cakrawati	จักรวรรดิ มลายู(ชาว)ใช้ในความหมาย “ปกครอง”
Candi	(น) เจดีย์ หรือ จันท์ มลายู(ชาว) จะใช้ในความหมาย วัด หรือ ศาสนสถานของพุทธ หรือพราหมณ์
Cita	(น) จิตใจ
Citra	(น) จิตร มลายู(ชาว)จะใช้ในความหมาย"ภาพวาด " (ไทยใช้ในคำว่า "จิตรกรรม" การวาดภาพ)
Dana	(น) การให้ทาน การบริจาค
Darma	(น) ธรรม มลายู(ชาว) จะใช้ในความหมาย การปฏิบัติหน้าที่
Darmabakti	(น) ธรรมภักดี มลายู(ชาว)จะใช้ในความหมาย การทำงานเพื่อสังคมด้วยความสมัครใจ หรือการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์
Dasadarma	(น)ทศธรรม มลายู(ชาว)ใช้ในความหมาย หน้าที่ 10ประการ ของลูกเสือ/เนตรนารี
Dasasila	(น) ทศศีล มลายู(ชาว) ใช้ในความหมาย“บัญญัติ 10 ประการ” (the Ten Commandments) ที่ โมเสส ได้รับมอบจากพระเจ้า
Dasawarsa	(น) ทศวรรษ รอบ 10 ปี

Datuk	(น) ผู้เฒ่า ผู้อาวุโส ในวงศ์ตระกูล ภาษาปักษ์ใต้ชายแดนใต้ เรียกผู้นำศาสนาอิสลาม ว่า โต๊ะครู
Desa	(น) พื้นที่ เขต ไทยใช้ในความหมา “ชุมชน” เช่น เทศบาล ในภาษามลายู(ชวา)ใช้ในความหมาย “หมู่บ้าน” หรือ "kampung"
Dewa	(น) เทวดา
Dewi	(น) เทพธิดา, ผู้เป็นที่รัก
Duka	ทุกข์ ความโศกเศร้า ความทุกข์ยาก
Dukacita	ทุกข์จิต ความโศกเศร้า ความทุกข์ยากแสนสาหัส
Durian	(น) ทุเรียน ความหมายในภาษามลายูคือ ผลไม้ที่มีหนาม
Duta	(น) ทูต ตัวแทนของพระราชา หรือตัวแทนของประเทศ
Ekabahasa	(น) เอกภาษา ภาษามลายู(ชวา)ใช้คำนี้ในความหมาย monolingual (ภาษาหลักภาษาเดียว)
Ela	(น)หลา หน่วยวัดความยาว เท่ากับ 3 ฟุต
Enau	(น) ต้นเหินหรือต้นนิเหินเป็นพันธุ์ไม้ตระกูลปาล์มทำน้ำตาลได้ "ต้นนก" ก็เรียก
Ereng	(น) อีแร้ง
Ganja	(น) กัญชา

Gerengcheng	(น) หม้อโลหะหล่อ(ทองเหลือง/ทองแดง)ขนาดใหญ่มีหูหิ้ว คนปักษ์ใต้ สมัยก่อนจะเรียกว่า "หม้อเหล็งเง็ง"
Geraí	(น) แคร่ (ภาษามลายูจะหมายถึงแคร่ที่ทำด้วยไม้ไผ่)
gua (กู-อา)	(น) กูหา ถ้ำ
Gudang	(น) โกดังเก็บสินค้า
Guni	(น) กระสอบยูหนี่
Guru	(น) ครูผู้สอน
Harga	ราคา , มีค่า
Istri	(น) อีสตรี ผู้หญิง ภาษามลายู(ชาว)ใช้คำนี้ใช้ในความหมาย ภรรยา
Jagong	(น) ข้าวโพด ชาวปักษ์ใต้จะเรียกข้าวโพดว่า" คง " ตั้งแต่ชายแดนถึงนครศรีธรรมราช
Jambu	(น) ฝรั่ง(ผลไม้) คนปักษ์ใต้จะเรียกฝรั่งว่า ชมพู่ หรือ ย่าหมู โดยเฉพาะคำว่า ย่าหมู จะ ใช้กันตามแถบริมทะเลตั้งแต่ชายแดนมาเลย ไปจนถึงสุราษฎร์ฯ
Jenis	ชนิด,พวก (คำนี้ไม่แน่ใจว่าใครเป็นภาษาต้นแบบ)
jiak (burung jiak)	(น) นกกระจาบ คนหาดใหญ่ตอนใน คลองหอยโข่งและสะเดา จะเรียกนกกระจาบว่า นกเจี๊ยะ

Jiwa	(น) ยี่หว่า , จีว่า , จิตใจ , จิตวิญญาณของมนุษย์
Jumpa	(ก) พบปะ, มาเจอกัน (อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีวัดๆหนึ่งชื่อวัดจุมปะ)
Kaca	(น) แก้ว, กระจกเงา (คำนี้ไม่แน่ใจว่าใครเป็นภาษาต้นแบบ)
Kajang	(น) กระแซง (อุปกรณ์ใช้มุงหลังคา หรือ กันฝนชั่วคราว)
kalip	(ก) กลีบตา (ขยิบตา)
kiak-kiak	(น) ไทยปักษ์ใต้ชายแดน จะเรียกปลวกเฉพาะปลวกทหาร ที่มีหัวโตทำหน้าที่ป้องกันศัตรูว่า "เกียะ"
Kakak	(สรรพนาม) พี่สาว มลายูใช้คำนี้เรียก พี่สาวหรือพี่ชาย แต่ในภาษาถิ่นใต้ชายแดนจะใช้เพียงคำว่า กะ เรียกเฉพาะ พี่สาว(ที่เป็นมุสลิม)
Kapal	(น) เรือ ภาษามลายูโบราณ จะใช้ในความหมายเรือทุกชนิด (ปัจจุบันจะใช้คำว่า berahu) ในภาษาไทยคำว่า "กำปั่น" จะใช้ในความหมายเฉพาะชนิด
Karang	(น) ปะการัง
Kata	(น) คาถา (ปาฐกถา) พูด, คำกล่าว
Kawi	(คุณศัพท์) สีสแดงม่วง คนไทยปักษ์ใต้แถบสงขลาจะเรียกบอนชนิดหนึ่งที่มีทางและได้ใบสีแดงอมม่วง ว่า บอนกาหวิ เกะลังกาหวิ (กะลังกาวิ) มีความหมายถึง เกะแห่งนกอออกหรือนกอินทรีทะเลที่มีขนสีแดงอมม่วง
Kenanga	(น) ต้นกระดังงา(คำนี้ไม่แน่ใจว่าใครเป็นภาษาต้นแบบ)

kepala	(น) ศีรษะ, กบาล หรือ ผู้นำ (ตัวอย่าง เช่น kepala desa - กบาลเทศาในภาษาชวาจะหมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน)
Keris	(น) กริช
Kertas	(น) กระดาษ
Kipas	(น) พัด
Kopi	(น) กาแฟ โกโก้
Kubur	(น) กุโบร์ สุสาน ที่ฝังศพ ของชาวมุสลิม
Kuli	(น) คนงาน กุลี (coolie) กุหลี , ลูกกุหลี(ภาษาถิ่นใต้ชายแดน)
Kunci	(น) กุญแจ (คำนี้ไม่แน่ใจว่าใครเป็นภาษาต้นแบบ)
Kurma	(น) อินทผลัม คนปักษ์ใต้จะเรียกอินทผลัมว่า "ลุมหมา หรือ กูรหมา "
Kurung	(น) กรัง - ที่คุมขัง ทั้งขังคน และขังสัตว์
Lakon	(น) ละคอน
Laksana	ลักษณะ
Laksmi	(น) พระนางลักษมี เทพธิดาแห่งความงาม
Langsat	(น) ลางสาด ผลไม้ชนิดหนึ่ง

Loteng	(น) เล้าเต้ง ชั้นบนของร้านค้า หรือบ้าน (มลายูและไทยถิ่นใต้ รับคำนี้ มาจากภาษาจีน)
lorong	(น) ตรอก , ซอย ในภาษาไทยถิ่นใต้ (คลองหอยโข่ง -สงขลา) จะมีคำว่า ทางรั้วรง หรือ ทางรง ใช้เรียกเส้นทางงูว้งงูควาย มักเป็นทางแคบๆ พอที่จะใช้ งูว้ง งูควาย ออกไปทุ่งนาหรือ ออกไปนอกหมู่บ้านได้(แถบสะกอม เทพา จะเรียกว่า ทางตุรง)
Lelang	(ก) ขายเลหลัง (ภาษาไทยถิ่นใต้จะใช้คำว่า เล่ ลีอง หรือ เล่หล่อง)
mahkota	(น) มกุฎราชกุมาร มลายู(ชาว) ใช้คำว่า Butra mahkota หมายถึง มกุฎราชกุมารผู้สืบราชบัลลังก์
Mak	(น) แม่ ชาวมุสลิมใช้เรียกแม่ หรือผู้หญิงมุสลิมสูงอายุ
Makda	(น)แมงดา
Mala	(น)มล สิ่งสกปรก, มลพิษ
Malai	(น) ดอกไม้, พวงมาลัย
mantra	(น) เวทย์มนตร์ คาถา
manja	(ก) จี้อ่อน "เด็กมันมานยา" ในภาษาถิ่นใต้จะหมายถึงเด็กจี้อ่อน
Manusia	(น) มนุษย์
Maya	(น) สิ่งลวงตา ไม่จริง

merah jambu	(น) สีมพู่ ในภาษามลายูจะใช้ในความหมาย สีแดงอย่างลูกชมพู่
mihun	(น) บะหมี่ ภาษาไทยถิ่นใต้ (สงขลา) จะเรียกเส้นบะหมี่ ว่า หมี่หูน หรือ บั๊หูน (มลายูและไทยถิ่นใต้รับคำนี้มาจากภาษาจีน เหมือนกัน)
Musang	(น) มูสัง ชะมด หรือ อีเห็น
Naga	(น) พญานาค
Nanas	(น) ขานัด, ย่านหนด, หรือ ย่านหัด (สับปะรด) (มลายูและไทยถิ่นใต้รับคำนี้มาจากภาษาฝรั่ง เหมือนกัน)
pachau	(น) "โจ" อุปกรณ์แขวนบนต้นไม้ผลเพื่อป้องกันขโมย (โดยเฉพาะเด็กๆ)มักทำด้วยกระบอกไม้ไผ่ หรือ “ติหมา” (ครูดักน้ำทำด้วยกาบหมากหรือกาบหลาวโอน) ข้างในจะใส่เส้นผมคนตายพร้อมเขียนยันต์หรืออักขระภาษาขอมด้านนอกของ "โจ" ซึ่งปกติจะเขียนด้วยปูนที่กินกับหมาก
Pancasila	(น) ปัญจศีล หลักปกครอง 5 ประการของอินโดนีเซีย
Pateri	(ก) บัดกรี
Pendiat	(น) เพนียด คล้องช้าง
Pengeras	(น) เงินตอบแทนตามประเพณี เงินที่ใช้ในงานพิธี ปักยี่ได้ จะใช้ "เงินค่ารูดโรงหนังตลุง"

Peruang	(ก) สะกด (ด้วยคาถาอาคม) ปักชำได้จะชื่อว่า"ถูกปักหวัง" คือ ถูกเวทมนต์สะกดให้จั้งจั้ง ถ้าถูกสะกดพูดไม่ได้ ก็ว่า "ถูกมบ"
pisah	(น) เป้ากางเกง เปะสะ หรือ เป๊ะสะ ภาษามลายูจะชื่อว่า pisah - pisahter ในความหมาย นึกขาด แยกออกตรงที่ต่อเชื่อมกัน หรือ ขาดออกจากกันเนื่องจากอุบัติเหตุ คนไทยชายแดนใต้ จะใช้คำนี้ ก็ต่อเมื่อเป้ากางเกงขาด เช่น" ใ้อับ่าว เปะสะ กางเกง แหก แล้วนั้น"
pondok	(น) ปอเนาะ (โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม) ความหมายเดิมคือ กระท่อม , ขน้า, ป้อม ปัจจุบันใช้เรียกโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นกระท่อมเล็กๆเรียงรายกันในบริเวณ มัสยิดหรือบ้านของครูสอนศาสนา(อุstad)
Porok	(น) กะลามะพร้าว (ที่ผ่าซีกแล้ว) คนสงขลาจะเรียกกะลา ว่า พรกพร้าว(ออกเสียงเป็น ผร็อกพร้าว)
Puak	(ลักษณะนาม) พวก กลุ่ม คำนี้ในภาษาอินโดนีเซีย(ชาว) มีความหมายว่า กลุ่ม หรือ เผ่าพันธุ์ Puak Melayu กลุ่มหรือเผ่าพันธุ์มลายู Puak Siam กลุ่ม หรือ เผ่าพันธุ์สยามคำว่า พวก หรือ puak นี้ ยังสรุปไม่ได้ว่า ไทยยืมมาจากภาษาชวา หรือชวียืมไปจากไทย แต่ข้อสันนิฐานเบื้องต้น คงจะเกี่ยวพันกันมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรศรีวิชัยโบราณ ในภาษามลายูท้องถิ่น(3จังหวัด)จะมีคำว่า พวก ดียอ หมายถึง พวกเขา
puja	(ก) บูชา
pukat	(น) ตาข่ายดักปลา ภาษาถิ่นใต้ใช้เรียก อวนหรือตาข่ายดักปลาขนาดเล็ก ใช้จิ้งขวางทางน้ำเพื่อดักปลาว่า "กัต" ด้านล่างของ "กัต" จะไม่ถึงดิน มีตุ้มตะกั่วถ่วงริมบนจะติดทุ่น "กัต" มี 2 ชนิด คือ กัตวาง และกัตลาก

purb, purbakala (ว) บุรพ - ก่อน ,โบราณ

Purnama (น) วันเพ็ญ พระจันทร์เต็มดวง

putera, puteri (น) บุตร ,บุตรี

Racun (ก /น) racun คำมลาญหมายถึง ยาพิษ
meracun - วางยาพิษ

keracunan - ถูกวางยาพิษ

คำนี้ ในภาษาไทยถิ่นใต้ (สงขลา-คลองหอยโข่ง) จะใช้ว่า ราจุน หรือ ยาจุน ใน
ความหมาย การวางยาพิษ ตัวอย่างเช่น

" เขารู้กันว่า เมื่อ 50 ปีก่อน ปู่เนียมถูกเมีย ราจุน ตาย จนถึงวันนี้ก็ยังไม่ว่าเมียคน
ไหนทำ เพราะแกมีเมียหลายคน "

raja (น) พระราชา

rajin (ว) ขยัน พากเพียร

ภาษาไทยถิ่นใต้ชายแดน มีข้อความประโยคหนึ่งที่คนเฒ่าคนแก่ มักจะใช้สอนคนรุ่น
ลูกหลานในเรื่องการทำงานคือ "ราเยน บำด้าน จี๊คร้าน ออกแตก" ความหมายคือ คน
ขยันจะแบกสิ่งของแต่ละครั้ง ไม่มากเท่าที่พอจะแบกได้ทำงานมากบ่าจะด้านซึ่งเป็น
ปกติของคนขยัน แต่คนจี๊เกียจจะรีบแบกเพื่อให้งานเสร็จเร็วโดยไม่สนใจ ว่าร่างกาย
ของตนเองจะรับได้แค่ไหนคนจี๊เกียจ จึง ออกแตก (เสียสุขภาพ) เป็นธรรมดา

(ก) รวบ

คำนี้ในภาษาอินโดนีเซีย(ชาว) จะมีความหมายแล้วแต่ วิภค บัจจยที่ใช้
เสริมคำ ดังนี้

Raup " meraup " - กอบด้วย 2 มือ (me + raup)

" raupan " - เต็มกำมือเดียว (raup + an)

แต่ คำว่า รวบ ในภาษาไทย ความหมายมีเพียงว่า ใช้มือรวบเข้ามา มือข้างเดียว หรือ
อาจใช้มือทั้ง 2 ข้างรวบก็ได้

คำว่า รวบ นี้ ยังสรุปไม่ได้ว่า เป็นภาษาไทย หรือภาษามลายู

Sagu	(น) ต้นสาธุ (พืชตระกูลปาล์ม) เนื้อในลำต้น ใช้ทำแป้งสาธุหรือใช้เป็นอาหารสัตว์
Saksi	(น) พยาน (ไทยใช้คำว่าสักขีพยาน)
Sakti	(น) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อำนาจที่เหนือธรรมชาติ หรืออำนาจเวทย์มนตร์คาถา
Salak	(น) ต้นตาล - พืชตระกูลปาล์ม
sarang satar	(น) กระจุก ทำด้วยไม้ไผ่น้ำหนักมีเชือกเส้นเล็กๆแซะไว้ จะดึงเชือกออกใช้ตีเส้นบนแผ่นไม้กระดานที่จะเลื่อยเพื่อให้คลองเลื่อยตรง ไทยปักษ์ใต้เรียกเพี้ยนเป็นรางเส้นทัด หรือ รางทัด หรือ พรกทัด
Sarung	(น) โสร่ง
sawa nila (buah sawa)	(น) ลูกสวา (ออกเสียง ซ้าวัว) ภาษาไทยถิ่นใต้ชายแดนจะเรียก ละมุดว่า "ลูกซ้าวัว" ขณะที่ ทางนครศรีธรรมราชจะเรียกว่า ลูกมุดหรั่ง (ละมุดฝรั่ง) ทางแถบอันดามันจะเรียกว่า มะติฎู
Selak	(น) สลักประตู
Sembahyang	(น) การประกอบพิธีละหมาดของมุสลิม
Sempurna	(น) ความสมบูรณ์ ครบถ้วน
Senapati	(น) เสนาบดี แม่ทัพ
Sengsara	(น) สังสาระ ความทุกข์ยาก ความโศกเศร้า (วิญญูสงสาร)
setui	(น) การสะตุ, เปลี่ยนแปลงทำให้หมดฤทธิ์, เนรมิต หรือ สาป เช่นสะตุนางบุษบา (ผู้หญิง) ให้เป็นอุณากรรณ (ผู้ชาย) ในภาษาไทยจะใช้เฉพาะ การสะตุสารส้มหรือสารวัดอื่นๆ ให้หมดฤทธิ์ ก่อนเอามาทำยา

stupa	(น) สตูป ศาสนสถานทางพุทธศาสนา
Suami	(น) คำในภาษามลายู(ชวา) หมายถึง สามี
Suka	(น) ความสุข
suloh	(ก) ส่องไฟหาสิ่งของ เช่น ส่องหาปลา หากบ ภาษาไทยถิ่นใต้ จะใช้ว่า โละ ปลา โละกบ
Surau	(น) สุเหร่า
tabik	(น) การแสดงความเคารพของทหาร ตำรวจ (ตะเบะ)
Tabung	(น) ตะลุงใส่น้ำ (คำนี้ไม่แน่ใจว่าใครเป็นภาษาต้นแบบ)
tapa	(น) ตบะ (ที่ได้จากการบำเพ็ญเพียร)
telok	(น) โละ พื้นที่ น้ำท่วมถึง ภาษาถิ่นใต้ชายแดนจะเรียกพื้นที่ น้ำท่วมซึ่งอาจติดกับคลอง หรือทะเลว่า โละ เช่น โละจังกระ (อยู่เขตพัทลุง) โละโลด อยู่ที่ตำบลโคกม่วง อำเภอคลองหอยโข่ง สงขลา
timba	(น) ถังตักน้ำ ถิ่นใต้ชายแดน เดิมจะใช้ถังตักน้ำที่ทำด้วย " เตาะหมาก / เตาะหลาโอน " (กาบหมาก กาบหลาโอน) เย็บเป็นกระถางเรียกว่า ดิหมา / หมา ตักน้ำ
tuak	(น) น้ำตาลเมา คนปักษ์ใต้บางครั้งจะเรียก น้ำตาลเมา ว่า ตะหวาก หรือ หวาก โดยทั่วไป หวาก ของปักษ์ใต้จะใช้หมักด้วยไม้เคี่ยม แต่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนจะใช้หมักด้วยเปลือกมะม่วงหิมพานต์ที่ตากแห้งแล้วกล่าวกันว่า เมื่อครั้ง มาร์โคโปโล เดินทางจากเมืองจีน กลับ เมืองเวนิสประเทศอิตาลีได้แวะจอดเรือแถวแหลมมลายู และ สุมาตรา ตามบันทึกของมาร์โคโปโลได้กล่าวถึง tuak เครื่องดื่มของคนแถบนี้ไว้ด้วย

tuan	(น) ท่าน คำนี้ในภาษามลายูโบราณ เป็นคำที่เรียกขานเจ้านาย เจ้านายฝรั่ง เจ้านายอาหรับ ผู้พิพากษา ในเมืองไทย ถ้าชาวบ้านในเขต 3 จังหวัดชายแดนมีชื่อ ส่วนนำหน้า ก็แสดงว่า เป็นลูกหลานของเจ้าปัตตานี เก่า ในเขตสงขลาคำว่า ส่วน นี้ ได้เลื่อนมาเป็น ตัว คำๆนี้ถือเป็นคำที่จะใช้พูดกับผู้ที่สูงศักดิ์กว่าหรืออาวุโสกว่าเท่านั้น ห้ามมิให้ผู้ใหญ่ใช้คำนี้พูด กับเด็กหรือคนที่อาวุโสน้อยกว่า ในภาคใต้ถิ่นอื่น คำนี้เพี้ยนเป็น ตน หรือ เต็น ซึ่งถือเป็นคำที่ให้เกียรติเช่นกัน
tunang	(น) คู่หมั้น ได้หนัง มาจากคำว่า tunangan ในสมัยก่อน แอบปีกลี้ได้ชายแดน (สงขลา-คลองหอยโข่ง-สะเตง)จะมีประเพณี "เฝ้าได้หนัง" กล่าวคือ หลังจากที่เจ้าบ่าวได้สู่ขอเจ้าสาวแล้ว ฝ่ายเจ้าบ่าวจะต้องไปช่วยงานที่บ้านของเจ้าสาว ก่อนจะถึงวันแต่งงานประมาณ 1-2 เดือน
Umpama	(ว) อุปมา เปรียบเทียบ เหมือนกับ
Upaya	(น) อุบาย หรือการกระทำใดๆเพื่อให้การงานประสบความสำเร็จ
Usaha	(ก) อุตสาหะ พยายาม
Utama	(ว) อุดม, อุดมะ, สิ่งที่สูงสุด วิเศษ
Utara	(น) อูตฺร ทิศเหนือ
Wacana	(น) วจนะ คำพูด หรือการบอกกล่าวชี้แจง
Wanita	(น) วนิตา หญิงสาว
Warna	(น) วรรณะ สี ไทยใช้ในความหมาย ชนชั้นวรรณะ ในภาษามลายูจะใช้ในความหมายว่า สี เช่น ทีวี.สี ในประเทศมาเลเซียจะใช้ว่าTV warna

Wira (น) วีระ ผู้กล้าหาญ

Yoga (น) โยคะ, การทำสมาธิ, ฤๅษี

ตัวอย่างงานอีกชิ้นหนึ่งที่แสดงรายการคำในภาษาไทยถิ่นใต้พร้อมความหมายโดยเรียงการ
แสดงรายการคำตามลำดับตัวอักษรดังตัวอย่างข้างล่างต่อไปนี้

กรวม (ว.) คร่อม เช่น นั่งกรวม (นั่งคร่อม)

" สาวๆ นุ่งกระโปรง เวลาซ้อนท้ายรถเครื่องอย่านั่งกรวม มันน่าเกลียด แต่ถ้าให้สีนุ่งกางเกง
แล้วนั่งกรวมไปเลย ปลอดภัยดี "

กราด (ว.) เล็ก แคระแกร็น (มักใช้กับต้นไม้)

กริบตา (ก.) กระพริบตา (เปรียบเทียบกับภาษามลายูจะใช้คำว่า kalip ในความหมายเดียวกัน)

กรี (น.) อุปกรณ์ที่ใช้ในการคายหญ้า เป็นมีดงอ มีด้ามสั้น สันและคมมีดหักมุมได้ฉากกับด้าม
เวลาคายหญ้า จะต้องนั่งยองๆ แล้วใช้ กรี ดึงต้นหญ้า กอหญ้า เข้าหาตัว

นอกจากการศึกษาประเด็นเรื่องของคำพร้อมความหมายในภาษาไทยถิ่นใต้ดังที่ได้แสดงไป
แล้วนั้น ยังพบว่ามีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาษาโดยเฉพาะเรื่องคำและการเปลี่ยนแปลงภาษาตาม
ระดับอายุในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
เปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช และวิเคราะห์
ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราชดังกล่าวโดยใช้ศัพท์
เป็นเกณฑ์เพื่อแสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลง และ
มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใดบ้าง

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุปรากฏว่า กลุ่มระดับอายุที่ 1
(อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีการใช้ศัพท์เดิมมากที่สุด และกลุ่มระดับอายุที่ 3 (อายุ 10-25 ปี) ใช้ศัพท์เดิมน้อย
ที่สุด แต่ทั้งสามระดับกลุ่มอายุมีการนำศัพท์อื่นมาใช้ร่วมหรือใช้แทนศัพท์เดิมมากกว่าการใช้ศัพท์
เดียวกัน โดยกลุ่มระดับอายุที่ 1 มีการใช้ศัพท์อื่นน้อยกว่ากลุ่มระดับอายุที่ 2 (อายุ 35-50 ปี) และกลุ่ม
ระดับอายุที่ 3 มีการใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำ
ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงโดยไม่มีข้อจำกัด และมีการยืมศัพท์จากต่างประเทศมาใช้โดย

ผ่านมาจากภาษาไทยกรุงเทพฯ กับยืมศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มาใช้โดยตรง นอกจากนั้นพบว่าผู้ใช้ภาษาระดับอายุที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำมากที่สุด ส่วนผู้ใช้ภาษาระดับอายุที่ 1 มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำน้อยกว่าผู้ใช้ภาษาระดับอายุที่ 2 และระดับอายุที่ 3 ตามลำดับ

คำศัพท์ที่เป็นคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นประเด็นที่ได้รับการศึกษาโดย เปรมิ นทร์ การะวี (2539) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะรวบรวมคำที่มีรากศัพท์เป็นคำเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะการยืม เปรียบเทียบเสียงและความหมายของคำยืมเหล่านี้กับคำเขมร ปัจจุบันและเขมรโบราณ เปรียบเทียบลักษณะการยืมคำเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้กับการยืมคำเขมรใน ภาษาไทยมาตรฐาน และเพื่อสันนิษฐานสมัยและวิธีการยืมคำเขมรเข้ามาในภาษาไทยถิ่นใต้ ผลการวิจัยพบว่า มีคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ จำนวน 1,320 คำ ในจำนวนนี้มีอยู่ 573 คำ ที่ตรงกับ คำยืมเขมรในภาษาไทยมาตรฐาน และมีอยู่ 394 คำ ที่เป็นคำยืมเขมรที่ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่น ใต้ ภาษาไทยถิ่นใต้ที่สันนิษฐานว่า ได้ยืมเข้ามาตั้งแต่สมัยโบราณ 306 คำ มีคำยืมเขมรในภาษาไทยถิ่น ใต้ที่สันนิษฐานว่า ได้ยืมเข้ามาจากภาษาเขมรปัจจุบัน 81 คำ ส่วนคำยืมเขมรที่เหลือซึ่งเป็นคำส่วน ใหญ่นั้น ไม่อาจใช้เกณฑ์ทางเสียงมาสันนิษฐานสมัยการยืมได้ ส่วนในด้านความหมาย พบว่าทั้งคำยืม คำเขมรโบราณ และคำเขมรปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีความหมายเหมือนกัน มีเพียงส่วนน้อยที่แสดงให้เห็น ความต่างทางความหมาย ซึ่งแตกต่างกันอยู่ 5 แบบ เมื่อพิจารณาแนวโน้มของวิธีการยืมปรากฏว่า คำ ยืมเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าได้ยืมเข้ามาโดยรับเสียงพูดที่ได้ยิน ส่วนที่เหลืออีก 57 คำ มี แนวโน้มว่าได้รับเข้ามาทางตัวเขียน

นอกจากนั้นศิริรัตน์ ชูพันธ์ และกัลยา ดิงศภักย์ (2549) ยังได้ทำการศึกษาการแปรของ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบว่า ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นส่วนหนึ่งของภาษาถิ่นย่อยใด โดยศึกษาจากการใช้คำศัพท์ เพื่อภาษา ถูกผสมในความหมายที่กว้างขึ้นหรือไม่อย่างไร และวิเคราะห์การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะ สมุยตามถิ่นที่อยู่และรุ่นอายุของผู้พูด

ผลการวิจัยแสดงว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ ตะวันออก โดยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยใต้ตะวันออก นอกจากนี้ยังพบว่า ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสมในความหมายกว้าง กล่าวคือ ผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์หลากหลาย ประเภทย่อยปนกัน ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่น ใต้ตะวันออก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย คำศัพท์ภาษาไทย มาตรฐานและใช้คำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ด้วย นอกจากนี้พบว่า การใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับ ตำบลและรุ่นอายุมีลักษณะเป็นภาษาลูกผสมในทุกกรณี ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีความแตกต่างใน ระดับรุ่นอายุแต่ไม่มีความแตกต่างกันในระดับตำบล กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้ภาษาไทย

มาตรฐานมากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.001 และพบว่าคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยที่ใช้ในตำบลต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งตำบลที่มีนักท่องเที่ยวและตำบลที่มีนักท่องเที่ยวน้อย

งานอีกชิ้นหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับคำในภาษาไทยถิ่นใต้ แต่เป็นการศึกษาถึงกลไกและรูปแบบของการพวนคำในภาษาไทยถิ่นใต้โดยตามใจ อวิรุทธิโยธิน (2521) งานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกและรูปแบบการพวนคำของผู้พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ โดยเปรียบเทียบจากการพวนคำของถ้อยความพวนกับคำพวน (การเล่นทางภาษาชนิดหนึ่งของผู้พูดภาษาไทย) ที่มี 2 พยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ ในการวิจัยผู้วิจัยแบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลถ้อยความพวน ผู้วิจัยสร้างถ้อยความพวน 2 พยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ด้วยคำพยางค์เดียวที่ครอบคลุมระบบเสียงในภาษาไทยแต่ละถิ่น 2) ข้อมูลคำพวน ผู้วิจัยขอให้ผู้บอกภาษาให้ตัวอย่างคำพวนที่เคยเล่นหรือเคยได้ยิน ผู้วิจัยเลือกผู้บอกภาษา 10 คนต่อถิ่น รวมผู้บอกภาษาทั้ง 4 ถิ่นมีจำนวน 40 คน ผู้บอกภาษาแต่ละคนให้ข้อมูลคนละ 50 ถ้อยความ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้รวมเป็น 2000 ถ้อยความ ผลการวิเคราะห์พบว่ากลไกการพวนคำที่ผู้พูดภาษาไทยแต่ละถิ่นใช้นั้นเป็นกลไกเดียวกัน คือ กลไกการจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับองค์ประกอบทางเสียง ผู้บอกภาษาทุกคนใช้กลไกนี้ในการพวนคำทั้งถ้อยความพวนและคำพวน รูปแบบหลักๆ ที่เกิดขึ้นมี 3 รูปแบบ คือ 1) สลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับวรรณยุกต์ 2) สลับเสียงส่วนหลังเท่านั้น และ 3) สลับเสียงส่วนหลังพร้อมเปลี่ยนแปลงสัทลักษณะบางประการ คือ 3A สลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเปลี่ยนแปลงวรรณยุกต์ 3B สลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเปลี่ยนแปลงความสั้นยาวของสระ ในการพวนคำพบว่ารูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด ในถ้อยความพวนกับคำพวนเป็นคนละรูปแบบกัน นอกจากนี้ยังได้พบว่าความแตกต่างในเรื่องจำนวนพยางค์ คือ 2 พยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ ของถ้อยความพวนกับคำพวนไม่มีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบ ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้สนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับสถานภาพของเสียงวรรณยุกต์ว่าควรจะต้องคิดให้เป็นเสียงเรียง เสียงซ้อน หรือสัทภาค

ยิ่งไปกว่านั้น พบว่าการศึกษาประเด็นเรื่องของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ยังได้มีผู้ทำการศึกษาเรื่องของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ โดยพิจารณาเรื่องของคำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะการเรียงคำของประโยคในภาษาถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน ในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ประเทศมาเลเซีย และเปรียบเทียบประเด็นต่างๆ ข้างต้นเหล่านั้นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษากรุงเทพฯ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่นที่พูดในมาเลเซีย กับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในเมืองไทย

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นวิจัยแต่ละถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับภาษาไทยถิ่นใต้ ที่พูดในประเทศไทย พบว่าภาษาถิ่น ๓ ถิ่นนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและต่างกัน โดยเฉพาะ

ภาษาไทยไทยบุรีกับปะลิสคล้ายคลึงกันมากในเรื่องต่างๆ เหล่านี้เกือบทุกด้าน แต่แตกต่างจากภาษาไทยกลันตันอย่างเห็นได้ชัดและทั้ง ๓ ภาษานี้จะแตกต่างจากภาษา กรุงเทพฯ แต่จะคล้ายคลึงกับภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูในเรื่องต่างๆ ทั้งในระบบเสียง โครงสร้างของคำ การใช้ศัพท์ และการเรียงลำดับคำ

เมื่อนำผลการวิจัยนี้ไปเปรียบเทียบและจัดกลุ่มภาษากับไทยถิ่นใต้ โดยใช้รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์ รูปแบบของระบบพยางค์ และการเลือกใช้เสียงสระประสมบางเสียง ในคำบางคำเป็นเกณฑ์แล้ว สามารถจะจัดให้ภาษาไทยกลันตันอยู่กลุ่มเดียวกับภาษาถิ่นใต้กลุ่มตากใบ ส่วนภาษาไทยไทยบุรีและปะลิส อยู่กลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ศึกษาภาษาถิ่นย่อยในแต่ละรัฐ รวมทั้งรัฐอื่นๆ ด้วยในด้านต่างๆ ตามแนวการวิจัยนี้ ตลอดจนด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมในฐานะที่เป็นภาษาของคนไทยที่พูดได้ ๒ ภาษา คือ ทั้งภาษาไทย และภาษามลายู

ตามที่กล่าวแล้วข้างต้นว่า ประเด็นเรื่องของคำในภาษาไทยถิ่นใต้อาจเป็นประเด็นที่ได้รับ ความสนใจมากที่สุดสำหรับการศึกษาด้านภาษาโดยเฉพาะการศึกษาในแนวทางภาษาศาสตร์ จากการ ทบทวนวรรณกรรมยังพบว่ามีผู้สนใจศึกษาเรื่องของคำในภาษาไทยถิ่นใต้โดยเฉพาะการนำคำมาเล่น ด้วยวัตถุประสงค์อะไรบางอย่าง หรือที่เรียกกันว่า “การเล่นคำพวน”

ชาวภาคใต้นิยมเล่นคำพวน ซึ่งเรียกตามภาษาถิ่นว่า “คำพวน” คือการพูดให้ฟังคิดทวนกลับ แล้วมีความหมายเป็นอีกแง่หนึ่งซึ่งส่วนมากเมื่อทวนกลับแล้วจะมีความหมายไปในทางหยาบโลน เช่น “คิงกบแม่ไม้ม” พวนคำได้เป็น “ได้กับแม่มึง” หรือไม่กี่แกล้งพูดกลบเกลื่อนด้วยเจตนาให้รู้ เช่น “พระนอนไกลสาเก” พวนเป็น “พระนอนไกลสี่กา” การพูดคำพวน นิยมพูดตลกคะนองในกลุ่มผู้ที่มี วัยและเพศเดียวกัน หนังสือลูกก็นิยมตลกโดยใช้คำพวน ถือว่าการพูดคำพวนเป็นการฝึกสมองผู้ฟังไป ในตัว

มีวรรณกรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นทีกล่าวขวัญกันอย่างแพร่หลายว่าผู้แต่งมีความสามารถในการ เล่นคำพวนเป็นเอกและอยู่ข้างจะอุตริ คือเรื่อง“สรรพลีพวน” หรือ “สรรพบาลีพวน” ที่นำมาผูกเป็น ปริศนาคำทาย ผูกเรื่องเป็นเงื่อนงำ ซึ่งผู้ตอบจะเข้าใจก็ต่อเมื่อพวนคำและมีความเข้าใจวัฒนธรรม บางอย่างก็มี เช่น ทายว่า การเขเรื่อ (นั่งเรือ) ระหวงเรือแจว กับเรือหางยาวอันไหนจะ “เขไว” กว่า กัน (คำตอบคือ เรือแจว อธิบายว่าเพราะเรือแจวผู้แจวต้องยืน เมื่อยืนแจว อวัยวะส่วนนั้นก็จะ “เว” คือแก่งไปมากกว่านั่งโดยสารเรือโดยสารเรือหางยาว) การเล่นคำพวนที่ค่อนข้างลึกซึ้งเช่นนี้ถือว่าเป็น ความสามารถอย่างหนึ่ง การตั้งชื่อใด ชาวภาคใต้จะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้พวนคำแล้วมีความหมายไป ในทางใด หรือแม้แต่การใช้อักษรย่อก็พยายามเลี่ยงไม่ให้ดังไปหาความหมายที่ไม่สุภาพ เหตุนี้คำ

หาคิใหญ่ การรถไฟ จึงต้องใช้อักษรย่อเป็น "ห."ซึ่งแปลกกว่าการย่อคำอื่น ๆ เพราะชาวภาคใต้ชอบการพวนและแปลงคำเป็นนิสัย

2.3 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ด้านไวยากรณ์

เท่าที่ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวข้องกับการศึกษาไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า การศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ด้านไวยากรณ์ยังมีอยู่ในปริมาณที่น้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามพบว่ามียังงานอยู่ไม่มากนักที่ทำการศึกษากับไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้ดังที่จะได้นำเสนอข้างล่างต่อไปนี้

ฉันทัส ทองช่วย (2529, 2533) ศึกษาโครงสร้างของคำในภาษาไทยถิ่นใต้และพบว่าโครงสร้างของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ไม่แตกต่างจากภาษาราชการ แต่มีเพียงบางลักษณะเท่านั้นที่แตกต่างกันคือ

- (1) คำ 1 หน่วยคำในภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นคำซ้อน 2 หน่วยคำในภาษาราชการเช่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาราชการ
ยาย	โยกยาย
หลาบ	เจ็ดหลาบ
คลุม	ปกคลุม
ชด	ชดใช้
เห็ง	ข่มเหง

- (2) คำ 1 หน่วยคำในภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นคำประสม 2 หน่วยคำในภาษาราชการเช่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาราชการ
ไผ่	ตัวผู้

เหมีย	ตัวเมีย
อ้ง	คิดอ่าง
หม้าว	ข้าวเม่า
พริก	พริกไทย

(3) คำ 1 หน่วยคำในภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นคำ 1 หน่วยคำที่มีพยางค์ 2 พยางค์ และพยางค์แรกจะออกเสียง อะ- ในภาษาราชการเช่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาราชการ
เกียง	ตะเกียง
หลอง	คลอง
หลาด	ตลาด
โคด, โลด	กระโดด
หนม, หนุม	ขนม

(4) คำ 1 หน่วยคำที่มีพยางค์ 2 พยางค์ในภาษาไทยถิ่นใต้บางถิ่นจะเป็นคำ 1 หน่วยคำที่มีพยางค์เพียงพยางค์เดียวในภาษาราชการเช่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาราชการ
กิดวน	ควน
กิดี๊ด (นราธิวาส)	ดีด
กะถู้ง (ชุมพร)	ถั่ง
กะกูป (ชุมพร)	กล่อ่ง
กะครก (ชุมพร)	ครก

- (5) คำประสม 2 หน่วยคำในภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นคำ 1 หน่วยคำในภาษาราชการ เช่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาราชการ
จี้ลม	เมฆ
เรินข้าว (เรือนข้าว)	ยุ่ง, ฉาง
แม่แก่, แม่เฒ่า	ยาย
พ่อแก่, พ่อเฒ่า	ตา

งานอีกชิ้นหนึ่งที่ศึกษาด้านไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้คืองานของชลพันธ์ จันท์ขุน (2525) ที่ศึกษาคำขยายในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราชในประเด็นต่อไปนี้เป็น โครงสร้างของคำขยาย ประเภทของคำขยาย ความหมายของคำขยาย และคำขยายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างของคำขยายสามารถจำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ หน่วยคำเดี่ยว คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ ประเภทของคำขยายสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำขยายคำนาม คำขยายคำกริยา และคำขยายคำขยาย ความหมายของคำขยายจำแนกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ คำขยายที่มีความหมายโดยตรง และคำขยายที่มีความหมายโดยนัย ส่วนคำขยายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมมีคำขยายที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ศิลปะและการแสดง

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนภาษาไทยมาตรฐานแก่นักเรียนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำขยาย โดยใช้คำขยายในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นแนวเทียบ และยังนำผลการวิจัยที่ได้ไปช่วยในการสอนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นผลงานของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ย่อมมีคำที่เป็นภาษาในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ครูควรให้นักเรียนได้ศึกษาให้ครอบคลุมถึงคำขยายในภาษาไทยถิ่นนั้นๆ ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาคำขยายในภาษาไทยถิ่นจังหวัดอื่นๆ หรือภาษาไทยถิ่นอื่นๆ แล้วเปรียบเทียบหาลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างกัน และควรมีการศึกษามหาคำอื่นๆ ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และในภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มีการศึกษา อีกทั้งควรมีการศึกษาเชิงวัฒนธรรม เพื่อจะได้เข้าใจถึงสังคมและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชาวบ้านในท้องถิ่นต่างๆ และเป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมด้านภาษาของท้องถิ่นนั้นๆ อีกด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับสำนวนในภาษาไทยถิ่นใต้และเป็นการศึกษาเพื่อคุณลักษณะด้านไวยากรณ์ของสำนวนในภาษาไทยถิ่นใต้ ธิติมา วิไลรัตน์ (2526) ศึกษาถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนประกอบของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง ตลอดจนลักษณะหน้าที่ของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง จากการวิจัยพบว่า

ก. ลักษณะส่วนประกอบของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง

จากการวิเคราะห์ลักษณะส่วนประกอบของคำและกลุ่มคำที่นำมาใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง พบว่าถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนอาจจะมีลักษณะส่วนประกอบเป็นคำ วลี ประโยคและการเสริมสร้อย

1. ลักษณะส่วนประกอบเป็นคำ พบว่ามีลักษณะเป็น 2 แบบคือ ลักษณะเป็นคำเดี่ยวและลักษณะเป็นคำประสม

ก. ลักษณะเป็นคำเดี่ยว พบว่ามีลักษณะเป็น 5 ชนิดคือ

- 1) หมวดคำนาม เช่น กรด เมง
- 2) หมวดคำลักษณนาม เช่น ถือบ เลี้ยว
- 3) หมวดคำกริยากรรม เช่น คุย เกลอะ
- 4) หมวดคำกริยากรรม เช่น ยบ เห็ง
- 5) หมวดคำลำดับที่ได้แก่ แรก

ข. ลักษณะเป็นคำประสม มีลักษณะส่วนประกอบแตกต่างกันเป็นแบบต่าง ๆ 6

แบบ คือ

- 1) นาม + นาม เช่น แก้มปาก แม่ทวด
- 2) นาม + กริยา เช่น ปากตรก หวังม
- 3) ลักษณนาม + นาม เช่น ใบแยก โหมบก
- 4) กริยา + ลักษณนาม เช่น ครอบย่าง ชักย่าน
- 5) กริยา + กริยา เช่น กินยอน นื้อขาย
- 6) กริยา + นาม เช่น สุกใจ ออกคน

2. ลักษณะส่วนประกอบเป็นวลี

วลีในถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุงมี 4 ชนิดคือ นามวลี กริยาวลี สถานวลี และกาลวลี

ก) นามวลี

1) องค์ประกอบของนามวลี มีองค์ประกอบ 5 ชนิด คือ หน่วยหลัก หน่วยคุณศัพท์ หน่วยจำนวน หน่วยขยายเสริม และอนุพากย์คุณศัพท์

2) โครงสร้างของนามวลี มี 5 แบบ คือ

- (ก) แบบ ล เช่น คอวัด รูปปาก
- (ข) แบบ ล ด เช่น ผ้า / ลาย โนรา / ใหญ่
- (ค) แบบ ล จ เช่น หมู / สามชั้น ม้า / สองปาก
- (ง) แบบ ล ขล เช่น ศิษย์ / ข้างแคว เสริมฐิ / ต้นเดือน
- (จ) แบบ ล อค เช่น พ่อ / ขี้รดหัว พร้าว / รอกเจาะ

ข) กริยาวลี

1) องค์ประกอบของกริยาวลี มีองค์ประกอบ 4 ชนิด คือ หน่วยแก่น หน่วยช่วยกริยาหน้าหน่วยแก่น หน่วยช่วยกริยาหลังหน่วยแก่น และหน่วยขยาย

2) โครงสร้างของกริยาวลี มี 5 แบบ คือ

- (ก) แบบ ก เช่น ยืนได้ ยิกแจก
- (ข) แบบ ก ช₂ เช่น จัง / แล้ว จ้าน / แล้ว
- (ค) แบบ ก ย เช่น ดี / เหลือเหตุ เรียน / ดี
- (ง) แบบ ช₁ ก เช่น ไม่ / ง่าย ไม่ใช่ / นอย
- (จ) แบบ ก จ เช่น ได้กิน / สองมือ มา / สิบเอ็ดทั้งคน

ค) สถานวลี

1) องค์ประกอบของสถานวลี มีองค์ประกอบ 2 ชนิดคือ คำบุพบทและนามวลี

2) การประกอบกันเป็นวลี มี 1 แบบ คือ

- แบบ บ นว เช่น แค / รุหมุก แค / คนอีก

ง) กาลวลี

1) องค์ประกอบของกาลวลี มีองค์ประกอบ 4 ชนิด คือ คำบอกเวลา คำลำดับที่ นามวลี และอนุพากย์คุณศัพท์

2) การประกอบกันเป็นกาลวลี มี 3 แบบ คือ

- (ก) แบบ คำบอกเวลา คำลำดับที่ได้แก่ พุร / สุด
(ข) แบบ คำบอกเวลา นามวลี เช่น ครั้ง , สมัย / พระเจ้า
ตาก ครั้ง,สมัย / พระเจ้าเลียนเขียน
(ค) แบบ คำบอกเวลา อนุพากย์คุณศัพท์ เช่น สมัย / ตูรูน
ครั้ง / หมูเถื่อนกินรำ

3. ลักษณะส่วนประกอบเป็นประโยค

ประโยคในถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง มี 4 ชนิด คือ ประโยคสำคัญ
ประโยคซับซ้อน ประโยคผสม และประโยคเชื่อม

ก) ประโยคสามัญ มีโครงสร้าง 5 แบบ คือ

- 1) แบบ อ เช่น แผลงเหมือนไอ้โหลก คำเหมือน
ต่อไร่
2) แบบ ป อ เช่น เดือนตัวพี / ร้อง สีแก้ว / หลอยรุ่ง
3) แบบ ส ต เช่น กิน / ลูกเอง กิน / เหนียว
4) แบบ ป ส ต เช่น ผี / ไป / เปลว ยอดทอง / บ้า / นาย
5) แบบ น ค น ต เช่น พร้าคนเล่ม / ข้าวหนมื่อ เรือคนลำ /
ไม้พายคนเล่ม

ข) ประโยคซับซ้อน

- 1) ลำดับของอนุพากย์ในประโยคซับซ้อน มี 2 แบบ คือ
(ก) แบบอนุพากย์หลักกับอนุพากย์นาม เช่น ช่วย / จินตคน้ำ นอน /
ดินถีบตั้ง
(ข) แบบอนุพากย์หลักกับอนุพากย์วิเศษณ์ เช่น จน / เขียนร้าง นอน /
จน / หวันผ่าแป

ค) ประโยคผสม

- 1) ลำดับของอนุพากย์ในประโยคผสมมี 2 แบบ คือ
(ก) แบบอนุพากย์หลัก 2 อนุพากย์เรียงกัน เช่น เจ็บใจเรือด / เอาไฟ
เผาเริ่ม ได้เรือ / ถีบแพ

(ข) แบบอนุพากย์หลัก 3 อนุพากย์เรียงกัน เช่น คคคอ / จดลั่น / ปลิ้น
ในใจ ถือศีล / พายศร / คอนไอ้ไต้

ง) ประโยคเชื่อม เช่น ดิหว่าไม้ดีคปาก ถ้าไม่แหลงแหงถึงเส้น

4. ลักษณะส่วนประกอบเป็นแบบเสริมสร้อย

แบบการเสริมสร้อยที่พบในถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพูดมี 8 แบบ
ดังนี้

ก) การเสริมสร้อยแบบคำเสริมซ้อน

1) การเสริมซ้อนด้วยคำที่มีความหมายเดียวกัน เช่น เชื้อเชื้อโจกเจก เฒ่ามั่ง
2) การเสริมซ้อนด้วยคำซึ่งมีที่ใช้เฉพาะเมื่อต้องการเน้นความหมายของคำ
ตั้ง เช่น คีเค้ เคียวโนนอเน

3) การเสริมซ้อนด้วยวลี

(ก) เสริมซ้อนด้วยข้อความที่เป็นแบบหรืออ้างอิง เช่น เรียบร้อยครูจึง
นาคไอ้ติ๊ก

(ข) เสริมซ้อนด้วยวิเศษณ์วลี เช่น จานให้เลน คำให้ลั่นยัง

(ค) การเสริมสร้อยแบบคำซ้ำ

1) ซ้ำทั้งคำ เช่น ดิบ ๆ เชื่อม ๆ

2) ซ้ำบางส่วน

2.4 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ตามแนววรรณคดีและแนวภาษาศาสตร์ด้านอื่นๆ

เท่าที่พบในการทบทวนวรรณกรรม งานในกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่น
ใต้ในแนวการศึกษาวิทยาภาษาถิ่น (dialectology) และแนวการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นดังงานที่
นำเสนอข้างล่างต่อไปนี้

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย (2539) ศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอตาก
ใบ จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ปรากฏใน
ภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จากวัฒนธรรมท้องถิ่น 4 ประเภท ได้แก่ เพลงกล่อม
เด็ก ศิลปหัตถกรรม ประเพณี และการเล่นของเด็ก และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการนำภูมิปัญญา
ชาวบ้านไปแก้ไขวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมทั้งในระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศ
โดยส่วนรวม

ผลการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านจากภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ปรากฏในวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้ง 4 ประเภท ชำคั่น เช่น การใช้เพลงกล่อมเด็กถ่ายทอดความรักและปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก ศักยภาพในการผลิตงานหัตถกรรมพื้นบ้านแบบครบวงจร การปรับปรุงการทำเกษตรกรรม และความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (กระมาด) ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมและหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ผลการสังเคราะห์สาระภูมิปัญญาชาวบ้าน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีวัฒนธรรมของชุมชนอย่างชัดเจนทั้งในด้านวิถีการคิด วิถีการทำงาน และวิถีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น แนวทางการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรม จึงเป็นการนำภูมิปัญญาชาวบ้านไปสืบทอดโดยใช้กระบวนการทางการศึกษาเป็นสำคัญ

อุบลศรี อรรถพันธุ์ (2542) ทำการปริวรรตและศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมพื้นบ้านภาคใต้ ประเภทหนังสือบด เรื่อง ปองครกทั้งนี้เพื่อศึกษาและเปลี่ยนรูปแบบอักษรวิธีการเขียนวรรณกรรมต้นฉบับ ให้เป็นอักษรวิธีแบบที่ใช้ในปัจจุบัน โดยไม่เปลี่ยนความหมายของคำ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่วรรณกรรมพื้นบ้าน จึงยังคงรักษารูปคำและสำนวนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ไว้เช่นเดิม

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้มีคุณค่าทางจริยธรรม คติธรรม สังคม วัฒนธรรม และคุณค่าทางอรรถรสของวรรณกรรม คุณค่าด้านจริยธรรมและคติธรรม ศึกษาได้จากแนวคิดหลักของวรรณกรรมซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักธรรมในศาสนาพุทธ เช่น ความเชื่อเรื่องกรรม นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับ คำสอนสตรี ความรัก ความกตัญญู และค่านิยมของบุรุษ คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ภาพสะท้อนเกี่ยวกับบ้านเมือง ผู้คน ประเพณีและการละเล่นของชาวใต้ ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนคุณค่าทางอรรถรสของวรรณกรรมแสดงให้เห็นถึงความสามารถของกวี ที่ใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างไพเราะสะเทือนใจ วรรณกรรมเรื่องนี้จึงมีคุณค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ปรีชา อาภากุล (2538) ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในแนวทางการศึกษาวิทยาภาษาถิ่นเพื่อสร้างแผนที่ภาษาจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส โดยทำการสำรวจภาษาที่ใช้พูดในพื้นที่ดังกล่าวและศึกษาว่าแต่ละภาษาใช้ในบริเวณใด

ผลการวิจัยพบว่า ในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาสมีภาษาที่ประชาชนใช้สื่อสารกันอยู่ 3 ภาษา คือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และภาษาตากใบ ภาษามลายูถิ่นมีอาณาบริเวณครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดปัตตานี ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปอยู่อำเภอโคกโพธิ์และกิ่งอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ส่วนภาษาตากใบอยู่ในอำเภอดากใบ อำเภอสุไหงปาดี และอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

จากผลงานเท่าที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนมาสามารถกล่าวได้ว่า งานที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของคำโดยเฉพาะคำศัพท์เป็นงานที่มีในปริมาณหรือจำนวนที่มากที่สุดก็ว่าได้ แต่ถ้าหากพิจารณา

เปรียบเทียบกับจำนวนของงานที่ศึกษาเกี่ยวกับด้านไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้ จะเห็นได้ว่ามีอยู่ในปริมาณหรือจำนวนที่น้อยมาก แล้วถ้าหากพิจารณาถึงลงไปประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาหรือผลของงานที่ศึกษาด้านไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า งานดังกล่าวที่กล่าวถึงข้างต้นที่ได้จากการได้พบทวนวรรณกรรมมานั้นเป็นการศึกษาในภาพกว้างไม่ได้ลงลึกในรายละเอียดมากนัก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ดำเนินการในรูปแบบของการสำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในระดับผิวเผินในพื้นที่ที่จำกัดในวงแคบ เพียงเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้นั้นมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกิจในวงแคบ ไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้เพียงแค่เป็นเครื่องมือเล็กๆ ที่ช่วยให้งานอื่นบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ถ้าหากได้มีการศึกษาไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้ในบริบทที่กว้างขึ้น และครอบคลุมทุกพื้นที่ของภาคใต้ ดังเช่นงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังดำเนินอยู่นั้น ผลการศึกษาที่ได้แน่นอนว่าจะต้องมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นและสอดคล้องกับหลักของความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยที่จะต้อง generalized มากที่สุด

บทที่ 3

ชนิดของคำในภาษาไทยถิ่นใต้

การจัดแบ่งชนิดของคำในงานวิจัยนี้ใช้เกณฑ์ตามแนวไวยากรณ์พึ่งพาศัพท์การก (lexicase dependency grammar) ซึ่งพิจารณาทั้งตำแหน่งของคำที่ปรากฏในหน่วยสร้างและพิจารณาความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่ที่คำนั้นๆมีต่อหน่วยสร้างที่ปรากฏร่วมด้วย พบว่าสามารถจัดคำในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นชนิดต่างๆได้ทั้งหมด 8 ชนิดได้แก่ คำกริยา คำนาม คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำบอกปริมาณ คำสันธาน และคำอนุภาค ทั้งนี้คำแต่ละชนิดดังกล่าวนี้ถูกจัดโดยการใช้เกณฑ์การปรากฏที่แตกต่างกันซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดดังนี้ (ดูรายละเอียดเรื่องการจำแนกชนิดของคำเพิ่มเติมได้จากบทที่ 4 หลักการจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยมาตรฐาน (โดย อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์) ในรายงานการวิจัยเล่มที่ 1 ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน)

3.1 คำกริยา

คำกริยาที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้โดยการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำกริยากับคำสำคัญที่ตามหลัง สามารถใช้เป็นเกณฑ์จำแนกคำกริยาเป็น 9 รูปแบบได้แก่ 1) กริยาลำพังหรืออกรรมกริยา 2) กริยาสกรรมหรือสกรรมกริยา 3) กริยาตามด้วยกริยา 4) กริยาตามด้วยกริยาบอกทิศทาง 5) กริยาตามด้วยคำว่า กัน และกริยาตามด้วยบุพบทวลี กับ+นาม 6) กริยาตามด้วยกริยา ให้ และกริยาอื่น 7) กริยาสถานที่ 8) กริยาตามด้วยบุพบท ว่า และกริยาอื่น และ 9) กริยาตามด้วยบุพบท ที่ และกริยาอื่น

3.1.1 กริยาลำพังหรืออกรรมกริยา

กริยาลำพังหรืออกรรมกริยา หมายถึงคำกริยาที่อยู่ลำพังได้โดยไม่มีนามวลีตามหลัง เป็นคำกริยาที่ไม่มีกรรม และไม่ต้องการส่วนเติมเต็ม คำกริยาประเภทนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint, 2000) เรียกว่า คำกริยาคุณศัพท์ (adjectival verb) โดยมีเหตุผลของการจัดให้คำพวกนี้ให้เป็นคำอกรรมกริยาประเภทหนึ่งได้

ตัวอย่างกริยาลำพัง

(1) โปนอนหลับ

‘โปนอนหลับ’

(2) หน้าเรียน แลมันอ้วนเอาตะ

‘หน้าเรียน ดูมันอ้วนเข้าซี’

(3) แลมันนั่งยืม

‘ดูมันนั่งยืม’

(4) เวลาคนใหญ่มา ต้องยื่นขึ้น

‘เวลาผู้ใหญ่มา ต้องยื่นขึ้น’

(5) ตอนนี้ นาคาดีเท่าไรแล้ว

‘ขณะนี้ เวลาเท่าไรแล้ว’

(6) จับตัวไปไหนหล่าว

‘กำลังจะเตรียมตัวไปไหนอีก’

(7) คีนนี้ได้หรือยกกันหล่าว

‘คีนนี้ได้สนุกกันอีก’

(8) นอนแล้ว นาจหลับแล้ว

‘นอนแล้ว นาจหลับแล้ว’

(9) ขอร้อง ไปที่

‘ขอร้อง ไปเสียที่’

(10) เพลงที่ตะ อยากรังนี้

‘เพลงที่ตะ อยากรังแล้วนี้’

(11) ช่วยรังที่ถี้

‘ช่วยรังที่เถิด’

3.1.2 กริยากรรมหรือกรรมกริยา

กริยากรรม หรือกรรมกริยา หมายถึงคำกริยาที่มีคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมตามหลังโดยหน่วยที่ตามหลังกริยากรรมอาจเป็นคำนามใดๆหรือเป็นนามวลีก็ได้ หากต้องการทดสอบว่าคำนามที่ตามหลังนั้นเป็นกรรมหรือไม่ ก็ให้นำคำนามนั้นมากลับให้เป็นประธานและทำคำกริยาให้เป็นกรรมจากโดยเติมคำว่า ไถ้ก ‘ถูก’ ไปข้างหน้า เช่น

ตัวอย่างกริยากรรมที่มีคำนามใดๆตามหลัง

(12) แหะวาน ดีหลาน หลาว

‘เมื่อวานฉันดีหลานอีกแล้ว’

(13) ไม่รู้ ไซ มันชอบกินข้าว

‘ไม่รู้ทำไม มันชอบกินข้าว’

(14) จ้าย คนหล่าว หม้าย ปีนี้

‘จะย้ายคนอีกมั๊ย ปีนี้’

(15) อย่าไป ยิง หน่อ บาป

‘อย่าไปยิงนกนะ บาป’

ตัวอย่างกริยากรรมที่มีคำนามในรูปนามวลีตามหลัง

(16) เขามา ต่อ บลูกสาว เหล้า ก่อน

‘เขามาต่บลูกสาวเราก่อน’

(17) หยิกไป ที่ มันชอบ กิน แต่ ของ เนา

‘ไล่ไปที่มันชอบกินแต่ของเนา’

(18) หลงไป แล้ว เหล้า ชอบ กิน เรียน กวน

‘หลงไปแล้ว เราชอบกินทุเรียนกวน’

(19) ต่อ เข้า เห็น ว่า จิ ไป เอา ฝั่ง หลวง กัน

‘พຽ່ງนี้ เห็นว่าจะไปเอาฝั่งหลวงกัน’

นอกจากนี้แล้วยังพบว่ากริยากรรมในภาษาไทยถิ่นใต้ยังสามารถตามด้วยหน่วยที่เป็นกรรมตรงและกรรมรองได้

ตัวอย่างกริยากรรมที่ตามหลังด้วยกรรมตรงและกรรมรอง

(20) เดือน นี้ ให้ ตางค์ แม่ มั้ง หม้าย

‘เดือนนี้ ให้เงินแม่บ้างมั๊ย’

(21) เวลา ส่อ ก็ ส่อ ของ ให้ แต่ แฟน

‘เวลาซอกก็ซ้อให้แต่แฟน’

(22) ซัง งัน สร้าง บ้าน ให้ พ่อ สวย

‘ช่างคนนั้นสร้างบ้านให้พ่อได้สวย’

(23) เวลา แดง จิ ส่อ ให้ ให้ เจ้า สาว

‘เวลาแต่งงาน จะซื้ออะไรให้เจ้าสาว’

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า กริยากรรมหรือกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้มีการใช้โดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ในลักษณะที่น่าสนใจ กล่าวคือกริยากรรมที่ประกอบด้วยคำซ้อน 2 คำในภาษาไทยมาตรฐานเทียบเท่ากับกริยากรรมในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ประกอบด้วย 1 หน่วยคำเท่านั้น ตัวอย่างเช่น

(24) แหะเช้า น้ำค้ำคุมดันยางเหม็ด

‘เมื่อวาน น้ำค้ำปกคุมดันยางเหม็ด’

(25) เอาของเขามาแล้ว ต้องใช้ให้เขานะ

‘เอาของเขามาแล้ว ต้องชดใช้ให้เขานะ’

(26) สมัครมีการย้ายคนหล่าว

‘สมัครมีการ โยกย้ายคนอีกแล้ว’

(27) ที่หลัง ลักของเพื่อน โฉกดีแน่

‘คราวหลัง ลักขโมยของเพื่อน โฉนดีแน่’

3.1.3 กริยาตามด้วยกริยา

กริยาประเภทนี้มักเป็นคำกริยาช่วย (auxiliary verb) ซึ่งต้องตามด้วยคำกริยาเท่านั้น ถ้าไม่ใช่คำกริยาช่วย ก็มักเป็นคำกริยาที่ต้องการคำกริยาอื่นมาตามหลังเพื่อเติมเต็มหรือขยายให้สมบูรณ์ ส่วนที่ตามหลังต้องเป็นคำกริยา อาจมีหลายคำก็ได้ และอาจทำให้เกิดคำกริยาเรียง (serial verbs) ได้

ตัวอย่างกริยาที่ตามด้วยกริยา

ต้อง ‘ต้อง’

(28) แกงพุงปลาต้องเผ็ดถึงหรือย

‘แกงไตปลาต้องเผ็ดถึงจะอร่อย’

ควร ‘ควร’

(29) ลูกควรเลี้ยงคนแก

‘ลูกควรเลี้ยงคนเฒ่าคนแก่’

เคย ‘เคย’

(30) ตั้งแต่เกิดไม่เคยเล่นเบอ

‘ตั้งแต่เกิดไม่เคยแทงหวย’

อยาก ‘อยาก’

(31) เหล่าอยากไป แต่มันไม่ให้ไป

‘เราอยากไปแต่มันไม่ให้ไป’

ชอบ ‘ชอบ’

(32) เวลาหลุน น้ายังชอบห็อกประจำ

แล	‘ดู’	‘เวลาเงิน น้ํายางชอบหกเป็นประจำ’ (33)แกแลมีแรงขึ้นทุกวัน ‘ดูแกมีแรงขึ้นทุกวัน’
กลับ	‘เปลี่ยน’	(34)ไม่โห้ไซ มันกลับใจไม่ทำแล้วงานนั้น ‘ไม่รู้ทำไม มันเปลี่ยนใจไม่ทำงานนั้น’

3.1.4 กริยาตามด้วยกริยาบอกทิศทาง

กริยาประเภทนี้เป็นคำกริยาที่ต้องตามด้วยคำกริยาบอกทิศทาง ได้แก่ ไป มา ขึ้น ลง ตัวอย่างกริยาตามด้วยกริยาบอกทิศทาง

ตัวอย่างกริยาที่ตามด้วยกริยาบอกทิศทาง

ผ่าน	‘ผ่าน’	(35)ล่อตั่ว <u>ผ่าน</u> ไปตั้งนานแล้ว เพิ่งมา ‘รถทัวร์วิ่งผ่านไปตั้งนานแล้ว เพิ่งจะมา’
คืน	‘กลับ’	(36)แล้วเดินด้าย <u>วกคืน</u> มาเหละเมื่อใดนิ ‘แล้วคุณได้วกคืนมาตั้งแต่เมื่อไหร่’
บวม	‘บวม’	(37)แลฟงมัน <u>บวม</u> ขึ้นกะลุย ‘คูทอ้งเขาชิ บวมขึ้นมากเลย’
ออก	‘ออก’	(38)แมงสาบมันชอบ <u>แล่นออก</u> มาทางรูนี้ ‘แมลงสาบมันชอบวิ่งออกมาทางรูนี้’
โจน	‘กระโจน’	(39) <u>โจนลง</u> น้ำต๋อค ต้องระวังหัด ‘กระโจนลงน้ำต๋อค ต้องระวังหน่อย’

3.1.5 กริยาตามด้วยคำว่า กัน และกริยาตามด้วยบุพบทลี กับ+นาม

กริยาประเภทนี้ หมายถึงกริยาที่ตามด้วยคำว่า กัน ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ หรือตามด้วยบุพบทลี ประกอบด้วย กับ+นามวลี คำกริยาประเภทนี้มีความหมายแฝงที่เกี่ยวกับการกระทำซึ่งกันและกันและมีนัยว่าประธานมีมากกว่าหนึ่งคน

ตัวอย่างกริยาตามด้วยคำว่า กัน

ชิง	‘แย่ง’	(40)เดือนสิบ ค้ายชิงปรตกันหล่าว หนักดี ‘เดือนสิบ ได้ชิงปรตกันอีก สนุกดี’
พ้อบ	‘พบ’	(41)ตอข้าว พ้อบกันหลาวนะ ‘พรงนี้ พบกันอีกนะ’
เลือก	‘หย่า’	(42)ท่าที่โหร พ้อแม่แกเลือกกันตั้งนานแล้ว ‘เท่าที่รู้ พ่อแม่เขาหย่ากันตั้งนานแล้ว’
เถียง	‘ทะเลาะ’	(43)ไม่โหรไซ พี่น้องโค่นี่เถียงกันบอย ‘ไม่รู้ทำไม พี่น้องคู่นี้ทะเลาะกันบอย’
เหมือน	‘เหมือน’	(44)แลต๊ะ โล่กับแม่ชาดเหมือนกัน ‘คูชิ ลูกกับแม่เหมือนกันมาก’
ตอ	‘ต่อ’	(45)ลองเอาลวดสองเส้นนี้มาต่อกันแล ‘ลองเอาลวดสองเส้นนี้มาต่อกันคูชิ’
แหล้ง	‘พูด’	(46)ไซหล่าว ไม่แหล้งกันหล่าว ‘ทำไม ไม่พูดกันอีกหรือ’

หากประธานมีคนเดียว กริยานี้จะตามด้วย (กัน) กับ+นามวลี คำว่า (กัน) จะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้

ตัวอย่างกริยาตามด้วยบุพบทวลี กับ+นาม

ชิง	‘แย่ง’	(47)ไส้ค้ายชิงพองลากับโป้หล่าหล่าว ‘เธอได้แย่งขนมพองขนมลากับพวกเราอีก’
แหล้ง	‘พูด’	(48)ค้อยแหล้งกันกับโป้หล่าตอข้าวนะ ‘ค้อยพูดกันกับเราพรงนี้นะ’
เลือก	‘หย่า’	(49)ป้าเลือกกันกับผัวแกตั้งนานแล้ว ‘ป้าหย่ากันกับสามีแก ตั้งนานแล้ว’
เถียง	‘ทะเลาะ’	(50)เลือกค้ายก้าดี แกเถียงกันกับผัวแกทุกวัน ‘หย่ากันได้ก็ดี แกทะเลาะกันกับสามีแกทุกวัน’
เชื่อม	‘ต่อ’	(51)ช่วยเอาเชือกเส้นนั้นมาต่อกันกับเส้นนี้ให้ที ‘ช่วยเอาเชือกเส้นนั้นมาต่อกันกับเส้นนี้ให้หน่อย’

3.1.6 กริยาตามด้วยกริยา ใ้ และกริยาอื่น

กริยาประเภทนี้ได้แก่ กริยาที่ตามด้วยคำว่า ใ้ และกริยาอื่น กริยาประเภทนี้ เป็นกริยาที่มีความหมายเชิงทำให้เกิด เชิงบังคับ และหากปรากฏตามลำดับแล้วจะมีความหมายไม่สมบูรณ์ เพื่อให้ประโยคมีความหมายสมบูรณ์จึงต้องมีคำกริยา ใ้ ตามหลัง ทำหน้าที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็ม (complementizer) คำว่า ใ้ กับส่วนที่ตามหลัง เรียกว่า อนุประโยคเติมเต็ม (complement clause)

ตัวอย่างกริยาตามด้วยกริยา ใ้ และกริยาอื่น

ยอน	‘ยูแยง’	(52) <u>ไม่โห้ไซ</u> <u>ช่อบยอน</u> <u>ห้าย</u> <u>เด็กทุบกััน</u> ‘ไม่รู้ทำไม ชอบยูให้เด็กตีกัน’
ฮวน	‘ฮ้อน’	(53) <u>แลมันฮวน</u> <u>ห้าย</u> <u>หม่มมัน</u> <u>เช่อรอ</u> <u>ให้หล้าว</u> ‘ดูซิ มันฮ้อนให้แม่มันซื้อรถให้อีก’
สั่ง	‘สั่ง’	(54) <u>ต่อข้าว</u> <u>พีหล่ง</u> <u>สั่ง</u> <u>ห้าย</u> <u>ไปหาที่</u> ‘พรงนี้ พีหล่งสั่งให้ไปพบหน้อย’
ถ้า	‘รอกอย’	(55) <u>ถ้า</u> <u>ห้ายมัน</u> <u>หยิบ</u> <u>ให้</u> <u>ถ้า</u> <u>ไปตะ</u> ‘รอให้มันหยิบให้ รอไปเถอะ’
ยอม	‘ยอม’	(56) <u>ไม่อย่า</u> <u>กมี</u> <u>เหลือ้ง</u> <u>ก้ายยอม</u> <u>ห้าย</u> <u>เขาชะ</u> ‘ไม่อย่ากมีเรื่อง ก็ยอมให้เขาชะ’
คุม	‘บังคับ’	(57) <u>น้ำพรช้วย</u> <u>บังคับ</u> <u>ห้วยรอด</u> <u>ห้าย</u> <u>ลูก</u> ‘น้ำพรช้วยบังคับห้วยรถให้ลูก’
ช้าย	‘ใช้’	(58) <u>ช้าย</u> <u>ห้าย</u> <u>ไป</u> <u>เล่อ</u> <u>ของ</u> <u>แต่ละที่</u> <u>น่าน</u> <u>จิตาย</u> ‘ใช้ให้ไปซื้อของแต่ละครั้ง นานมากเลย’

3.1.7 กริยาสถานที่

กริยาสถานที่หมายถึง คำกริยาที่ตามด้วยคำนาม แต่คำนามที่ตามหลังกริยาประเภทนี้ไม่ใช่กรรมและไม่ใช่วรรณเติมเต็ม แต่เป็นคำนามที่บ่งบอกสถานที่

ตัวอย่างกริยาสถานที่

ไป	(59)ผู้หว่าเพิ่งย้ายไปชุมพรได้สองเดือนเอง 'ผู้ว่าฯเพิ่งย้ายไปชุมพรได้สองเดือนเอง'
มา	(60)มายะลาแต่ละที แจ็คเหม็ด 'มายะลาแต่ละครั้ง ปวดเมื่อยไปหมด'
หยุด / โย	(61)ไทยพุทธทยอยย้ายไปโยหาคใหญ่ก้ามก 'คนไทยพุทธทยอยย้ายไปอยู่หาคใหญ่ก้ามก'

3.1.8 กริยาตามด้วยบุพบท ว่า และกริยาอื่น

กริยาประเภทนี้ได้แก่ กริยาที่ตามด้วยคำว่า หว่า 'ว่า' กับคำกริยาอื่น กริยาประเภทนี้ เป็นกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการพูด การอธิบาย การอ้างอิง และหากปรากฏตามลำพังแล้วจะมีความหมายไม่สมบูรณ์ เพื่อให้ประโยคมีความหมายสมบูรณ์จึงต้องมี คำบุพบท หว่า 'ว่า' ตามหลัง ทำหน้าที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็ม (complementizer) คำว่า หว่า กับส่วนที่ตามหลัง เรียกว่า อนุประโยคเติมเต็ม (complement clause) ข้อความในอนุประโยคเป็นเหมือนคำพูดหรืออธิบายหรือคำอ้างอิง ทำให้คำกริยาสมบูรณ์

ตัวอย่างกริยาตามด้วยคำบุพบท ว่า และกริยาอื่น

บน	'บน'	(62)แม่ชอบบนหว่าผมไม่ทำไห้รักที่ 'แม่ชอบบนว่าผมไม่ทำอะไรสักที่'
กั้ว/กลัว	'กลัว'	(63)อบต.กั้วหว่าชาวบ้านจิไม่หรั้มมือ 'อบต.กลัวว่าชาวบ้านจะไม่ร่วมมือ'
คิด	'คิด'	(64)แกลยคิดหว่าอบต.คงจิเลอกโครงการดีว่า 'แกลยคิดว่าอบต.คงจะเลกโครงการดีว่า'
แหล่ง	'พูด'	(65)แหล่งมาที่หว่าชาวบ้านแหล่งหว่าพรีอ 'พูดมาซิว่าชาวบ้านพูดว่ายังงี้'
ถ้าม	'ถ้าม'	(66)ชาวบ้านไม่ค้อยถ้ามหว่าเรามิงบประมาณมัย 'ชาวบ้านไม่ค่อยถ้ามว่าเรามิงงบประมาณมัย'
ตั้งใจ	'ตั้งใจ'	(67)หว่านนี้คนแฉวนนี้ตั้งใจหว่าเขาจิสงลูกไปเรียนที่ สิงคโปร์

‘เดี๋ยวนี๋ คนแถวนี้ตั้งใจว่าเราจะส่งลูกไปเรียนที่สิงคโปร์’

3.1.9 กริยาตามด้วยบุพบท *ที่* และกริยาอื่น

กริยาประเภทนี้หมายถึง กริยาที่ตามด้วยคำว่า *ที่* ‘ที่’ กับกริยาอื่น กริยาประเภทนี้ เป็นกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก หากปรากฏตามลำดับแล้วจะมีความหมายไม่สมบูรณ์ เพื่อให้ประโยคมีความหมายสมบูรณ์จึงต้องมี คำบุพบท *ที่* ‘ที่’ ตามหลัง ทำหน้าที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็ม (complementizer) คำว่า *ที่* กับส่วนที่ตามหลัง เรียกว่า อนุประโยคเติมเต็ม (complement clause) ซึ่งเป็นเหมือนส่วนขยายความ ทำให้คำกริยาสมบูรณ์ แต่ภาษาไทยถิ่นใต้มีคำว่า *จิ/จะ* ‘จะ’ ตามหลังคำบุพบท *ที่* ‘ที่’ ที่ทำหน้าที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็มด้วย

ตัวอย่างกริยาตามด้วยอนุประโยคเติมเต็ม *ที่* และกริยาอื่น

โชคดี	‘โชคดี’	(68) <i>โชคดีที่</i> นายมาเห็นเชยก่อน ‘โชคดีที่นายตำรวจมาเห็นเสียก่อน’
ตั้งใจ		(69) ฉาน <i>ตั้งใจ</i> เทจิห้ายแกล่เล่นการเมืองแล้ว ‘ฉันทตั้งใจที่จะให้แกล่เล่นการเมืองแล้ว’
กลัว		(70) ชาวบ้าน <i>ไม่ค่ายกลัว</i> เทจิพูด ‘ชาวบ้านไม่ค่อยกลัวที่จะพูด’
คิด	‘คิด’	(71) เหรื่อง <i>คิด</i> เทจิชยายหน่นมีมั่งหม้าย ‘เหรื่องคิดที่จะชยายถนมีบั้งมัย’
เลือก	‘เลือก’	(72) หว่าไปแล้ว คนเหล่า <i>เลือก</i> เทจิทำไอไหร่ก้ำด้าย ‘ว่าไปแล้ว คนเราเลือกที่ทำอะไรก็ได้’
บายใจ	‘สบายใจ’	(73) เหลือเชื่อ ไปเกบายใจเทห้านสอบติด ‘เหลือเชื่อ ปู่แกลสบายใจที่หลานสอบติด’

3.2 คำนาม

สำหรับคำนามที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถสรุปเป็นประเด็นสำหรับการนำเสนอได้ดังนี้

3.2.1 ประเภทของคำนามในภาษาไทยถิ่นใต้

คำนามในภาษาไทยถิ่นใต้แบ่งเป็น 4 ประเภทได้แก่ ก) คำนามสามัญ ข) คำนามชื่อเฉพาะ

ค) คำสรรพนาม และ ง) คำลักษณนาม คำนามแปลง และคำนามจำนวน

ก. คำนามสามัญ หมายถึงคำนามที่ใช้เรียกสรรพสิ่งต่างๆในโลกทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

ตัวอย่างคำนามสามัญที่มีชีวิต เป็นมนุษย์

(74)บาว	‘หนุ่ม’
(75)สาว	‘สาว’
(76)ลูกบาว	‘ลูกชาย’
(77)ลูกสาว	‘ลูกสาว’
(78)พ่อแท้	‘ปู่ / ตา’
(79)แม่แท้	‘ย่า / ยาย’
(80)กำนัน	‘กำนัน’
(81)โป	‘ปู่’
(82)ห้อย	‘คนมันส์ๆ’

ตัวอย่างคำนามสามัญที่มีชีวิตแต่เป็นสัตว์

(83)แลน	‘ตะกวด’
(84)เห็ด	‘เห็ด’
(85)ปลวก	‘ปลวก’
(86)เข้	‘จระเข้’
(87)หลิน	‘ชะมด’
(88)แมง	‘แมลง’

ตัวอย่างคำนามสามัญที่มีชีวิตแต่เป็นพืช

(89)เห็ดปลวก	‘เห็ดโคน’
(90)ผักน้อะ	‘ผักเคียง’
(91)น้ำซุบ	‘น้ำพริก’
(92)ลิงปลิง	‘ตะลิงปลิง’
(93)ส้มขาม	‘มะขาม / ลูกขาม’
(94)หย่านัด	‘สับปะรด’

(95)ลอกอ	‘มะละกอ’
(96)แดงจิ้น	‘แดงโม’
(97)กง	‘ข้าวโพด’
(98)ลูกแดง	‘แดงกวา’
(99)ลูกตอ	‘สะตอ’
(100)ลูกถั่ว	‘ถั่ว’
(101)ส้มแป้น	‘ส้มเขียวหวาน’
(102)ชมพู	‘ฝรั่ง’
(103)ชมพูแก้ว	‘ชมพู’
(104)ผมเงาะ	‘เงาะ’
(105)น้ำเต้า	‘ฟักทอง’

ตัวอย่างคำนามสามัญที่ไม่มีชีวิต รูปธรรม

(106)เจียง	‘เจียง’
(107)เกือก	‘รองเท้า’
(108)เกือก	‘โคลน’
(109)น้ำเล	‘น้ำทะเล’
(110)หมง	‘ป่า’
(111)พร่อก	‘กะลามะพร้าว’
(112)ป้าว	‘กระบี่’
(113)นากา	‘นาฬิกา’
(114)หนมโค	‘ขนมโค’

ตัวอย่างคำนามสามัญที่ไม่มีชีวิต นามธรรม

(115)หวัน	‘สวรรค์’
(116)เปด	‘เปรต’
(117)เตดา	‘เทวดา’

ข. **คำนามชื่อเฉพาะ** หมายถึงคำนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ โดยมีชื่อเรียกเฉพาะ
ตัวอย่างคำนามชื่อเฉพาะ

(118)ลิ้มกอเหนี่ยว	‘เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว’
(119)มอออ	‘มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์’
(120)สุราด	‘สุราษฎร์ธานี’
(121)มาเล	‘มาเลเซีย’
(122)อ่าวนาง	‘อ่าวพระนาง’
(123)ไร่เล	‘หาดไร่เล’
(124)นายชวน	‘นายชวน หลีกภัย’
(125)อังกิด	‘ประเทศอังกฤษ’
(126)กวนเค็กุ่น	‘เจ้าพ่อกวนอู’
(127)ในหลวง	‘พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9’
(128)หลวงพ่ोजำเนียร	‘พระอาจารย์จำเนียร’
(129)นายคำ	‘นายคำ นายทหารที่มีชื่อเสียง’
(130)คอซิมบี้	‘นายคอซิมบี้ ณ ระนอง’

ค. คำสรรพนาม หมายถึงคำที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆแทนคำนาม แบ่งได้เป็นบุรุษสรรพนาม และสรรพนามชี้เฉพาะ

บุรุษสรรพนามเป็นคำที่ใช้เรียกแทนคำนามบุรุษที่ 1-3

ตัวอย่างบุรุษสรรพนาม

บุรุษที่ 1	บุรุษที่ 2	บุรุษที่ 3
กู / มึง / ฉาน / เหล่า (เอกพจน์)	เด็น / โส้ (เอกพจน์)	มัน / แก (เอกพจน์)
โปกเหล่า (พหูพจน์)	โปกเด็น / โปโส้ (พหูพจน์)	โปกมัน / โปกแก (พหูพจน์)

(131)กู / มึง / ฉาน / เหล่า	หมายถึง ‘กู’ ‘มึง’ ‘ฉัน’ ‘เรา’
(132)เด็น / โส้	‘เธอ / คุณ’
(133)มัน / แก	‘มัน / เขา’

- (134) โป้เหล่า ‘พวกเรา’
 (135) โป้เดิน / โป้ไส ‘พวกเธอ / พวกคุณ’
 (136) โป้มัน / โป้แก ‘พวกเขา’

สรรพนามชี้เฉพาะ เป็นคำที่ใช้แทนนามที่เป็นประธาน หรือกรรมของกริยาได้ ใช้แทนบุคคล สิ่งของ สัตว์ หรือสถานที่ที่มีระยะห่างจากตัวผู้พูดหลายระยะได้แก่ ระยะใกล้ตัวผู้พูด ระยะห่างตัวผู้พูด และระยะไกลตัวผู้พูดและผู้ฟัง

ตัวอย่างสรรพนามชี้เฉพาะ

ใกล้ตัวผู้พูด	ห่างตัวผู้พูด	ไกลตัวผู้พูดและผู้ฟัง
นี้	นั้น / นั้น	นู

- (137) นี้อยู่รอดพี่บาวหม้าย
 ‘นี่เป็นรถพี่ชายหรือปล่าว’
 (138) เห็นหว่าให้นั่งโยนีกอน เดียวมารับ
 ‘เห็นบอกว่าให้นั่งอยู่ที่นั่นก่อน เดียวจะมารับ’
 (139) ปี่ไหนถ่าน้ำดี หน่วยใหญ่ทำวุ้นนี้แหละ
 ‘ปี่ไหนถ่าน้ำดี ลูกใหญ่เท่ากับลูกนั้นแหละ’
 (140) เห็นแล้วหม้าย มันนั่งโยนนั้น
 ‘เห็นแล้วยัง มันนั่งอยู่ตรงนั้น’
 (141) ตรงนี้มีที่นั่ง ไม่ยอมนั่ง ท้าวนี้
 ‘ตรงโน้นมีที่นั่ง ไม่ยอมนั่ง ไอ้คนนี้’
 (142) นี้อยู่รอดพี่หลวง
 ‘นี่ไม่ใช่รถพี่หลวง’
 (143) เวลาปิดเทอม อยู่นี้บายหว่าอยู่กรุงเทพ
 ‘ช่วงเวลาปิดเทอม อยู่ที่นี่สบายกว่าอยู่กรุงเทพ’
 (144) โค ลูกเดินกว้างเกือจะไปนูแล้วโค
 ‘ดูซิ ลูกคุณกว้างรองเท่าไปโน่นแล้ว’

ง.คำลักษณนาม หมายถึงคำที่ใช้บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ

ตัวอย่างคำลักษณนาม

- (145)ท่อน ‘ท่อน’
 หม่ายสองท่อนนี้ แข่งนัด
 ‘ไม้สองท่อนนี้ แข็งมาก’
- (146)ยม ‘กลีบของผลไม้โดยเฉพาะทุเรียนและขนุน’
 แหละวากินเรียนไปสามยม
 ‘เมื่อวาน กินทุเรียนไปสามเม็ด’
- (147)พลู ‘กลีบของผลไม้โดยเฉพาะทุเรียนและขนุน’
 เรียนเช่ามาแหละข้าว เปิดแลพลูงาม
 ‘ทุเรียนที่ซื้อเมื่อเช้า แกะดูเห็นเป็นเม็ดสวย’
- (148)หน ‘ครั้ง’
 เคยไปประชุมกรุงเทพมหานครสักหนนี้ด้วย
 ‘เคยไปประชุมที่กรุงเทพมหานครสักครั้งน่าจะได้’
- (149)คันรถ ‘จำนวนที่บรรจุได้ในรถหนึ่งคัน’
 ทุ่กมาสองคันรูด ถึงจีเหม็ด
 ‘บรรทุกมาสองคันรถ จึงจะหมด’
- (150)แข็ง ‘แข็ง’
 ห้ำแข็งพอ มากแรง
 ‘ห้ำแข็งก็พอแล้ว มากเกินไป’
- (151)หน้วย ‘ลูก’
 แดงจินสามลีหน้วยนี้ ยังไม่สุกที่
 ‘แดงโมสามลีลูกโน้น ยังไม่สุกเลย’
- (152)บั้ง ‘บั้ง’
 ปีนี้ พ่อหว่าทำนาค้ายไม่กั้ง
 ‘ปีนี้ พ่อบอกว่าทำนาได้ไม่กี่บั้ง’
- (153)จอก ‘แก้ว’
 เหล้าจอกเดียวก้อชอดไม่เหม็ด
 ‘เหล้าแก้วเดียวก็ชดไม่หมด’
- (154)ถั่ง ‘ถั่ง’

น้ำอึ้งสองอึ้ง มีหย่าให้ขาด
‘น้ำอึ้งสองอึ้ง มีหย่าให้ขาด’

จ. **คำนามแปลง** คือ คำนามที่แปลงมาจากคำกริยาโดยการเติมอุปสรรคหรือหน่วยเติมหน้า (prefix) ‘การ-’ หรือ ‘ความ-’ คำนามแปลงในภาษาไทยถิ่นใต้ โดยมากยืมมาจากภาษาไทยมาตรฐาน คำที่แปลงเองมีน้อย

ตัวอย่างคำนามแปลง

(155)หลายคนบอกหว่าการทำกับข้าวเป็นเครื่องน้ำเบือ

‘หลายคนบอกว่าการทำกับข้าวเป็นเรื่องน้ำเบือ’

(156)ความจริงใจหาไม่ได้ในหมู่นักการเมือง

‘ความจริงใจ หาไม่ได้ในหมู่นักการเมือง’

(157)สำหรับคนได้ การศึกษาไม่ต้องหลงถึง

‘สำหรับคนได้ การศึกษาไม่ต้องพุดถึง’

(158)ความเป็นอยู่ของไทยพุทธยังไม่พริ้วที่

‘ความเป็นอยู่ของไทยพุทธ ยังไม่เป็นไรเลย’

(159)ถ้ามหว่ามีความสนใจหม้าย มีนะ

‘ถามว่ามีความสนใจหรือปล่าว มีนะ’

(160)สุราดเป็นเมืองของความดี

‘สุราดเป็นเมืองของความดี’

ฉ. **คำนามจำนวน** คือ คำนามที่ใช้บอกจำนวน ซึ่งมีทั้งลักษณะที่เป็นตัวเลขและที่เป็นคำในภาษา เช่น 4 หรือ สี่ คำนามจำนวนในภาษาไทยถิ่นใต้เกือบทั้งหมดใช้คำเช่นเดียวกันกับภาษาไทยมาตรฐาน

(161)ตั้งแต่เรียนรามมา ด้ายจีมาสองวิชาเอง

‘ตั้งแต่เรียนมหาวิทยาลัยรามคำแหงมา ได้เกรด G มาสองวิชาเอง’

(162)พี่สาวขายบ้านด้ายสามล้าน

‘พี่สาวขายบ้านได้สามล้านบาท’

(163)อยู่กันสองคนกับแม่

‘อยู่กันเพียงสองคนกับแม่’

- (164) ใ้ฟู้ดแ่ก่ชั่วโมงเดียว ช่ายหม้าย
 ‘ใ้ฟู้ดเพียงแ่ก่ชั่วโมงเดียว ไซ่มัย’
 (165) รวมแล้ว ทั้งบ้านหาตางด้ายเดือนละสองหมื่น
 ‘รวมแล้ว ทั้งบ้านหาเงินมาได้เดือนละสองหมื่นบาท’

3.2.2 ลักษณะของการปรากฏของคำนามในภาษาไทยถิ่นใต้

การจัดชนิดคำในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นคำนาม ใช้เกณฑ์การพิจารณาที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) ใช้ในการจัดชนิดของคำในภาษาไทยมาตรฐาน กล่าวคือ คำที่จะถูกจัดเป็นนามจะเป็นคำที่ปรากฏในลักษณะดังต่อไปนี้

ก) ปรากฏหน้าตัวกำหนด นี้ได้
 ตัวอย่างคำนามที่ปรากฏหน้าตัวกำหนด นี้ในภาษาไทยถิ่นใต้

- (166) ไ้บาวนี้
 ‘ไ้ผู้ชายคนนี้’
 (167) สาวนี้
 ‘ผู้หญิงคนนี้’
 (168) โตะแกนี้
 ‘คนแก่คนนี้’

ข) ปรากฏหน้าคำกริยาได้
 ตัวอย่างคำนามที่ปรากฏหน้าคำกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้

- (169) ความดีทำไปตะ ไม่ม้อดหрок
 ‘ความดีทำไปเถิด ไม่หมดหрок’
 (170) ความเจ้าชู้ยกใ้บาวนี้
 ‘ความเจ้าชู้ ยกใ้ผู้ชายคนนี้’
 (171) เครื่องแคงทำให้หร้อยฯ
 ‘เครื่องแคง ทำให้หร้อยฯ’

ค) ปรากฏหลังคำกริยาได้

ตัวอย่างคำนามที่ปรากฏหลังคำกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้

(172) ไซให้แกทำกับข้าวโยคนเดียว

‘ทำไมให้แกทำกับข้าวอยู่คนเดียว’

(173) ยาไปยืมรถกับเขาโต๊ะ

‘อย่าไปยืมรถจักรยานของเขาน่า’

(174) แม่เฒ่าไปละต้นส้มขามแหละวา

‘คุณยายปลูกต้นมะขามเมื่อวาน’

ง) ปรากฏหลังคำบุพบทได้

ตัวอย่างคำนามที่ปรากฏหลังคำบุพบทในภาษาไทยถิ่นใต้

(175) บนเรือน

‘บนบ้าน’

ในห้อง

เพื่อสังคม

จ) ปรากฏกับคำ ไม่ ไม่ได้

(176)* ไม่เรือน

‘ไม่เรือน’

(177)* ไม่ห้อง

‘ไม่ห้อง’

3.3 คำคุณศัพท์

จากการศึกษาพบว่า คำคุณศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ปรากฏหลังคำนาม และปรากฏกับคำ ไม่ ไม่ได้ซึ่งสอดคล้องกับคำคุณศัพท์ที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) พบเกี่ยวกับการปรากฏของคำคุณศัพท์ในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างคำคุณศัพท์ นี้ นั้น แดงๆ ดำๆ ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(178) คนนี้แหละ แฟนเหล่า

‘คนนี้แหละ แฟนฉัน’

- (179) ใ้บาว^๓เรียนไหลแล้ว
 ‘ใ้หนุ่ม^๓เรียนอะไรแล้ว’
 (180) หนมจีนร้าน^๓แผ่ดแรง
 ‘ขนมจีนร้าน^๓แผ่ดมาก’
 (181) เต็ดแต่ดอกแดงๆนะ
 ‘เต็ดแต่ดอกสีแดงๆนะ’
 (182) หนันดีๆ ไม่เล่อนหрок
 ‘ถนนดีๆ ไม่ลื่นหрок’

3.4 คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถแบ่งเป็นประเภทตามลักษณะการปรากฏได้ 2 ประเภท คือ 1) คำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหน้าคำกริยา และ 2) คำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยา ซึ่งสอดคล้องกับท้อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) พบเกี่ยวกับการปรากฏของคำวิเศษณ์ในภาษาไทยมาตรฐาน แต่จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ที่ศึกษาพบว่าคำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้ยังปรากฏหลังคำกริยาในรูปของคำสัทอรรถลักษณะ (ideophone) อีกด้วยซึ่งถือเป็นประเภทที่ 3 ของคำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้ และเป็นข้อค้นพบที่มีลักษณะคล้ายคลึงและสอดคล้องกับสิ่งที่ชนานันท์ (2553) พบเกี่ยวกับคำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหน้าคำกริยา

- (183) ค่อยๆเดินนะแม่
 ‘ค่อยๆเดินนะแม่’
 (184) แสดงหว่าจิไปหล่าวแหละ
 ‘แสดงว่าจะไปอีกแล้วแหละ’
 (185) น่องบาวฉานน่าจิมานะ
 ‘น่องชายฉานน่าจะมานะ’
 (186) แ่ได้เสหนังสัดกันหล่าว
 ‘เกือบได้ดูหนังสัดกันอีก’
 (187) ไม่หอนไปนะ ตั้งแต่เกิด
 ‘ไม่เคยไปนะ ตั้งแต่เกิด’

(188)หาได้โทหามันที

‘ยังไม่ได้โทรหามันเลย’

(189)แก้จิได้แล้วแหละ

‘เกือบจะได้แล้วล่ะ’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยา

(190)นั่งดีหิด สาวๆ

‘นั่งดีๆหน่อย สาวๆ’

(191)อาบไวเดียวไปไม่ทันโรงเรียนหล่าว

‘อาบเร็วๆเดียวไปโรงเรียนไม่ทัน’

(192)เดินช้าโยนนั่นแหละ เดียวสายหล่าว

‘เดินช้าๆอยู่นั่นล่ะ เดียวสายอีก’

(193)หรือยิงงไ้อับาวนี้

‘มันส์จริงๆไ้อ์หนุ่มนี้’

(194)แลมันตะ หน้าดำแป็กเลย

‘ดูมันซิ หน้าดำมากเลย’

(195)ได้ทำกันหรือยหล่าว

‘ได้ทำกันอย่างสนุกอีก’

ส่วนคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปคำศัพท์วรรณคดี (ideophone) สามารถจัดแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ทั้งหมด 9 ประเภทได้แก่ ประเภทบอกรูปทรง ประเภทบอกขนาด ประเภทบอกระดับ ประเภทบอกอาการ ประเภทบอกรสชาด ประเภทบอกเสียง ประเภทบอกสี ประเภทบอกสภาพ และประเภทบอกปริมาณ ตามลำดับ

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปคำศัพท์วรรณคดีที่บอกรูปทรง

(196)อ้วนแป๊ะๆ

‘อ้วนแบบไม่มีรูปทรง’

(197)พอมฮ้องแอ้ง

‘พอมกร้องเกร่ง’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกขนาด

(198) สั้นตุ้ดๆ

‘สั้นจู้’

(199) ยาวคาคๆ

‘ยาวเพื่อย’

(200) สั้นแต่้ดๆ

‘สั้นจู้’

(201) ลูกเอี้ยดๆ

‘ลูกเล็กเล็ก’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกระดับ

(202) เขี้ยวเบี้ดๆ

‘เขี้ยวมาก’

(203) เอือดแผ้ดๆ

‘เหนียวเหนอะมาก’

(204) เหลวแผ้ดๆ

‘เหลวมาก’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกอาการ

(205) เดินฮ้องแอ้ง

‘เดินแบบไม่มีแรงมากๆ’

(206) นั่งแผ้ดๆ

‘นั่งเหนียวเหนอะมากๆ’

(207) เดินเข้บๆ

‘เดินรีบๆ’

(208) ไหลแต่้ดๆ

‘ไหลนืดๆ’

(209) เดินลื้อกๆ

‘เดินรีบๆ’

(210) ตกแซ้กๆ

‘ตกเรื่อยๆ’

(211) โยกฮ็อกแฮ็ก

‘โยกแก่วงไปมา’

(212) เนือยฮ็อกๆ

‘หิวมากๆ’

(213) เที้ยวฮ็อกแซ็ก

‘อยากรู้ทุกอย่างทุกเรื่อง’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกรสชาติ

(214) เผ็ดหืดๆ

‘เผ็ดนิคหนอย’

(215) หวานกวาดๆ

‘หวานมาก’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกเสียง

(216) ไหลดังแต่้ดๆ

‘ไหลเสียงดังเบาๆ’

(217) เสียงก็อกแก็ก

‘เสียงโยกไปโยกมา’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกสี

(218) เขียวปัดๆ

‘เขียวมาก’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกสภาพ

(219) อยู่แผ่ดๆ

‘อยู่สภาพไม่มีรูปทรง’

(220) อยู่เอือดๆ

‘อยู่สภาพเหนียวเหนอะ’

(221) อยู่บ็อกๆ

‘อยู่สภาพเขยๆ’

ตัวอย่างคำวิเศษณ์ประเภทที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปสัทอรรถลักษณะที่บอกปริมาณ

(222) เลื้อยหีดยพอ

‘นืดหน้อย’

3.5 คำปริมาณ

คำปริมาณหมายถึงคำที่มีความหมายบ่งบอกปริมาณและจำนวนซึ่งปรากฏหน้าคำนาม และไม่สามารถปรากฏตามลำพังได้โดยไม่มีนามตาม

ตัวอย่างคำปริมาณในภาษาไทยถิ่นใต้ เช่น แค่ ประมาณ ทุก อีก เหยียบ เกือบ ราวๆ สัก ตั้ง ทั้งเพ ทั้งหมัด ทั้งเพ ทั้งแมด

(223) แค่แปดเก้าคนนำจิปอ

‘แค่แปดเก้าคน นำจะพอ’

(224) อีกประมาณสองโลเหลือๆก็ถึงแล้ว

‘อีกประมาณสองกิโลเมตรกว่าๆก็ถึงแล้ว’

(225) ทุกคนที่มาต้องลงชื่อหมัดทุกคน

‘ทุกคนที่มาต้องลงชื่อหมัดทุกคน’

(226) จิมาเพิ่มอีกหลายร้อย

‘จะมาเพิ่มอีกหลายร้อย’

(227) คนเหยียบแสนในงาน

‘คนเหยียบแสนคนในงาน’

(228) คิดว่าเกือบสี่ร้อยด้าย

‘คิดว่า เกือบสี่ร้อยน่าจะได้’

(229) นับด้ายราวๆสิบแปดหน่วย

‘นับได้ราวๆสิบแปดลูก’

(230) ขอคนสักสองสามคนพอ

‘ขอคนสักสองสามคนพอ’

(231) ตกลงทั้งหมัดทั้งเพเท่าใด

‘ตกลงทั้งหมดเท่าไร’

3.6 คำอนุภาค

คำอนุภาค คือ คำที่ไม่สามารถปรากฏหลังคำว่า “ไม่” ได้ แต่คำอนุภาคจะปรากฏอยู่ต้นหรือท้ายประโยคหรือถ้อยคำ (utterance/ U) โดยไม่สัมพันธ์กับคำอื่นใดในประโยค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำอนุภาคในภาษาไทยถิ่นใต้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำอนุภาคต้นประโยค และคำอนุภาคท้ายประโยค

3.6.1 คำอนุภาคต้นประโยค

คำอนุภาคต้นประโยคหรืออาจเรียกว่า คำอุทาน คำอนุภาคต้นประโยคในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถแสดงในตารางรวมได้ดังนี้

เอ่อ	ใช้เป็นคำเติมการหยุด (pause filler) เพื่อคิดถ้อยคำต่อไป
เฮ้ย / หรือย	แสดงความประหลาดใจ หรือไม่พอใจ
ไอหยา	แสดงความเสียดย
เดี๋ย	แสดงความตื่นตาตื่นใจ
ฮาย / ดาย	แสดงความโกรธ
โอ้ย	แสดงความเจ็บ
เอื้อ	แสดงการเห็นด้วย หรือตอบรับ
หึ	แสดงการปฏิเสธ
อ้อ	แสดงการนึกขึ้นได้
ฮึ	แสดงความเห็นขัดแย้ง
อ้าย / เฮย	แสดงความขะแซง

ตัวอย่างคำอนุภาคต้นประโยค

(232) เอ่อ หละวาไปแลหน้ามา

‘เอ่อ เมื่อวานไปดูหน้ามา’

(233) หรือ ไม่ทำแต่มาถึงกินเลย

‘สะใจจริงๆ ไม่ทำแต่มาถึงก็กินเลย’

(234) ไอหยา ลืมของตางได้หรือ

‘ไอหยา ลืมเอาของเงินได้อย่างไร’

(235) เตี้ย ส่วยจริงๆเลย

‘เตี้ย ส่วยจริงๆเลย’

(236) ตาย มันขับรอดไปชนหล่าว

‘ตาย มันขับรดไปชนอีกแล้ว’

(237) เอื้อ ซ้าย แกไปหละวา

‘เอื้อ ไซ้ แกไปเมื่อวาน’

(238) ฮี้ ไม่ซ่ายพั่นนั้นที่

‘ฮี้ ไม่ใช่ออย่างนั้นเลย’

(239) เฮย อยาเอามาแก่นะ กลัว

‘เฮย อย่าเอามาใกล้ๆ กลัว’

(240) ฮ้อ นึกออกแล้วหว่าตอใด

‘ฮ้อ นึกออกแล้วว่าเมื่อไร’

3.6.2. คำอนุภาคท้ายประโยค

คำอนุภาคท้ายประโยค (final particle) เป็นคำอนุภาคที่ปรากฏท้ายประโยคเสมอ สามารถแบ่งประเภทตามเจตนาของผู้ใช้ได้หลายประเภท ได้แก่ คำลงท้ายแสดงการถาม คำลงท้ายแสดงการสั่ง และคำลงท้ายแสดงการแจ้งให้ทราบ

(1) คำลงท้ายแสดงการถาม

คำลงท้ายแสดงการถามใช้เป็นเครื่องหมายที่บ่งชี้ว่า เนื้อความ (information) นั้นจะเป็นจริงหรือไม่ หรือถามเพื่อขอความเห็น สามารถแสดงดังตารางได้ดังนี้

หม้าย	ถามเพื่อขอคำตอบหรือความเห็น
เฮอะ	ถามเพื่อความแน่ใจ
ฮั่นเฮอะ / ฮั่นหี	ถามเพื่อแสดงความประหลาดใจหรือตกใจ

ตัวอย่างคำลงท้ายแสดงการถาม

(241) ต่อกลงแกจิไปกับเหล่าหม้าย

‘ตกลง แกจะไปกับเราหรือป่าว’

(242) เดินไปจริงเฮอะ

‘คุณไปจริงหรือ’

(243) พี่ค่ายจี ฮั่นหี

‘พี่ได้เกรด G จริงหรือ’

(244) เดินแหลงจริง ฮั่นเฮอะ

‘คุณพูดจริงหรือ’

(245) ทำพันนี้ เขาจิหว่าหม้าย

‘ทำอย่างนี้ เขาจะว่าหรือป่าว’

(2) คำลงท้ายแสดงการสั่ง

คำลงท้ายแสดงการสั่ง มีทั้งการสั่งเชิงบังคับให้ทำ และขอร้องให้ทำ สามารถแสดงดังตารางได้ดังนี้

นี่ะ	สั่งเชิงบังคับ
ตีะ / ถี	สั่งเชิงขี้นะและเชิงขอร้อง

ตัวอย่างคำลงท้ายแสดงการสั่ง

(246) ไปเลยนี่ะ อย่าแะไหนหล่าว

‘ไปเลยนะ อย่าแะที่ไหนอีก’

(247)แะมาสัก^๕ที^๕

‘แะมาสักครั้งเถอะ’

(248)ลองแล^๕ดู^๕ ไม่ลองไม่โห^๕

‘ลองดูเถอะ ไม่ลองไม่รู้’

(249)พอกคอด^๕ ต้องแหลงเล^๕น๊ะ

‘พอกคอดเทป ต้องพูดเลยนะ’

(250)แหลงกัน^๕เถ^๕อย่าโกรธกันเลย

‘พูดกันทีเถอะ อย่าโกรธกันเลย’

(3) ลงท้ายแสดงการแจ้งให้ทราบ

คำลงท้ายแสดงการแจ้งให้ทราบสามารถแสดงดังตารางได้ดังนี้

น๊ะ	แจ้งเนื้อความใหม่ ผู้ฟังไม่ทราบมาก่อน
หรือก	แจ้งเนื้อความเชิงปฏิเสธ หรือแย้ง
ที / กะเบอะ	แจ้งเนื้อความไม่แน่ใจ หรือประหลาดใจ

(251)แหม่ทำกับข้าวให้น้องแล้ว^๕น๊ะ

‘แม่ทำกับข้าวให้น้องแล้วนะ’

(252)ไม่ช่ายพันนั้น^๕หรือก

‘ไม่ใช่อย่างนั้นหรือ’

(253)ก้าเห็น ไม่เป็นพันหรือ^๕กะเบอะ

‘ก็เห็น ไม่เป็นไรเลย’

(254)ไม่โห^๕ที่^๕หว่าตอใดไป

‘ยังไม่รู้เลยว่าไปเมื่อไร’

3.7 คำบุพบท

จากการศึกษาพบว่า คำบุพบทในภาษาไทยถิ่นใต้ปรากฏหน้าคำนามและคำกริยาในหน่วยสร้างไร้ศูนย์กลาง (exocentric construction) และปรากฏกับคำ *ไม่* ไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำบุพบทที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) พบเกี่ยวกับการปรากฏของคำบุพบทในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างคำบุพบทที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(255) เพื่อการพัฒนาชุมชน

‘เพื่อการพัฒนาชุมชน’

(256) หลังจากเสร็จจากนา ก็กลับบ้านกินข้าวกัน

‘หลังจากเสร็จจากนา ก็กลับบ้านกินข้าวกัน’

(257) กินขนมจีนต้องกินในร้านที่มีผักเนาะ

‘กินขนมจีน ต้องกินในร้านที่มีผักเคียง’

(258) สำหรับโบ้โซ่ทุกคน

‘สำหรับพวกเธอทุกคน’

(259) แะ ไม่ไปเพราะแะติดราชการ

‘ท่านไม่ไปเพราะท่านติดราชการ’

(260) ประชาชนก็อยากทำความดีให้กับประเทศ

‘ประชาชนก็อยากทำความดีให้กับประเทศ’

(261) มันดีสำหรับคนที่ชอบกินแกง

‘มันดีสำหรับคนที่ชอบกินแกง’

(262) ทุกคนอยู่ภายใต้ในหลวงเหมือนกัน

‘ทุกคนอยู่ภายใต้ในหลวงเหมือนกัน’

(263) ขึ้นมาเรียนเพื่อพ่อและแม่

‘ขึ้นมาเรียนเพื่อพ่อและแม่’

(264) จำเป็นต้องเรียนเพราะที่บ้านไม่มีตาง

‘จำเป็นต้องเรียนเพราะที่บ้านไม่มีเงิน’

(265) เวลาขึ้นมาเรียนก็มากับรถทัวร์

‘เวลาขึ้นมาเรียนก็มากับรถทัวร์’

(266)อยากทำงานแต่แม่ไม่ให้ทำ

‘อยากทำงานแต่แม่ไม่ให้ทำ’

(267)ทำให้รู้ก้าด้ายกเว้นงานกลางคืน

‘ทำอะไรก็ได้ยกเว้นงานกลางคืน’

3.8 คำสันธาน

คำสันธานเป็นคำที่เชื่อมข้อความที่สมมูลกัน หรือเท่าเทียมกัน ในแง่โครงสร้างและความหมาย ตัวอย่างคำสันธานในภาษาไทยถิ่นใต้มีดังนี้

(268)หนมกับน้ำ

‘ขนมและน้ำ’

(269)มีแต่ฉานกับเต็นสองคน

‘มีเพียงฉันและเธอสองคน’

(270)สวยแต่โป้

‘สวยแต่โง่’

(271)ตอและเนียง หมิ่นพอกัน

‘สะตอและลูกเนียง กลิ่นเหม็นพอกัน’

(272)ผักเนาะหรือว่าแกง

‘ผักเคียงหรือว่าแกง’

(273)หนมจีนกับน้ำ

‘ขนมจีนกับน้ำ’

(274)สวยเลิศแต่โป้

‘สวยมากแต่โง่’

(275)ลูกเนียงและตอ

‘ลูกเนียงและสะตอ’

(276)น้ำพริกกับน้ำยา

‘น้ำพริกกับน้ำยา’

(277)ตอเบาหรือส้มม้าว

‘สะตอเบาหรือส้มม้าว’

(278)พุงปลากับพรวัวเขียว

- ‘พุงปลากับมะพร้าวเขียว’
 (279) น้ำซุบและผักเนื้ะ
 ‘น้ำพริกและผักเคียง’
 (280) หนมกับหนมหวาน
 ‘ขนมกับขนมหวาน’
 (281) มันกับพร้าวเขียว
 ‘น้ำมันกับมะพร้าวเขียว’
 (282) ผมและหลานบาว
 ‘ผมและหลานชาย’

3.9 สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ใน 14 จังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล พัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส พบว่าสามารถจัดแบ่งคำที่ใช้ในพื้นที่ดังกล่าว ออกเป็น 8 ชนิดใหญ่ๆ ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำปริมาณ คำอนุภาค คำบุพบท และคำสันธาน ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่าสามารถจัดแบ่งประเภทย่อยของคำที่ถูกจัดอยู่ในประเภทใหญ่บางประเภทดังนี้

1. คำนาม สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้เป็น คำนามสามัญ คำนามชื่อเฉพาะ คำสรรพนาม คำลักษณนาม คำนามแปลง และคำนามจำนวน
2. คำกริยา สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้เป็น 1) คำกริยาลำพัง 2) กริยากรรม 3) กริยาเติมเต็ม 4) กริยาสถานที่ 5) กริยาตามด้วยกริยา 6) กริยาตามด้วยกริยา ให้ + กริยา 7) กริยาตามด้วยบุพบท เท ที่ + กริยา 8) กริยาตามด้วยบุพบท หว่า ว่า + กริยา 9) กริยาตามด้วยบุพบทวลี และ 10) กริยาตามด้วย กัน หรือ กับ + นาม
3. คำคุณศัพท์ เป็นคำที่ปรากฏหลังคำนาม และปรากฏกับคำ ไม่ ไม่ได้
4. คำวิเศษณ์ สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้เป็น คำวิเศษณ์ที่ปรากฏหน้าคำกริยา คำวิเศษณ์ที่

ปรากฏหลังคำกริยา และคำวิเศษณ์ที่ปรากฏหลังคำกริยาในรูปของคำสัทรรดลักษ์ณ์ (ideophone) นอกจากนั้นจากข้อมูลยังพบอีกว่า คำวิเศษณ์ที่ปรากฏในรูปของคำสัทรรดลักษ์ณ์ดังกล่าวนี้ยังใช้เพื่อแสดงการบอกถึงรูปทรง ขนาด ระดับ สภาพ ปริมาณ อาการ รสชาติ เสียง และสี อีกด้วย

5. คำปริมาณ หมายถึงคำที่มีความหมายบ่งบอกปริมาณและจำนวนซึ่งปรากฏหน้าคำนาม และไม่สามารถปรากฏตามลำพังได้โดยไม่มีนามตาม คำปริมาณในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่ *ประมาณ ทุก อีก เขี่ยบ เกือบ ราวๆ สัก ตั้ง ทั้งเพ ทั้งเหม็ดทั้งเพ และ ทั้งแม็ด*

6. คำอนุภาค คือคำที่ไม่สามารถปรากฏหลังคำว่า “ไม่” ได้ แต่คำอนุภาคจะปรากฏอยู่ต้นหรือท้ายประโยคหรือถ้อยคำ (utterance/ U) โดยไม่สัมพันธ์กับคำอื่นใดในประโยค คำอนุภาคในภาษาไทยถิ่นใต้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) คำอนุภาคต้นประโยค และ 2) คำอนุภาคท้ายประโยค

7. คำบุพบท เป็นคำที่ปรากฏหน้าคำนามและคำกริยาในหน่วยสร้างไริศูนย์ (exocentric construction) และปรากฏกับคำ *ไม ไม่* ได้

8. คำสันธาน

จากการศึกษาการจัดแบ่งชนิดของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ในครั้งนี้นี้ยังพบว่า คำและลักษณะของการออกเสียงคำในภาษาไทยถิ่นใต้มีความคล้ายคลึงกับคำและลักษณะของการออกเสียงคำในภาษาไทยถิ่นอีสานโดยเฉพาะคำที่ใช้เป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำที่ปรากฏในรูปของคำสัทรรดลักษ์ณ์ (ideophone) เป็นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานของกัลยา ดิงศรัทย์ (2525) ที่พบว่าลักษณะของภาษาไทยถิ่นใต้นั้นมีลักษณะที่เหมือนกันมากกับภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสานในเรื่องของระบบพยัญชนะ ระบบสระ และโครงสร้างประโยค แต่ในเรื่องของวรรณยุกต์และศัพทะนั้น ภาษาไทยถิ่นใต้มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

ยิ่งไปกว่านั้น คำกริยาที่พบในข้อมูลโดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของคำกริยากรรมกริยา และคำกริยากรรมกริยาพบว่ามีความสอดคล้องกับงานของฉันทส ทองช่วย (2529, 2533) ซึ่งพบว่า คำกริยา 1 หน่วยคำในภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นคำซ้อน 2 หน่วยคำในภาษาไทยมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวนี้จะได้นำกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไปในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้

บทที่ 4

ประเภททางไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้

ประเภททางไวยากรณ์และการแสดงประเภททางไวยากรณ์

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) กล่าวว่าเมื่อหน่วยทางภาษาที่เรียกว่า คำ ถูกนำมาเรียงเข้าด้วยกันเพื่อการสื่อสาร ส่งผลให้เกิดหน่วยภาษาที่ใหญ่ขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เกิดเป็นโครงสร้างที่ใหญ่ขึ้นได้แก่ อนุประโยค (clause) หรือประโยค (sentence) คำชนิดต่างๆในภาษาเมื่อถูกนำมาเรียงเข้าด้วยกันในโครงสร้างอนุประโยค หรือโครงสร้างประโยคดังที่กล่าวแล้วนั้น จะมีความหมายที่เรียกว่าความหมายทางไวยากรณ์เกิดขึ้นคือ ความหมายที่ชี้ให้เห็นหรือแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำ รวมถึงองค์ประกอบอื่นๆในเหตุการณ์ของการสื่อสารเช่นบทบาทของผู้ร่วมในเหตุการณ์ ช่วงเวลาของการเกิดของเหตุการณ์ เป็นต้น ลักษณะทางความหมายทางไวยากรณ์ดังกล่าวนี้จะถูกแสดงด้วยประเภททางไวยากรณ์ในภาษานั้นๆ ประเภททางไวยากรณ์ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า grammatical categories เป็นสิ่งสากล กล่าวคือสามารถพบได้ทั่วไปในภาษาต่างๆในโลก แต่แต่ละภาษาจะเลือกประเภททางไวยากรณ์ที่ต่างประเภทกัน และนำไปใช้ในรูปแบบที่ต่างกัน โดยทั่วไปการแสดงประเภททางไวยากรณ์ในภาษาโดยเฉพาะภาษาที่มีวิบัติปัจจัย (inflectional language) มักจะแสดงโดยการเติมปัจจัย (affixes) เพื่อบ่งบอกความหมายทางไวยากรณ์เช่นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน เป็นต้น

ประเภททางไวยากรณ์ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นประเภททางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา เป็นการแสดงให้เห็นถึงการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆได้แก่ การณ์ลักษณะ (aspect) มาลา (modality) และวาก (voice) การแสดงประเภททางไวยากรณ์ดังกล่าวเหล่านี้ในภาษาไทยถิ่นใต้จะแสดงโดยการเติมคำกริยาช่วยหรือคำวิเศษณ์ขยายประกอบหน้าหรือหลังคำกริยาที่ต้องการบอกประเภททางไวยากรณ์ดังรายละเอียดดังนี้

4.1. การณ์ลักษณะ (aspect)

การณ์ลักษณะ หรือตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Aspect เป็นอีกหนึ่งประเภททางไวยากรณ์ที่ใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดในลักษณะอย่างไรเช่น เป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะที่พูด เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจบเรียบร้อยแล้ว หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาแต่ยังคงดำเนินหรือเป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น

การแสดงประเภททางไวยากรณ์ การณ์ลักษณะในภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า ภาษาไทยถิ่นใต้มีการใช้การเติมคำวิเศษณ์ขยายหรือคำอื่นๆประกอบกับคำกริยาในตำแหน่งหน้าหรือหลังเพื่อแสดงให้เห็นชัดว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นในลักษณะอย่างไร การณ์ลักษณะที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภทดังนี้

(1) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยไม่มีการระบุเวลาของการเกิดที่ชัดเจน

เป็นการแสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นแต่ไม่มีการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นในลักษณะอย่างไร การแสดงการณ์ลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ *พอ* หน้าคำกริยาหรือหน้าข้อความที่มีคำกริยาหลักปรากฏร่วมด้วย

ตัวอย่าง

(1) *พอแฟนมันมา ก็ออกไปเลย*

‘พอแฟนมันมา ก็ออกไปเลย’

(2) *ไม่รู้ไรไซ พอน้ำหย่างออก ฝนชอบตอก*

‘ไม่รู้ไรไซ พอน้ำหย่างออก ฝนชอบตอก’

(3) *พอเพลงกันโหรีเรื่อง ก็ให้ต่างเลย*

‘พอพูดกันรู้เรื่อง ก็ให้เงินเลย’

(4) *พอฝนตอก เป็นเถือกทุกที*

‘พอฝนตอก เป็นโคลนทุกที’

(2) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เป็นการแสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแสดงการณ์ลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงใน 3 ลักษณะได้แก่ ก) โดยการเติมคำกริยาช่วย *ยู ยูนิ โย* หลังคำกริยา ข) โดยการเติมคำวิเศษณ์ *กำลัง* หน้าคำกริยา และ ค) โดยการซ้ำคำกริยาและอาจจะเติมคำวิเศษณ์ *ยู* หลังคำกริยาหรือไม่ก็ได้

ก) โดยการเติมคำกริยาช่วย *ยู โย* หลังคำกริยา

ตัวอย่าง

(5) *กินยูนิ อยาเข็บแรงตะ*

‘กำลังกินอยู่นี่ อย่ารีบมากเลย’

(6)มันตัดค่างโย พุดไปพลาง

‘มันกำลังตัดค่างอยู่ พุดไปพลางๆก่อน’

(7)ไปหลัด สงสัยนั่งกินน้ำชาอยู่มั้ง

‘ไปตลาด สงสัยกำลังนั่งกินน้ำชาอยู่มั้ง’

(8)ไม่โย สงสัยไปส่งลูกอยู่มั้ง

‘ไม่อยู่ สงสัยกำลังไปส่งลูกมั้ง’

ข) โดยการเติมคำวิเศษณ์ กำลัง หน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

(9)คนใหญ่กำลังแข่งกัน อยาพุดสวนขึ้นมา

‘ผู้ใหญ่มากำลังคุยกัน อยาพุดสวนขึ้นมา’

(10)แม่กำลังเชียดผ้าอยู่ในครัว

‘แม่กำลังหั่นผักอยู่ในครัว’

(11)กล้วยต้นนั้นกำลังงามเลย

‘กล้วยต้นนั้นกำลังงามเลย’

(12)มันกำลังทำสวอยู่มั้ง

‘มันกำลังทำสวอยู่มั้ง’

ค) โดยการซ้ำคำกริยาและอาจจะเติมคำวิเศษณ์ อยู่ หลังคำกริยาหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

(13)แกนั่งอยู่ก้อหลับไปเลย

‘แกกำลังนั่งอยู่ ก็หลับไปเลย’

(14)ซั๊ปซั๊ปไปกอนตะะ มีตางแล้วค้อยเส่อไหม

‘ซั๊ปไปกอนตะะะ มีเงินแล้วค้อยซื้อไหม’

(15)กินกินอยู่ ก้อมีคนมาเรียก

‘กำลังกินอยู่ ก็มีคนมาเรียก’

(16)ไม่โหระเกิดไหร่ขึ้น ผอนผอนอยู่ ก้อ โด่กยิดแล้ว

‘ไม่รู้เกิดอะไรขึ้น ผอนผอนอยู่ ก็โดนยึดแล้ว’

(3) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเป็นประจำจนเป็นกิจวัตร

เป็นการแสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นเป็นประจำจนเป็นกิจวัตร การแสดงการณ์
ลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ *ประจำ* หรือ *อายุ โย๊ะ* หลังคำกริยา

ตัวอย่าง

(17)กินประจำ ก้อร้านนี้แหละ

‘กินประจำที่ร้านนี้แหละ’

(18)ทำพินนี้อายุ โย๊ะ ไม่เห็นพรีอที

‘ทำแบบนี้เป็นประจำ ไม่เห็นเป็นไรสักที’

(19)มานี้ประจำแหละ เพราะชอบ

‘มาที่นี้ประจำแหละ เพราะชอบ’

(20)บอกมันอายุ โย๊ะ แต่มันไม่จำสั๊กที

‘บอกมันเป็นประจำ แต่มันก็ไม่จำสั๊กที’

(4) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดเรียบร้อยแล้ว

เป็นการแสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์กำลังได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดเรียบร้อยแล้ว การแสดงการณ์
ลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ *เส็ดแล้ว* *เลี่ยมแล้ว* หรือ *แล้ว* หลังคำกริยา

ตัวอย่าง

(21)โด มันดับตัวเลี่ยมแล้ว ไปตะ

‘โน่น มันแต่งตัวเรียบร้อยแล้ว ไปเถอะ’

(22)กินเส็ดแล้ว ไปไหนตอโน

‘กินเสร็จแล้ว ไปไหนกันต่อ’

(23)ทำเส็ดแล้ว แหละวา

‘ทำเสร็จแล้ว เมื่อวาน’

(24)ไปแล้ว ภูเก็ต หนูกดี

‘ไปแล้ว ภูเก็ต สนุกดี’

(5) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาและยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบัน

เป็นการแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาและยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบัน การแสดงการณ์ลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยใช้คำแสดงการปฏิเสธ *ไม่* วางไว้หน้าคำวิเศษณ์ *เคย* หรือ *หอน* และวางคำวิเศษณ์ดังกล่าวนี้หน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

(25) *ตั้งแต่จำความได้ ไม่หอนไปที่*

‘ตั้งแต่จำความได้ ไม่เคยไปเลย’

(26) *ไม่เคยทำ ของพันนั้น*

‘ไม่เคยทำ ของแบบนั้น’

(27) *ไม่น่าใช้ มันไม่หอนทำที่*

‘ไม่น่าจะใช้ มันไม่เคยทำเลย’

(28) *ตั้งแต่เกิด ไม่เคยกิน น้ำลองแล*

‘ตั้งแต่เกิด ไม่เคยกิน น้ำจะลองดู’

4.2 ทักษภาวะ (modality)

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) กล่าวว่าทักษะภาวะ หรือตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Modality เป็นอีกหนึ่งประเภททางไวยากรณ์ที่ใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำกริยาอยู่ในรูปของเจตคติอย่างไร จากมุมมองของผู้พูดเช่น มั่นใจ คาดคะเน ไม่แน่ใจ สมมติขึ้นเป็นต้น การแสดงประเภททางไวยากรณ์ *ทักษะภาวะ* ในภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า ภาษาไทยถิ่นใต้มีการใช้การเติมคำวิเศษณ์ขยายหรือคำกริยาช่วย ประกอบกับคำกริยาในตำแหน่งหน้าคำกริยาหรือหน้าข้อความที่มีคำกริยาปรากฏร่วมด้วย เพื่อแสดงให้เห็นชัดว่าผู้พูดมีเจตคติอย่างไร ทักษภาวะที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภทดังนี้

(1) ทักษภาวะที่แสดงความเป็นไปได้

เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีการคาดคะเนว่าเหตุการณ์นั้นน่าจะเกิดขึ้น แต่ไม่มีความแน่ใจว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ การแสดงทักษะภาวะในลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ *น่าจะ น่าจะ น่าจะ น่าจะ* หน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

(29) นำหว้าไป ถ้าไม่คิดไไหร่

‘นำจะไป ถ้าไม่คิดงานอะไร’

(30) เขานำจิทำขนมมะวันนี วันพระ

‘เขานำจะทำขนมมะวันนี เพราะเป็นวันพระ’

(31) แลหว้านำจะไป เห็นพุดยูแหลวะ

‘ดูๆแล้นำจะไป เห็นพุดยูเมื่อวาน’

(32) แสดงว่านำหว้าไปหาหมอมั้ง

‘แสดงว่านำจะออกไปหาหมอมั้ง’

(2) ทักษณภาพที่แสดงความตั้งใจ

เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความตั้งใจที่จะทำเหตุการณ์นั้นๆ และมีความแน่ใจว่าเหตุการณ์นั้นๆจะเกิดขึ้นจริง การแสดงทัศนภาพในลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ หว้าจะ หว้าจิ หน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

(33) หว้าจะไป ถ้าไม่คิดไไหร่

‘ตั้งใจจะไป ถ้าไม่คิดงานอะไร’

(34) หว้าจิลูกบาวปีหน้า ถ้าหาเงินได้

‘ตั้งใจจะบวชลูกชายปีหน้า ถ้าหาเงินได้’

(35) พี่สาวหว้าจิมา แต่กาไม่เห็นที่

‘พี่สาวตั้งใจจะมา แต่ก็ไม่เห็นสักที’

(36) หว้าจิไปเที่ยวตั้งหลายหนแล้ว แต่ไม่ได้ไปสักที

‘ตั้งใจจะไปเที่ยวตั้งหลายครั้งแล้ว แต่ไม่ได้ไปสักที’

(3) ทักษณภาพที่แสดงความต้องการ

เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความต้องการที่จะทำเหตุการณ์นั้นๆ การแสดงทัศนภาพในลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำกริยาช่วย อยาก หน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

(37) อยากไปแต่ไม่หอนได้ไป

‘อยากจะไปแต่ไม่เคยได้ไป’

(38) อยากกินแกงซุ่มกับหมูหวานบ้านเรา

‘อยากกินแกงเหลืองกับหมูหวานบ้านเรา’

(39) เห็นว่าอยากไปเที่ยวกรุงเทพ ไซ้หม้าย

‘ได้ยินมาว่าอยากไปกรุงเทพ ไซ้หม้าย’

(40) หยากไปทำบุญที่สวนโหมกสุราด

‘อยากไปทำบุญที่สวน โหมกจังหวัดสุราษฎร์ธานี’

(4) ทักษณภาพที่แสดงความจำเป็น

เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความจำเป็นที่จะทำเหตุการณ์นั้นๆ การแสดงทัศนภาพในลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ ต้อง หรือ น่าจะ หน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

(41) แหละว เดิน น่าจะหลงกับเขาให้เรียบรื้อยนะ

‘เมื่อวาน คุณน่าจะพูดกับเขาให้เรียบรื้อยนะ’

(42) เวลาต้องหลงเป็นภาษาไคยนะ

‘เวลาพูดต้องพูดเป็นภาษาไคยนะ’

(43) ต้องไปนะ ไม่ไปน่าเกลียดตายเลย

‘ต้องไปนะ ไม่ไปน่าเกลียดตายเลย’

(44) จิงๆแล้ว ไม่จำเป็นต้องหลงเรื่องนี้ก็ไคย

‘จริงๆแล้ว ไม่จำเป็นต้องพูดเรื่องนี้ก็ได้’

(5) ทักษณภาพที่แสดงว่ามีหลักฐานจากการได้ยินมา

เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีหลักฐานยืนยันจากการได้ยินมาว่าเหตุการณ์นั้นๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์จริง การแสดงทัศนภาพในลักษณะดังกล่าวนี้จะแสดงโดยการเติมคำวิเศษณ์ เห็นหว่า หรือ แล้ว เห็นหว่า หน้าข้อความที่มีคำกริยาปรากฏร่วมด้วย

ตัวอย่าง

(45) แล้ว เห็นหว่าเดินไม่บาย แล้วไปหาหมอแล้วหม้าย

‘ได้ยินมาว่าคุณไม่สบาย แล้วไปหาหมอหรือยัง’

(46)เห็นหัวต่อข้าวจิไปไหนหล่าว

‘ได้ยินมาว่าพุงนี้จะไปที่ไหนอีกล่ะ’

(47)แล้วเห็นหัวไปกรุงเทพ แล้วหับมาเมื่อไร

‘ได้ยินมาว่าไปกรุงเทพ แล้วกลับมาเมื่อไหร่’

(48)เห็นหัวแหละกิน ไปนอนบ้านเพื่อน

‘ได้ยินมาว่าเมื่อคืน ไปนอนบ้านเพื่อน’

4.3 วาก (voice)

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) กล่าวว่าวาก หรือตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Voice เป็นประเภททางไวยากรณ์อีกประเภทหนึ่งที่ใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำกริยาแสดงการกระทำ หรือ ผู้ถูกกระทำการแสดงประเภททางไวยากรณ์ วาก ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่พบว่า ภาษาไทยถิ่นใต้มีการใช้ใน 2 ลักษณะได้แก่

1) การแสดงให้เห็นว่าคำกริยาแสดงการกระทำ (กัตตุวาก) โดยการใช้โครงสร้างประโยคพื้นฐาน กล่าวคือการเริ่มต้นประโยคด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นผู้กระทำ ตามด้วยหน่วยกริยา และจบด้วยหน่วยที่เรียกว่า กรรมของหน่วยกริยา ตามลำดับดังโครงสร้างข้างล่างนี้

หน่วยประธาน (ผู้กระทำ) + หน่วยกริยา + หน่วยกรรม (ผู้ถูกกระทำ)

ตัวอย่าง

(49)แหละวา ผมกินเหล้ามากับเพื่อน

‘เมื่อวาน ผมกินเหล้ามากับเพื่อน’

(50)ไม่เห็นค่อยกินกับเลย กินแต่เหล้า

‘ไม่เห็นค่อยกินกับแก้วเลย กินแต่เหล้า’

(51)หมู่บ้านไม่ค่อยทำหนั้นใหม่เลย

‘หมู่บ้าน ไม่ค่อยทำถนนใหม่เลย’

(52)คนด้ายไม่กินแมงเหมือนคนอีสาน

‘คนใต้ ไม่กินแมลงเหมือนคนอีสาน’

2) การแสดงให้เห็นว่าคำกริยาเป็นผู้ถูกกระทำ(กรรมวาก) โดยการใช้โครงสร้างประโยคกรรมวาก กล่าวคือการเริ่มต้นประโยคด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นผู้ถูกกระทำ ตามด้วย

การวางคำกริยา ถูก หรือ โถ้ก ไว้หน้าหน่วยกริยา และอาจจะตามด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ หรือ ไม่ก็ได้ตามลำดับดังโครงสร้างข้างล่างนี้

หน่วยประธาน / ผู้ถูกกระทำ + ถูก / โถ้ก + หน่วยกริยา + (ผู้กระทำ)

ตัวอย่าง

(53)ฉาน โถ้กโจรปล้นในหลัด แหละข้าว

‘ฉานถูกโจรปล้นในตลาด เมื่อเช้า’

(54)มันถูกตีมาตั้งหลายหนแล้ว ไม่จำ

‘มันถูกตีมาตั้งหลายหนแล้ว ไม่จำ’

(55)เวลาเล่นกับเพื่อน อย่าให้โถ้กเพื่อนหล็อก

‘เวลาเล่นกับเพื่อน อย่าให้ถูกเพื่อนหลอก’

(56)ต่อข้าว สงสัยมัน โถ้กครูตีหล่าว

‘พุงนี้ สงสัยมันถูกครูตีอีก’

(57)แก โถ้กทุบเอาที่หัว

‘แกถูกทุบที่ศรีษะ’

(58)บ้านแฉวนี้ถูกหล่อออกเป็นแฉวเลย

‘บ้านบริเวณนี้ถูกรื้อออกเป็นแนวเลย’

(59)ไม่โหรีไซ แก โถ้กหยักออกจากงาน

‘ไม่รู้ทำไม แกถูกไล่ออกจากงาน’

4.4 สรุป

ผลการวิเคราะห์ประเภททางไวยากรณ์และการแสดงประเภททางไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้พบว่าภาษาไทยถิ่นใต้มีทั้งหมด 3 ประเภททางไวยากรณ์ได้แก่

(1) การณ์ลักษณะ แยกเป็น 1) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยไม่มีการระบุเวลาการเกิดที่ชัดเจนโดยเติมคำวิเศษณ์ พอ หน้าคำกริยาหรือหน้าข้อความที่มีคำกริยาหลักปรากฏร่วมด้วย 2) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงโดยเติมคำกริยาช่วย ยู ยูนิ โย หลังคำกริยา เติมคำวิเศษณ์ กำลัง หน้าคำกริยา และซ้ำคำกริยาและอาจจะเติมคำวิเศษณ์ ยู หลังคำกริยาหรือไม่ก็ได้ 3) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเป็นประจำจนเป็นกิจวัตรแสดงโดยเติมคำวิเศษณ์ ประจำ หรือ อยายโยะ หลังคำกริยา 4) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุด

เรียบร้อยแล้ว แสดงโดยเติมคำวิเศษณ์ *เส็ดแล้ว* *เลี่ยมแล้ว* หรือ *แล้ว* หลังคำกริยา และ 5) การณ์ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาและยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบันแสดงโดยใช้คำแสดงการปฏิเสธ *ไม่วางไว้หน้าคำวิเศษณ์* *เคย* หรือ *หอน* และวางคำวิเศษณ์ดังกล่าวนี้หน้าคำกริยา

(2) ทศนภาวะ แยกเป็น 1) ทศนภาวะที่แสดงความเป็นไปได้ แสดงโดยเติมคำวิเศษณ์ *น่าจะ* *น่าจิ* *น่าหว่า* หน้าคำกริยา 2) ทศนภาวะที่แสดงความตั้งใจ แสดงโดยเติมคำวิเศษณ์ *หว่าจะ* *หว่าจิ* หน้าคำกริยา 3) ทศนภาวะที่แสดงความต้องการ แสดงโดยเติมคำกริยาช่วย *อยาก* หน้าคำกริยา 4) ทศนภาวะที่แสดงจำเป็น แสดงโดยเติมคำวิเศษณ์ *ต้อง* หรือ *น่าจะ* หน้าคำกริยา และ 5) ทศนภาวะที่แสดงว่ามีหลักฐานจากการได้ยินมา แสดงโดยเติมคำวิเศษณ์ *เห็นหว่า* หรือ *แล้ว* *เห็นหว่า* หน้าข้อความที่มีคำกริยาปรากฏรวมด้วย

(3) วาจก แยกเป็นการแสดงให้เห็นว่าคำกริยาแสดงการกระทำ (กัตตุวาจก) รูปประโยคกัตตุวาจกจะเริ่มต้นด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นผู้กระทำ ตามด้วยหน่วยกริยา และจบด้วยหน่วยที่เรียกว่า กรรมของหน่วยกริยา ตามลำดับดังโครงสร้างข้างล่างนี้

หน่วยประธาน (ผู้กระทำ) + หน่วยกริยา + หน่วยกรรม (ผู้ถูกกระทำ)

และยังแยกเป็นการแสดงให้เห็นว่าคำกริยาเป็นผู้ถูกกระทำ (กรรมวาจก) ซึ่งรูปประโยคกรรมวาจกจะเริ่มต้นประโยคด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นผู้ถูกกระทำ ตามด้วยการวางคำกริยา *ถูก* หรือ *โถ๊ก* ไว้หน้าหน่วยกริยา และอาจจะตามด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำหรือไม่ก็ได้ตามลำดับดังโครงสร้างข้างล่างนี้

หน่วยประธาน / ผู้ถูกกระทำ + ถูก / โถ๊ก + หน่วยกริยา + (ผู้กระทำ)

บทที่ 5

การสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้

5.1 ประเภทของคำ

คำในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้เพื่อสื่อสาร โดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ทั้ง 14 จังหวัดที่กล่าวถึงข้างต้น จากการศึกษาพบว่าสามารถแยกประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 3 ประเภทดังรายละเอียดดังนี้

ประเภทของคำตามจำนวนพยางค์

ประเภทของคำตามที่มาของคำ

ประเภทของคำตามการใช้

5.1.1 ประเภทของคำตามจำนวนพยางค์

หากพิจารณาโดยการใช้จำนวนของพยางค์เป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ สามารถจัดประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็นประเภทย่อยได้เป็น 3 ประเภทย่อยได้แก่ คำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ และคำหลายพยางค์ ซึ่งน่าจะเป็นลักษณะของคำที่พบในทุกภาษาที่พูดในประเทศไทย ตั้งแต่ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นต่างๆรวมถึงภาษาย่อยต่างๆอีกด้วย

คำพยางค์เดียว (monosyllabic word) เป็นคำที่พบบ่อยมากที่สุดข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ สำหรับประเด็นนี้อาจเป็นเพราะผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้นิยมใช้คำที่สั้นที่สุดและได้ใจความมากที่สุดในการสื่อสาร ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับผลการศึกษาลักษณะของสัทกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้ของสุภมาส เอ่งฉ้วน (2553) ที่พบว่าสัทกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ประกอบด้วยคำซ้อน 2 คำในภาษาไทยมาตรฐานเทียบเท่ากับคำสัทกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ประกอบด้วย 1 หน่วยคำเท่านั้น ตัวอย่างของคำพยางค์เดียวในภาษาไทยถิ่นใต้ที่พบในข้อมูลได้แก่ ทิม (ตำ), แวก (และ), นอน, เป็นต้น

คำสองพยางค์ (disyllabic word) เป็นคำที่พบบ่อยมากเช่นเดียวกันในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้

ตัวอย่างคำสองพยางค์ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่พบในข้อมูลได้แก่

(1) หนั้มเป็๋อง

‘ขนมเป็๋อง’

(2) หนั้มคร่อก

‘ขนมครก’

(3) นากา

‘นาฬิกา’

คำหลายพยางค์ (polysyllabic word) เป็นคำที่พบค่อนข้างมากเช่นเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับคำสองพยางค์ในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ที่ศึกษาข้างต้น ตัวอย่างคำหลายพยางค์ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่พบในข้อมูลได้แก่

(4) มหาลัยเกษตร

‘มหาวิทยาลัยเกษตร’

(5) หนังจิ้นกำลังภายใน

‘ภาพยนตร์จิ้นกำลังภายใน’

(6) นากาปลูก

‘นาฬิกาปลูก’

5.1.2 ประเภทของคำตามที่มาของคำ

หากพิจารณาโดยใช้ประวัติที่มาของคำเป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ สามารถจัดประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็นประเภทย่อยได้เป็น 3 ประเภทย่อยได้แก่ คำภาษาไทยมาตรฐาน คำภาษาถิ่นใต้ดั้งเดิม และคำยืม

คำภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำที่พบในจำนวนมากในภาษาไทยถิ่นใต้เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนของคำภาษาถิ่นใต้ดั้งเดิมซึ่งมีจำนวนมากกว่า เป็นเพราะภาษาไทยมาตรฐานถูกใช้เป็นภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารในทุกสถานการณ์ที่เป็นทางการ ส่งผลให้ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้มีการสลับภาษา (code switching) เมื่อต้องมีการสื่อสารในทุกสถานการณ์ที่เป็นทางการดังกล่าว ตัวอย่างของคำภาษาไทยมาตรฐาน ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ศึกษาได้แก่ รับประทาน, ภาพยนตร์, หนังสือราชการ, เป็นต้น

คำภาษาไทยใต้ดั้งเดิม เป็นคำที่พบในจำนวนมากที่สุดในภาษาไทยถิ่นใต้เพราะเป็นภาษาที่ถูกใช้เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารที่มีความสั้นและสะดวกในการพูดอีกทั้งได้ความหมายที่ตรงกับความต้องการของผู้พูดภาษาถิ่นได้มากที่สุด ตัวอย่างคำภาษาไทยถิ่นใต้ที่พบในข้อมูลได้แก่

(7) อ้อหล่อ / อ้อหรั่ง

‘กริยาเจ้าฐูของผู้หญิง’

(8) แดกเลียด

‘กินด้วยความตะกละ’

(9) เหริน

‘อาการกวนตีน’

(10) โหม๊ะ / โบ๊ะ

‘จี้เห่’

คำยืม เป็นคำที่มีจำนวนน้อยกว่าคำภาษาถิ่นใต้ดั้งเดิม ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะมีการสัมผัสภาษา (language contact) จากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นทั้ง 14 จังหวัดในภาคใต้พบว่า พื้นที่หรือชุมชนที่ผู้พูดภาษาถิ่นใต้อาศัยอยู่นั้นมักเป็นพื้นที่หรือชุมชนของผู้พูดหลายภาษา ซึ่งมาจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น คนไทยพุทธ คนไทยมุสลิม และคนไทยเชื้อสายจีนสกเกี้ยนอาศัยอยู่ร่วมกันจึงส่งผลให้มีการสัมผัสภาษา ตัวอย่างคำยืมจากภาษาจีนสกเกี้ยนที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(11) หนั้มฮาโป่ง

‘ขนมของคนจีนสกเกี้ยนที่ทำจากแป้งมีลักษณะเป็นแผ่นบางๆ’

(12) หนั้มหัวดโก้ย

‘ขนมของคนจีนสกเกี้ยนที่ทำจากแป้งมีลักษณะคล้ายขนมถ้วยฟู’

สำหรับตัวอย่างคำยืมจากภาษามลายูถิ่นที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(13) อาไต้ย

‘คำอุทานในภาษามลายูถิ่น’

(14) ไกแน๊ะ

‘ไก่อที่ฆ่าตามพิธีการฆ่าของคนไทยมุสลิม’

(15) ลูกซาวัว

‘ละมุด’

(16)มูตัง

‘ชะมด’

นอกจากนี้ยังพบคำ “กาหิ” (มะม่วงหิมพานต์) ในจังหวัดภูเก็ตและพังงาซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากคำว่า “cashew” ในภาษาอังกฤษและน่าจะเป็นคำที่ยืมมาจากชาวโปรตุเกสที่เข้ามาแถบจังหวัดดังกล่าวในอดีต

5.1.3 ประเภทของคำตามการใช้

หากพิจารณาการใช้คำเป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ สามารถจัดประเภทของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็นประเภทย่อยได้เป็น 4 ประเภทย่อยได้แก่ คำที่ใช้เป็นทางการ คำที่ใช้โดยทั่วไป คำสแลง และคำหยาบ

วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2549) กล่าวว่าคำที่ใช้เป็นทางการ เป็นคำที่ใช้ในการติดต่อกับทางราชการ คำประเภทดังกล่าวนี้พบในจำนวนมากในภาษาไทยถิ่นใต้ เพราะเป็นคำที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารในทุกสถานการณ์ที่เป็นทางการ ส่งผลให้ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้มีการสลับภาษา (code switching) เมื่อต้องสื่อสารในทุกสถานการณ์ที่เป็นทางการดังกล่าวดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อ 1.2.1 ข้างต้น ตัวอย่างคำที่ใช้เป็นทางการที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่ รับประทาน, ภาพยนตร์, หนังสือราชการ, เป็นต้น

คำที่ใช้โดยทั่วไป เป็นคำที่ใช้ได้กับภาษาทุกระดับ คำประเภทดังกล่าวนี้พบในจำนวนมากที่สุดในภาษาไทยถิ่นใต้ เพราะเป็นคำที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารที่มีความสั้นและสะดวกในการพูด อีกทั้งได้ความหมายที่ตรงกับความต้องการของผู้พูดภาษาถิ่นใต้มากที่สุด ตัวอย่างคำที่ใช้โดยทั่วไปที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(17)แซ็บเดิน

‘รีบเดิน’

(18)เจ็บซี่

‘ปวดอุจจาระ’

(19)เหนืย

‘หิว’

คำสแลง เป็นคำที่ไม่เป็นทางการที่ใช้เฉพาะกลุ่มเพื่อแสดงความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันคำประเภทดังกล่าวนี้พบในจำนวนมากเช่นเดียวกันในภาษาไทยถิ่นใต้ ตัวอย่างคำสแลงที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(20)แตกเหลือด

‘กินอย่างหิวกระหาย’

(21)อีอาด

‘คนที่มีอารมณ์ต้องการมีเพศสัมพันธ์’

(22)ม้องเท้ง

‘เสียชีวิต’

คำหยาบ เป็นคำที่ไม่สุภาพ คำประเภทดังกล่าวนี้พบในจำนวนมากเช่นเดียวกันในภาษาไทยถิ่นใต้เมื่อเปรียบเทียบกับคำทั้ง 3 ประเภทที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น ตัวอย่างคำสแลงที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(23)แตกเหลือด

‘กินอย่างหิวกระหาย’

(24)อีอาด

‘คนที่มีอารมณ์ต้องการมีเพศสัมพันธ์’

(25)ม้องเท้ง

‘เสียชีวิต’

5.2 การสร้างคำ

วัลยา ช้างขวัญยืนและคณะ (2549) กล่าวว่า การสร้างคำ (word formation) ในภาษาเป็นกระบวนการในการเพิ่มคำใหม่ให้กับภาษาโดยนำคำหรือหน่วยคำที่ใช้อยู่ในภาษามารวมกัน จากการศึกษาลักษณะของการสร้างคำใหม่ในภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า คำที่เกิดจากการสร้างใหม่เกิดจาก 9 กระบวนการได้แก่ การประสมคำ การประสานคำ การตัดคำ การแปลงคำ การเปลี่ยนความหมายของคำ การเปลี่ยนชนิดของคำ และการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำ

5.2.1 การประสมคำ (compounding)

คำที่เกิดจากการประสมเรียกว่า คำประสม ซึ่งหมายถึง คำที่สร้างขึ้นโดยนำคำหรือหน่วยคำอิสระที่มีอยู่เดิมตั้งแต่ 2 คำหรือ 2 หน่วยขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน แล้วเกิดคำที่มีความหมายใหม่ที่เป็นความหมายเฉพาะตัวของคำดังกล่าว แต่ยังมีคำความหมายสืบมาจากความหมายของส่วนประกอบทั้งหลาย ทั้งนี้ ส่วนประกอบของคำประสมจะต้องเป็นหน่วยคำอิสระทั้งหมด คำประสมที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้พบว่าเป็นคำที่ปรากฏในลักษณะดังนี้

1. คำประสมทั่วไปที่เป็นคำนาม

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบว่ามีคำประสมที่เป็นคำนามในภาษาไทยถิ่นใต้ปรากฏใน 4 โครงสร้างดังนี้

ก) คำนาม + คำนาม ตัวอย่างเช่น

(26) หัว + เดือน

‘คนที่มีลักษณะไม่ได้เรื่องได้ราว’

(27) ชี + แปด

‘คนที่มีลักษณะไม่มีความสำคัญ หรือไม่ได้เรื่องได้ราว’

(28) หัว + ครอก

‘คนที่มีลักษณะไม่มีความสำคัญ หรือไม่ได้เรื่องได้ราว’

(29) ลูก + ผี

‘ลูกน้อง หรือคนที่ตกอยู่ใต้อำนาจของบุคคลอื่น’

(30) ลูก + หมี่

‘เด็กที่มีลักษณะน่ารัก’

(31) แม่ + ทวด

‘ทวด’

ข) คำนาม + คำลักษณนาม ตัวอย่างเช่น

(32) หันม + แล่น

‘ขนมจีนที่กินกับน้ำยาหรือน้ำพริก’

(33) น้ำแข็ง + หลอด

‘น้ำแข็งที่ทำเป็นหลอด’

(34) หันม + จอก

‘ขนมที่ทำจากแป้งที่บรรจุในถ้วยเล็กๆ’

ค) คำนาม + คำกริยา ตัวอย่างเช่น

(35) ฝ่ำ + หร่าย

‘ฝ่ำชี้ร้ว’

(36) แหลัก + ชูด

‘กระต่ายชูดมะพร้าว’

(37) หมู + หวาน

‘อาหารคาวชนิดหนึ่งที่นิยมกินกับแกงเหลือง’

(38) ตอ + หนัก

‘สะตอที่เป็นฝักขนาดใหญ่’

(39) หนึง + เที้ยว

‘โศเภณี’

(40) หนั้ม + หล่อค

‘ขนมลอดช่อง’

(41) ดอง + เปลา

‘สิ่งที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่มีค่า’

(42) ฝ้อ + แก

‘ตา’

(43) แม่ + แก

‘ยาย’

ง) คำนาม + คำกริยา + คำนาม ตัวอย่างเช่น

(44) หนึง + ช้าย + ตัว

‘โศเภณี’

(45) แหลัก + ชูด + ฝ่าว

‘กระต่ายชูดมะพร้าว’

2. คำประสมทั่วไปที่เป็นคำกริยา

ก) คำกริยา + คำกริยา ตัวอย่างเช่น

(46)กั้น + ชน

‘คนที่ชอบออกตัวรับผิดชอบผู้อื่น’

(47)ชี้ + แท้

‘คนที่มีลักษณะชอบพูดโกหก’

(48)กิน + ยอน

‘อาการของการทำตามที่คนอื่นขอร้องให้ทำ’

ข) คำกริยา + คำนาม ตัวอย่างเช่น

(49)ซึ้ง + ใจ

‘กังวลใจหรือสงสัย’

(50)นั่ง + เทียน

‘การกระทำสิ่งต่างๆโดยมั่วๆเอา’

(51)ห่ออก + ใจ

‘ไม่สบายใจเหมือนมีขยะอยู่ในใจ’

(52)ออก + คน

‘ชอบออกสังคม’

ค) คำกริยา + คำบุพบท ตัวอย่างเช่น

(53)ซุก + ใน

‘กระทำสิ่งต่างๆแบบมีความลับ’

ง) คำกริยา + คำบุพบท + คำนาม ตัวอย่างเช่น

(54)กิน + ตาม + เพื่อน

‘โกงกินแบบที่คนอื่นทำกัน’

จ) คำนาม + คำกริยา ตัวอย่างเช่น

(55)มือ + แหว

‘มีความซื่อสัตย์สุจริต’

(56)หิ้ว + แตะแห่

‘นิยมตามแบบเก่า’

ฉ) คำกริยา + คำลักษณนาม ตัวอย่างเช่น

(57)ซัก + หย่าน

‘อาการทำอะไรซักซ้ำไม่ทันใจ’

จากข้อมูลที่พบแสดงให้เห็นว่า คำประสมในภาษาไทยถิ่นใต้ปรากฏเป็นคำนามและคำกริยาในโครงสร้างต่างๆข้างต้น ทั้งนี้พบว่าจากข้อมูลที่ศึกษาพบคำประสมที่เป็นคำนามในปริมาณที่มากกว่าคำประสมที่เป็นคำกริยา และยังพบว่าคำประสมที่เป็นคำกริยาปรากฏในโครงสร้างที่มีความหลากหลายมากกว่าคำประสมที่เป็นคำนามอีกด้วย

3. คำซ้อน

คำประสมประเภทคำซ้อน หมายถึงคำประสมที่ประกอบด้วยคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือทำนองเดียวกันหรือตรงข้ามมารวมกันทำให้เกิดคำใหม่ ส่วนประกอบทั้งสองมีความสมดุลกันไม่ได้มีส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นส่วนหลักและอีกส่วนเป็นส่วนขยาย แต่ส่วนประกอบภายในทั้งสองส่วนหรือทุกส่วนมีน้ำหนักเท่าเทียมกันทางความหมาย และร่วมกันทำให้เกิดความหมายใหม่ของคำประสมขึ้นมา ลักษณะของการซ้อนคำนั้นมักจะซ้อนเป็นคู่ๆทำให้เกิดเป็นคำซ้อนชนิดสองคำ สี่คำและหกคำ คำซ้อนส่วนใหญ่เป็นประเภทสองคำประกอบด้วยคำเดียวสองคำ นอกนั้นมีที่ประกอบด้วยคำสี่คำหรือสองคู่ซึ่งบางคนเรียกว่า สำนวนสี่พยางค์ และมีบางคำประกอบด้วยคำหกคำรวมกัน และบางครั้งอาจมีการซ้ำคำบางพยางค์ร่วมด้วย คำซ้อนที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้พบว่าเป็นคำซ้อนที่ปรากฏในโครงสร้างที่มีการซ้อนกันของคำใน 2 โครงสร้างได้แก่ 1) โครงสร้างของการซ้อนกันของคำเพื่อแสดงความหมายที่ชัดเจนขึ้นมากกว่าเดิม กล่าวคือซ้อนกันเพื่อความหมายที่ชัดเจนขึ้น และ 2) โครงสร้างของการซ้อนกันของคำเพื่อแสดงเสียง

1. การซ้อนกันของคำเพื่อแสดงความหมาย

การซ้อนคำในประเภทแรกนี้เป็นการซ้อนของคำเพื่อแสดงหรือย้ำความหมายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น คำใหม่ที่เกิดจากการซ้อนของคำจะมีความหมายดังนี้

ก.ความหมายเหมือนกัน หมายถึงคำใหม่ที่เกิดจากการซ้อนของคำมีความหมายหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือเป็นอย่างเดียวกัน ตัวอย่างคำซ้อนประเภทนี้ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้เช่น

(58)แซ่ล้าบ

‘เข็ดหลาบ’

(59)เจียบฉี

‘เจียบมาก’

(60)จ้งแจ็ก

‘มากเหลือเกิน’

ข.ความหมายคล้ายกัน หมายถึงคำใหม่ที่เกิดจากการซ้อนของคำที่มีความหมายที่คล้ายคลึงกัน

ตัวอย่างคำซ้อนประเภทนี้ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้เช่น

(61)อ่อนนวน

‘อ่อนนุ่ม’

(62)แล็กหีด

‘เล็กมาก’

(63)แจบซ่าย

‘เจ็บไข้’

(64)หวังเหว็ด

‘เป็นห่วงกังวล’

2. การซ้อนกันของคำเพื่อแสดงเสียง

การซ้อนคำในประเภทที่สองนี้เป็นการซ้อนของคำเพื่อแสดงหรือย้ำความหมายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นหรือมีระดับที่สูงขึ้น โดยการใช้เสียงเป็นสื่อ คำใหม่ที่เกิดจากการซ้อนของคำประเภทนี้ในภาษาไทยถิ่นใต้เกิดจากการซ้อนของคำที่ไม่มี ความหมายในตัวเองเลย ตัวอย่างคำซ้อนประเภทนี้ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้เช่น

(65)ลึงลั้ง / ลึงลั้ง

‘อาการตัดสินใจไม่ได้หรือไม่รู้จะทำอย่างไรดี’

(66)ลาล้า

‘อาการตัดสินใจไม่ได้หรือไม่รู้จะทำอย่างไรดี’

(67)หย้องเหย้ง

‘สภาพที่ดูไม่ได้’

(68)กูปกั๊

‘อาการทำอะไรบางอย่างแล้วมีเสียงดังเบาๆ’

(69)ซ้อกแซ็ก

‘การรบกวนอยู่กับอะไรบางอย่างเพื่อหารายละเอียด’

(70)โทงเทง

‘สภาพที่ไม่มั่นคง ไม่คงที่’

(71) ล้อกลั่น

‘สภาพของการทำอะไรบางอย่างที่เป็นเล่นและไม่น่าเชื่อถือ’

(72) สำส่ำม

‘การกระทำแบบขวานผ่าซาก’

(73) เสดสา

‘สภาพที่ยากลำบากและน่าสงสาร’

(74) หม้องเหม้ง

‘สภาพขอมช่อ’

(75) ลื้อล๊ะ

‘สภาพเลอะเทอะ’

(76) เลือล้า

‘อาการชุ่มช้ำ’

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการซ้อนกันของคำเพื่อแสดงเสียงที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับเสียง โดยเฉพาะเสียงสระที่นำมาซ้อนกันดังนี้

ก. การซ้อนกันของสระหน้าและสระกลาง (สระอิ + สระอะ) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(77) ลึงลั้ง

‘อาการตัดสินใจไม่ได้หรือไม่’

ข. การซ้อนกันของสระกลางและสระกลาง (สระอี + สระอะ) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(78) ลึงลั้ง

‘อาการตัดสินใจไม่ได้หรือไม่’

ค. การซ้อนกันของสระกลางและสระกลาง (สระเออ + สระอา) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(79) เลือล้า

‘อาการชุ่มช้ำ’

ง. การซ้อนกันของสระหลังและสระกลาง (สระอุ + สระอะ) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(80) กุบกับ

‘อาการทำอะไรบางอย่างแล้วมีเสียงดังเบาๆ’

(81)ผู้ละ

‘สภาพเลอะเทอะ’

- จ. การซ้อนกันของสระหลังและสระกลาง (สระโอ + สระเอ) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(82)โทองเทง

‘สภาพที่ไม่มั่นคง ไม่คงที่’

- ฉ. การซ้อนกันของสระหลังและสระหน้า (สระออ + สระเอ) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(83)หย้องเหย้ง

‘สภาพที่ดูไม่ได้’

(84)ซ้อกแซ็ก

‘การรบกวนอยู่กับอะไรบางอย่างเพื่อหารายละเอียด’

(85)ลือกเล็ก

‘สภาพของการทำอะไรบางอย่างที่เป็นเล่นและไม่น่าเชื่อถือ’

(86)หม้องเหม้ง

‘สภาพซอมซ่อ’

- ช. การซ้อนกันของสระกลางและสระกลาง (สระอา + สระอา) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(87)ลาถ้ำ

‘อาการตัดสินใจไม่ได้หรือไม่รู้จะทำอย่างไรดี’

- ซ. การซ้อนกันของสระหลังและสระกลาง (สระอำ + สระอา) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(88)สำล้ำ

‘การกระทำแบบขวานผ่าซาก’

- ฅ. การซ้อนกันของสระหน้าและสระกลาง (สระเอ + สระอา) ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

(89)เสดสา

‘สภาพที่ยากลำบากและน่าสงสาร’

เกี่ยวกับประเด็นเรื่องเสียงสระที่มีการซ้อนกันในคำซ้อนในภาษาไทยถิ่นใต้ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ เสียงที่นำมาซ้อนกันจะเป็นเสียงที่เกิดในระดับเดียวกัน กล่าวคือเสียงที่เปล่งเมื่ออวัยวะในการออกเสียงคือโคนลิ้นหรือปลายลิ้นกระดกขึ้นได้ในระดับเดียวกันซึ่งทำให้เป็นการง่ายและสะดวกในการออกเสียงมากขึ้น ส่งผลให้คำซ้อนในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นการซ้อนของคำที่มีเสียงสระดังกล่าวประกอบในคำที่นำมาซ้อนกัน และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นในเรื่องของจำนวนคำที่นำมาซ้อนกัน

และเกิดเป็นคำซ้อนในภาษาไทยถิ่นใต้นั้น พบว่าจำนวนคำที่นำมาซ้อนกันมีจำนวน 2 คำและจากข้อมูลไม่พบคำซ้อนที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาซ้อนกัน

ยิ่งไปกว่านั้นเกี่ยวกับประเด็นที่มาของคำที่นำมาซ้อนกันนั้น พบว่าคำที่นำมาซ้อนกันส่วนใหญ่เป็นคำไทยถิ่นใต้ คำยืมจากภาษาจีนฮกเกี้ยน คำยืมจากภาษามลายูถิ่น โดยลักษณะทางโครงสร้างของการซ้อนกันดังนี้

- 1) คำไทยถิ่นใต้ซ้อนกับคำไทยถิ่นใต้ ตัวอย่างเช่น ลึงลึง / ลิงลึง (อาการตัดสินใจไม่ได้)

หรือไม่รู้จะทำอย่างไรดี), หย่องเหย้ง (สภาพที่ดูไม่ได้), กุบกับ, (อาการทำอะไรบางอย่างแล้วมีเสียงดังเบาๆ), ลือกเล็ก (สภาพของการทำอะไรบางอย่างที่เป็นเล่นและไม่น่าเชื่อถือ), เป็นต้น

- 2) คำไทยถิ่นใต้ซ้อนกับคำคำยืมจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ตัวอย่างเช่น ส้าส้าม (การกระทำแบบขวานผ่าซาก), เป็นต้น

- 3) คำไทยถิ่นใต้ซ้อนกับคำคำยืมจากภาษามลายูถิ่น ตัวอย่างเช่น ลาต้า (อาการตัดสินใจไม่ได้หรือไม่รู้จะทำอย่างไรดี), ลู้ละ (สภาพเลอะเทอะ), เป็นต้น

ท้ายสุด เกี่ยวกับประเด็นชนิดของคำซ้อน จากข้อมูลพบว่าคำซ้อนในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นคำวิเศษณ์ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา และคำวิเศษณ์ขยายนาม ตัวอย่างเช่น

คำซ้อนที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา

(90)แลต๊ะ เด็กคนนั้นกินลู้ละจิตาย

‘คูสิ เด็กคนนั้นกินเลอะเทอะมากเลย’

(91)บอกก็หนแล้ววว่า อย่าลือกเล็ก ทำไหรให้ทำจิงๆ

‘บอกก็ครั้งแล้วว่า อย่าทำอะไรเป็นเล่น ให้ทำจริงจัง’

(92)แหละคีน ได้ยินเสียงหย่าทำไหรกูปกับในครัว ไม่รู้

‘เมื่อคีน ได้ยินเสียงคุณย่าทำอะไรไม่รู้ในครัว’

คำซ้อนที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายนาม

(93)หน้ามันหย่องเหย้งจิตาย

‘หน้ามันดูไม่ได้มากเลย’

4. คำซ้ำ

การซ้ำคำเป็นการสร้างคำใหม่โดยการนำคำเดิมมาซ้ำกันอย่างน้อย 2 ครั้ง ซึ่งในการเขียนแสดงโดยใช้ไม้ยมก (๗) อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) พบว่าชนิดคำที่ซ้ำได้มี 4 ชนิดได้แก่ คำนาม คำกริยา คำปริมาณ และ คำคุณศัพท์ แต่ในที่นี้พบเพิ่มเติมว่าคำวิเศษณ์สามารถซ้ำคำได้ด้วย กระบวนการซ้ำคำทำให้เกิดคำใหม่ ซึ่งมีความหมายใหม่ ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นนี้อาจแตกต่างจากความหมายของคำเดิมมาก หรืออาจเป็นเพียงการเปลี่ยนนัยหรือเปลี่ยนน้ำหนักของความหมายจากคำเดิมก็ได้ นอกจากนี้ คำที่เป็นผลลัพธ์จากกระบวนการซ้ำคำอาจเปลี่ยนชนิดของคำไปจากคำดั้งเดิมหรือลงชนิดของคำคงเดิมไว้ก็ได้ ในภาษาไทยถิ่นใต้พบคำซ้ำที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำซ้ำที่เป็นคำนาม

- (94) ถ้าเป็นสาวแต่แฮรอก สวยหว่านี้เหล็ย
‘ถ้าเป็นสาวมากๆเหมือนเมื่อก่อน สวยกว่านี้อีก’
(95) เวลาแกก็ต้องอยู่กับหลานๆแหละแล้ว
‘เวลาแกก็ต้องอยู่กับหลานหลานแน่นอน’
(96) เอาแต่เนื้อๆนะ มันไม่เอา
‘เอาแต่เนื้อเนื้อนะ มันไม่เอา’
(97) เด็กๆหว่านี้ หมาไปไม่วัด
‘เด็กเด็กเดี๋ยวนี้ ไม่ไปวัดหรอก’

2. คำซ้ำที่เป็นคำลักษณนาม

- (98) แลได้ มากันเป็นรอก
‘ดูสิ มากันจำนวนมากด้วยรถหลายคัน’
(99) หละวา เพื่อนมาที่บ้านเป็นฝูงๆเลย
‘เมื่อวานเพื่อนพากันมาที่บ้านเป็นฝูงเลย’
(100) กินให้หมดเป็นหน่วยๆไปนะ
‘กินให้หมดเป็นลูกลูกไปนะ’

3. คำซ้ำที่เป็นคำกริยา

- (101) เดินๆไปตะ เดียวก็เห็นเอง

‘เดินเดินไปเถอะ เดียวก็เห็นเอง’

(102)มีไหรักินเข้าไป ดีกว่าไม่มีกิน

‘มีอะไรก็กินกินเข้าไป ดีกว่าไม่มีกิน’

(103)หรือย่นะพูดแต่ไม่ยอมทำ

‘คีนะ พูดแต่ไม่ยอมทำ’

4. คำซ้ำที่เป็นคำช่วยกริยา

(104)คล้ายๆหว่าไปเคยบอกแล้วที่นี้

‘คล้ายคล้ายว่าไปเคยบอกแล้วครั้งหนึ่ง’

(105)ค่อยๆเดิน ไม่ต้องแซ่บแรง

‘ค่อยค่อยเดินไม่ต้องรีบมาก’

5. คำซ้ำที่เป็นคำบุพบท

(106)เวลาหีบ ให้หีบบนๆก่อน

‘เวลาหีบ ให้หีบขึ้นบนบนก่อน’

(107)อันหลังๆไว้ขายทีหลัง

‘อันล่างล่างเอาไว้ขายทีหลัง’

(108)เช่าแควบ้าน

‘เช่าแควแควบ้าน’

6. คำซ้ำที่เป็นคำวิเศษณ์

(109)เคยถูกบอกว่ายาเคี้ยวแซ่บๆแรง

‘เคยถูกบอกว่ายาเคี้ยวรีบริบมาก’

(110)แกงที่ทุ่งเทพจิตแจ้ๆ

‘แกงที่ทุ่งเทพรสชาดจี๊ดมากมาก’

(111)รถชนกันเนียนแจ้ๆ

‘รถชนกันและมากเลย’

7. คำซ้ำที่เป็นคำบอกจำนวน

(112)งานนี้คนเป็นร้อยๆ

‘งานนี้มีคนเป็นจำนวนหลายร้อยคน’

(113) เชอเป็นล้านๆก็ไม่หอน โถ๊ก
‘เชอเป็นหลายล้านบาทก็ไม่เห็นจะถูก’

8. คำซ้ำที่เป็นคำบอกลำดับ

(114) ลูกแกสอบได้ที่ท้ายๆ ยัย
‘ลูกเขาสอบได้ลำดับที่เกือบสุดท้ายเป็นประจำ’
(115) ช่วงหลังๆ ไม่ค่อยเห็นมา
‘ช่วงหลังหลังไม่ค่อยจะเห็นว่ามา’

คำซ้ำที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ดังที่แสดงข้างต้นยังแสดงให้เห็นเกี่ยวกับประเด็นเรื่องของความหมายว่า เมื่อนำคำมาซ้ำกันจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ต้องการที่จะย้ำหรือนั่นให้เห็นความหมายที่ชัดเจนขึ้นมากกว่าเดิม เช่นต้องการที่จะแสดงความหมายที่เป็นพหูพจน์ แสดงความหมายที่มีลักษณะคล้ายกัน ทำนองเดียวกัน แสดงความหมายที่เบาลง แสดงความหมายที่ไม่กำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เป็นต้น

5.2.2 การประสานคำ

การประสานคำ หมายถึง การสร้างคำโดยจากนำหน่วยคำไม่อิสระมาประกอบเข้ากับหน่วยคำไม่อิสระอีกหน่วยคำหนึ่ง หรือประกอบเข้ากับหน่วยคำอิสระ หรือคำที่มีอยู่เดิม ทำให้เกิดเป็นคำใหม่ขึ้นมา โดยที่ความหมายของคำประสานได้มาจากการรวมความหมายของส่วนประกอบทั้งหมดเข้าด้วยกัน ตัวอย่างเช่น การศึกษา ความคิด ผู้อุปถัมภ์ นักเขียน ชาวโคลัมเบีย จีโกง น่าเกลียด เป็นต้น

มีข้อที่น่าสนใจก็คือ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการประสมคำกับกระบวนการประสานคำ พบว่ากระบวนการประสานคำมีลักษณะเด่นตรงที่มีผลผลิตภาวะ (productivity) ทางภาษา แต่กระบวนการประสมคำไม่มีลักษณะดังกล่าว จึงไม่สามารถสร้างคำใหม่ๆ ใหม่ๆ รู้จักแบบคำประสานได้ เนื่องจากรูปแบบการประสมของคำแต่ละคำนั้นเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยหน่วยคำอิสระที่นำมาประสมเข้าด้วยกันมีความสัมพันธ์ทางความหมายหรืออรรถสัมพันธ์แตกต่างกันไป ไม่ได้มีรูปแบบตายตัว เช่น คำประสมว่า “รถไฟฟ้า” “รถม้า” หมายถึงรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้าหรือกำลังของม้าในการขับเคลื่อน แต่คำประสมว่า “รถขยะ” ไม่ได้หมายถึงรถที่ใช้พลังงานในการขับเคลื่อน แต่มีความหมายว่าเป็นรถที่ใช้สำหรับขนถ่ายขยะ เป็นต้น ดังนั้น จึงไม่สามารถคาดเดาล่วงหน้าว่าคำใดจะสามารถประสมเข้ากับคำใดได้เสมอไป เช่น ภาษาไทยมีคำประสมว่า “แม่น้า” “ลูกน้า” แต่ไม่มีคำ

ประสมว่า *“พ่อน้ำ” *“หลานน้ำ” หรือ *“น้ำน้ำ” เป็นต้น แต่ลักษณะเด่นของกระบวนการประสมคำจะอยู่ที่ความหลากหลายของรูปแบบการประสมคำมากกว่า

คำประสมที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้พบว่าเป็นคำประสมมีลักษณะเหมือนกับคำประสมในภาษาไทยมาตรฐานซึ่งปรากฏในโครงสร้างดังนี้ 1) คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หน้าหน่วยฐานและ 2) คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หลังหน่วยฐาน

1. คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หน้าหน่วยฐาน

คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หน้าหน่วยฐานเป็นลักษณะของคำประสมที่พบมากที่สุด ในภาษาไทยถิ่นใต้ หน่วยคำเติมที่พบเป็นหน่วยคำเติมเดียวกันกับที่เติมหน้าหน่วยฐานในคำประสมในภาษาไทยมาตรฐานตัวอย่างเช่น

- การ- ตัวอย่างที่พบเช่น (116)การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนได้
‘การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนได้’
(117)การปราบโจรใต้ของรัฐบาลที่แล้วไม่ได้เรื่อง
‘การปราบโจรใต้ของรัฐบาลที่แล้วไม่ได้เรื่อง’
- ความ- (118)ทำไปตะ ความสำเร็จรออยู่ข้างหน้า
‘ทำไปเถิด ความสำเร็จรออยู่ข้างหน้า’
(119)แม้ว่าเรียนไปก่อน ความรักค่อยคิดทีหลัง
‘แม้ว่าเรียนไปก่อน ความรักค่อยคิดทีหลัง’
- ผู้- (120)ต้องย้ายผู้ป่วยไปอีกตึกหนึ่งแล้ว
‘ต้องย้ายผู้ป่วยไปอีกตึกหนึ่งอีกแล้ว’
(121)ผู้ไม่หวังดีต่อประเทศ มันตายเองมันแหละ
‘ผู้ไม่หวังดีต่อประเทศ มันตายเองมันแหละ’
- นัก- (122)นักเรียนสมัยนี้ไม่ค่อยตั้งใจเรียน
‘นักเรียนสมัยนี้ไม่ค่อยตั้งใจเรียน’
(123)ใครๆก็อยากเป็นนักการเมืองกันทั้งเพ
‘ใครๆก็อยากเป็นนักการเมืองกันทั้งนั้น’
- ช่าง- (124)ให้ช่างคอมมาดูแลให้ตะ
‘ให้ช่างคอมพิวเตอร์มาดูแลให้เถอะ’
(125)ต่อใครช่างปูนจิมาท่อนนี้

- ที่- ‘เมื่อไหร่ข้างปุนจะมำทำต่อละ’
 (126)เอาที่เปิดปองมาให้ที่
 ‘เอาที่เปิดกระปองมาให้หน้อย’
 (127)เอที่โกยยะมีตั้งหลายอันไม่ยอมซำย
 ‘ที่โกยยะมีตั้งหลายอันไม่ยอมเอามาใช้’
 เครื่อง- (128)เครื่องบีบนมจีนทันสมัยหรือย
 ‘เครื่องบีบนมจีนทันสมัยมากเลย’
 (129)ถ้าซ้อเครื่องซักผ้าบอกกันนะ
 ‘ถ้าซ้อเครื่องซักผ้าเมื่อไหร่ บอกด้วยนะ’
 ชาว- (130)เคยไปนะสมาคมชาวปักได้ซำยหม้าย
 ‘เคยไปนะ สมาคมชาวปักได้รีปล่าว’
 (131)ชาวบ้านไม่ค้อยยอมรับแกเท่าใด
 ‘ชาวบ้านไม่ค้อยยอมรับเขาเท่าไหร่’

อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่น่าสนใจที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้คือ หน่วยคำเต็มหน้าที่พบมากที่สุดคือหน่วยคำเต็มหน้า ซี้ ซึ่งมีความหมายว่า “ชอบ” ตัวอย่างเช่น

- (132)เด็กคนนี้ซี้งอนจิตาย
 ‘เด็กคนนี้ชอบงอนมากเลย’
 (133)ไม่ชอบมันเลย มันซี้นินทาเพื่อนอิตาย
 ‘ไม่ชอบมันเลย มันชอบนินทาเพื่อนมากเลย’
 (134)พี่บาวนั้นซี้ไม้อิตาย
 ‘พี่ชายคนนั้นชอบคุยไม้มากเลย’

ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับคำประธานในภาษาไทยถิ่นใต้คือ คำประธานในภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีหน่วยคำเต็ม การ- ความ- จะเป็นคำประธานที่เป็นคำอาการนาม คำประธานที่มีหน่วยคำเต็ม ผู้- ชาว- นัก- ช่าง- เครื่อง- และ ที่- จะเป็นคำประธานที่เป็นคำนาม และคำประธานที่มีหน่วยคำเต็ม ซี้- จะเป็นคำประธานที่เป็นคำกริยา

ยิ่งไปกว่านั้นเกี่ยวกับชนิดของคำที่ตามหลังหน่วยคำเต็มหน้าที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น พบว่าหน่วยคำเต็ม การ- ใช้เต็มหน้าคำกริยาทำให้เป็นคำอาการนาม หน่วยคำเต็ม ความ- ใช้เต็มหน้า

คำกริยาคุณศัพท์รวมถึงคำกริยาอื่น หน่วยคำเติม ผู้- ใช้เติมหน้าคำกริยาหรือกริยาวลี หน่วยคำเติม ชาว- ใช้เติมหน้าคำนาม หน่วยคำเติม นัก- ใช้เติมหน้าคำกริยาหรือกริยาวลี หน่วยคำเติม ช่าง- ใช้เติมหน้าคำนาม หน่วยคำเติม ที่- ใช้เติมหน้าคำกริยาหรือกริยาวลี เครื่อง- ใช้เติมหน้าคำกริยาหรือกริยาวลี และหน่วยคำเติม ชี- ใช้เติมหน้าคำกริยาหรือกริยาคุณศัพท์ ตามลำดับ

2. คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หลังหน่วยฐาน

คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หลังหน่วยฐานเป็นลักษณะของคำประสมที่พบในปริมาณที่น้อยในภาษาไทยถิ่นใต้ หน่วยคำเติมที่พบได้แก่ หน่วยคำเติม -กร ซึ่งเมื่อเติมหลังหน่วยฐานจะให้ความหมายว่า “ผู้กระทำ” ตัวอย่างเช่น

- กร (135) *พ่อเป็นเกษตรกรที่สุราด ปลุกกง ปลุกปาม*
‘พ่อเป็นเกษตรกรที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปลุกข้าวโพด
ปลุกปาล์ม’
(136) *สวนน้องชายเป็นวิศวกรที่กรุงเทพ*
‘สวนน้องชายเป็นวิศวกรที่กรุงเทพ’

5.2.3 การตัดคำให้สั้น

การตัดคำให้สั้นถือได้ว่าเป็นกระบวนการในการสร้างคำใหม่ที่โดดเด่นในภาษาไทยถิ่นใต้ เพราะจากข้อมูลที่ศึกษาจากกล่าวได้ว่าคำที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้เกือบทั้งหมดเป็นคำที่ผ่านกระบวนการตัดคำให้สั้นลง ทั้งนี้ข้อมูลที่พบในการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของคำสกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้ของสุภมาส เอ่งฉ้วน (2553) ที่พบว่าคำสกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ประกอบด้วยคำซ้อน 2 คำในภาษาไทยมาตรฐานเทียบเท่ากับคำสกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ประกอบด้วย 1 หน่วยคำเท่านั้น ตัวอย่างข้อมูลที่พบเช่น

คำเดิม	คำใหม่
(137) <i>คอมพิวเตอรื</i>	<i>คอม</i>
(138) <i>ตู้แช่แข็ง</i>	<i>ตูแฉ.</i>
(139) <i>นาฬิกา</i>	<i>นากา</i>
(140) <i>กระจก</i>	<i>จก</i>
(141) <i>นกกระจอก</i>	<i>นกจอก</i>
(142) <i>กระบี่</i>	<i>ปาว</i>

(143)ทุเรียน	เรียน
(144)มะพร้าว	ผ่าว / พร้าว
(145)ขนุน	หนูน
(146)มะละกอ	ลอกกอ
(147)ตะไคร้	ไคร
(148)ข้าวโพด	โพด / คง
(149)ศาลา	หลา
(150)ตะเข็บ	แซ็บ
(151)กระดิ่ง	ดอง
(152)ข้าวเม่า	หม้าว
(153)เข็ดหลาบ	หล้าบ
(154)โยกย้าย	ย้าย
(155)แวนตา	แหวน
(156)ไมโครโฟน	ไม

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า คำที่ผ่านกระบวนการตัดคำส่วนใหญ่จะเป็นคำนาม โดยเฉพาะคำนามที่มีความยาวมาก นอกจากนั้นยังมีการใช้การตัดคำกับคำกริยาแต่จากข้อมูลที่ศึกษาพบในปริมาณที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคำนาม ยิ่งไปกว่านั้น จากข้อมูลไม่พบว่าการตัดคำเกิดขึ้นกับชนิดของคำชนิดอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม คำที่เกิดจากการตัดคำให้สั้นในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถแยกเป็น 2 ชนิดได้แก่

1) คำย่อ และ 2) คำกร่อน

1. คำย่อ

คำย่อ เกิดจาก การย่อคำ (abbreviation) การย่อคำ หมายถึงการนำพยัญชนะต้นของคำที่เป็นส่วนประกอบหรือของพยางค์หลักๆภายในคำมาประกอบกันเป็นคำใหม่ และมักปรากฏร่วมกับเครื่องหมายจุด ในการออกเสียงจะออกเสียงไปที่ตัวอักษร เช่น รฟม. กฟผ. บางคนเรียกว่า อักษรย่อ แต่บางทีก็รวมเป็นคำ เช่น โดยส่วนมากแล้วคำย่อมักใช้กับชื่อเฉพาะของหน่วยงาน คำนำน้าชื่อหน่วยวัด เป็นต้น

ตัวอย่างคำย่อที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

- (157)ยังไม่วู้จัก นายก อบต.ที่
 ‘ยังไม่รู้จัก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเลย’
 (158)แกเป็นแม่ ส.ว. สุราด
 ‘แกเป็นแม่ของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสุราษฎร์ธานี’
 (159)ททท.พยายามเข้ามาดูแลให้
 ‘การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพยายามเข้ามาดูแลให้’
 (160)ต้องถ้ามติ กรม ก่อน ไม่วู้หว่าพรีอที
 ‘ต้องรอมมติคณะรัฐมนตรีก่อน ไม่วู้จะว่ายังงี้’
 (161)หว่างนี้ กกต. ไม่วู้ค่ายเข้ม
 ‘ในขณะนี่ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่วู้ค่ายเข้มแข็ง’
 (162)น้ำผมเป็น ส.ส.
 ‘น้ำผมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร’

2. คำกร่อน

คำกร่อนเกิดจากการกร่อนคำ หรือการตัดคำ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างคำใหม่ที่ทำให้คำสั้นลงโดยตัดพยางค์ของคำออกไปบางพยางค์ การตัดคำสามารถเกิดขึ้นทั้งกับคำภาษาไทยและคำที่มาจากภาษาอังกฤษ และพยางค์ที่ตัดออกไปอาจเป็นพยางค์ส่วนหน้า ส่วนหลัง หรือตรงกลางก็ได้ เช่น คำว่า “กั๊บข้าว” ตัดพยางค์หลังออกเหลือเพียง “กั๊บ”, คำว่า “จิกโก๊” ตัดพยางค์หน้าออกเหลือเพียง “โก๊”, คำว่า “ชีร็อกซ์” ตัดพยางค์หน้าออกเหลือเพียง “ร็อกซ์” หรือตัดพยางค์หลังออกเหลือเพียง “ชี” ก็ได้

ตัวอย่างคำกร่อนที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

- (163)โทรหาตั้งหลายหนแล้ว ไม่วู้คิด
 ‘โทรศัพท์หาตั้งหลายครั้งแล้ว ไม่คิด’
 (164)แหละวเอาคอมไปซ่อม
 ‘เมื่อวาน เอาคอมพิวเตอร์ไปซ่อม’
 (165)สุราดช่วงนี้ ฝนไม่วู้ค่ายต่อ
 ‘จังหวัดสุราษฎร์ธานีช่วงนี้ ฝนไม่วู้ค่ายตก’
 (166)ถ้ามีตาง อยากอยู่บ้านมากหว่า

‘ถ้ามีสตางค์ อยากรอยู่บ้านมากกว่า’
 (167) เพราะทางด้ายกำมีมหาวิทยาลัยเหมือนกัน
 ‘เพราะทางภาคใต้ก็มีมหาวิทยาลัยเหมือนกัน’
 (168) กะหว้าเดือนมีนาจึกลับไปบ้าน
 ‘กะว่าเดือนมีนาคมจะกลับไปบ้าน’

5.2.4 การแปลงคำ

กระบวนการสร้างคำใหม่โดยการแปลงคำเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถเพิ่มคำให้มีจำนวนมากขึ้นในภาษา และจากการศึกษาข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบว่าการแปลงคำเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเปลี่ยนความหมายของคำ 2) การเปลี่ยนชนิดของคำ และ 3) การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำ

1. การเปลี่ยนความหมายของคำ

จากข้อมูลพบว่า คำหรือวลีในภาษาไทยถิ่นใต้มีการเปลี่ยนความหมายไปจากเดิม อย่างไรก็ตามพบในปริมาณไม่มากนักในข้อมูล ตัวอย่างเช่น

คำ	ความหมายเดิม	ความหมายใหม่
นอน	อาการพักผ่อนกลางคืน	การมีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่างประโยคที่พบในข้อมูล

(169) แหละวาเห็นหวา มันไปนอนกับแฟนมันหลาว
 ‘เมื่อวาน ได้ข่าวว่ามันไปมีอะไรกับแฟนมันอีกแล้ว’

ตัวอย่างประโยคที่พบในข้อมูล

(170) ที่ก่อน ก็เคยไปอาบน้ำข้างนอกเหมือนกัน
 ‘เมื่อก่อน ก็เคยไปเที่ยวผู้หญิงโสเภณีเหมือนกัน’

2. การเปลี่ยนชนิดของคำ

ประเด็นเกี่ยวกับการสร้างคำใหม่โดยการเปลี่ยนชนิดของคำในภาษาไทยถิ่นใต้นั้น อาจพิจารณาได้ใน 2 ประเด็นคือ 1) การเปลี่ยนจากคำนามเฉพาะเป็นคำนามทั่วไป และ 2) การเปลี่ยนจากคำนามทั่วไปเป็นคำนามเฉพาะ

การเปลี่ยนจากคำนามเฉพาะเป็นคำนามทั่วไป

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบคำใหม่ที่เกิดจากการแปลงคำโดยการเปลี่ยนจากคำนามเฉพาะเป็นคำนามทั่วไป อย่างไรก็ตาม พบคำดังกล่าวในปริมาณที่น้อยมากในข้อมูลตัวอย่างเช่น “มหา” ซึ่งสมัยก่อนหมายถึงตำแหน่งที่ใหญ่และสูงในสังคมของพระทางภาคใต้ แต่ปัจจุบันใช้เรียกใครก็ตามที่มีความรู้ความสามารถไม่จำเป็นต้องเป็นพระอีกต่อไป เป็นต้น

การเปลี่ยนจากคำนามทั่วไปเป็นคำนามเฉพาะ

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบคำใหม่ที่เกิดจากการแปลงคำโดยการเปลี่ยนจากคำนามทั่วไปเป็นคำนามเฉพาะ อย่างไรก็ตาม พบคำดังกล่าวในข้อมูลในปริมาณที่น้อยมากเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น “รถคัม” ซึ่งสมัยก่อนหมายถึงรถที่ใช้เพื่อการใช้งานหนักๆเช่นใช้ขุดดิน เป็นต้นแต่ปัจจุบันใช้เรียกใครก็ตามที่มีความอึด ความทนทาน เป็นต้น

3. การกลายเป็นคำไวยากรณ์

การกลายเป็นคำไวยากรณ์ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างคำใหม่ให้เกิดขึ้นในภาษานั้น เป็นอีกหนึ่งปรากฏการณ์ที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ ตัวอย่างข้อมูลที่พบได้แก่คำ “ห้อย” ซึ่งแต่เดิมคำดังกล่าวนี้เป็นเพียงคำวิเศษณ์ที่ใช้ขยายคำกริยาโดยเฉพาะคำกริยา “กิน” แต่ในปัจจุบันนี้คำดังกล่าวนี้กลายเป็นคำที่สามารถจำแนกเป็นชนิดของคำได้ 5 ชนิดได้แก่

คำนาม (Noun) เช่น (171)ความห้อยหาได้ไม่ยากเวลาอยู่กรุงเทพ

‘ความมันส์หาได้ไม่ยาก เวลาอยู่ที่กรุงเทพ’

คำกริยา (Verb) เช่น (172)เห็นด้วยว่าถ้าไม่ห้อย มันไม่ทำเด็ดขาด

‘เห็นด้วยว่าถ้าไม่สนุก มันไม่ทำเด็ดขาด’

คำคุณศัพท์ (Adjective) เช่น

(173)รถห้อยๆคันนี้ ขับมันดี ผมชอบ

‘รถขับมันส์มากแบบนี้ ขับมันดี ผมชอบ’

คำวิเศษณ์ (Adverb) เช่น (174) เหมือนกันหรือย หล่าว พอแม่มัน ไม่อยู่บ้าน

‘เหมือนกันสนุกอีก เวลาแม่เขาไม่อยู่’

และคำอนุภาค (Particle) เช่น (175) หรือย ไ้บาวนี้ ไ้เพื่อนลูกเดียวเลย

‘มันส์จริงๆ ไ้ผู้ชายคนนี้ ไ้เพื่อนอย่างเดียวเลย’

จากข้อมูลพบการใช้คำว่า “หรือย” ในรูปของคำกริยาและคำวิเศษณ์ในความถี่ที่มากพอๆกัน เป็นอันดับหนึ่ง พบการใช้คำว่า “หรือย” ในรูปของคำคุณศัพท์ในความถี่ที่มากเป็นอันดับสอง และพบการใช้คำดังกล่าวในรูปของคำนามและคำอนุภาคในความถี่ที่น้อยที่สุดเป็นอันดับสามตามลำดับ

5.3 สรุป

เกี่ยวกับประเภทของคำและการสร้างคำ (word formation) ในภาษาไทยถิ่นใต้ พบว่าหากพิจารณาในแง่จำนวนพยางค์ของคำ สามารถแยกเป็น 1) คำพยางค์เดียว 2) คำสองพยางค์ และ 3) คำหลายพยางค์

ในแง่ที่มาของคำ พบว่าแยกเป็น 1) คำภาษาไทยมาตรฐานดั้งเดิม 2) คำภาษาไทยดั้งเดิม และ 3) คำยืม ในแง่การใช้คำ พบว่าแยกเป็น 1) คำที่ใช้เป็นทางการ 2) คำที่ใช้ทั่วไป 3) คำสแลง และ 4) คำหายาก ยิ่งไปกว่านั้นหากพิจารณาในแง่การสร้างคำ พบว่าคำที่สร้างใหม่เกิดจากกระบวนการสร้าง 4 กระบวนการได้แก่

- 1) การประสมคำ ซึ่งทำให้เกิดคำที่เรียกว่า คำประสม คำซ้ำ และคำซ้อน
- 2) การประสานคำ ซึ่งแยกได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) คำประสานที่มีหน่วยคำเดิมอยู่หน้าหน่วยฐาน และ 2) คำประสานที่มีหน่วยคำเดิมอยู่หลังหน่วยฐาน
- 3) การตัดคำให้สั้น ซึ่งทำให้เกิดคำที่เรียกว่า คำย่อ และคำกร่อน
- 4) การแปลงคำ เกิดขึ้น 3 ลักษณะได้แก่ 1) การเปลี่ยนความหมายของคำ 2) การเปลี่ยนชนิดของคำ และ 3) การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำ

บทที่ 6

หน่วยสร้างที่สำคัญในภาษาไทยถิ่นใต้

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) กล่าวว่า หน่วยสร้าง หรือที่ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า construction หมายถึงรูปของหน่วยทางโครงสร้างตั้งแต่ประโยคลงไปถึงหน่วยต่างๆที่อยู่รวมในประโยคนั้นๆซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบ (constituent) หน่วยสร้างเป็นหน่วยทางวากยสัมพันธ์ และอาจกล่าวได้ว่า หน่วยสร้างคือชนิดต่างๆของหน่วยทางโครงสร้างเช่น หน่วยสร้างนามวลี (noun phrase construction) หน่วยสร้างบุพบทวลี (prepositional construction) หน่วยสร้างคุณาประโยค (relative clause construction) หน่วยสร้างประโยคกรรม (passive construction) เป็นต้น

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบหน่วยสร้างที่น่าสนใจในภาษาไทยถิ่นใต้ดังนี้

6.1 หน่วยสร้างนามวลี

หน่วยสร้างนามวลี (noun phrase construction) ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของประโยค หมายถึงหน่วยสร้างระดับวลีที่มีส่วนหลักเป็นคำนาม และอาจมีส่วนประกอบอื่นทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย ทั้งนี้ เมื่อส่วนประกอบเหล่านี้ปรากฏร่วมกันแล้วจะก่อให้เกิดเป็นหน่วยสร้างขึ้นมา หน่วยสร้างที่เกิดขึ้นมานี้จะทำหน้าที่ได้เฉกเช่นเดียวกับคำนามคำหนึ่ง เช่น ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยค เป็นต้น คำนามที่เป็นส่วนหลักของนามวลีอาจเป็น คำนามสามัญ คำนามชื่อเฉพาะ คำสรรพนาม คำลักษณนาม คำนามแปลง หรือคำนามจำนวน(ตัวเลข) ได้ทั้งสิ้น แม้ว่าอาจมีความแตกต่างกันบ้างในรูปแบบโครงสร้างที่สามารถปรากฏได้ก็ตาม นามวลีในภาษาไทยมีโครงสร้างรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. คำนาม (ปรากฏลำพัง)
2. คำนาม + คำนาม
3. คำนาม + คำกริยา
4. คำนาม + คำคุณศัพท์
5. คำปริมาณ + คำนาม
6. คำนาม + บุพบทวลี
7. คำนาม + คุณาประโยค
8. คำนาม + อนุประโยคเติมเต็ม

9. คำนาม + (คำสันธาน +) คำนาม

นอกจากนี้แล้ว ภาษาไทยยังมีโครงสร้างนามวลีที่มีลักษณะโดดเด่น ซึ่งควรกล่าวถึงในที่นี้ด้วย ได้แก่

10. คำนาม + คำปริมาณ/คำนามจำนวน(ตัวเลข) + คำลักษณนาม

11. คำนาม + คำลักษณนาม + ส่วนขยาย

1. คำนาม (ปรากฏลำพัง)

เมื่อพิจารณานามวลีในฐานะที่เป็นส่วนประกอบของประโยคแล้ว นามวลีอาจสร้างขึ้นมาจาก

คำนามคำเดียวโดดๆก็ได้ คำนามทุกชนิดสามารถปรากฏตามลำพังในนามวลีได้

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนามโดดๆปรากฏลำพังที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(1)การศึกษาบ้านเหล่า ค่อนข้างดีนะ

‘การศึกษาบ้านเราค่อนข้างดีนะ’

(2)ปีนี้จะหว่าจิชายสักสามแสนพอ

‘ปีนี้จะหว่าจิชายสักสองสามแสนพอ’

(3)เหนื่อยเหมือนกัน อ่านที่เป็นแล้ว

‘เหนื่อยเหมือนกัน อ่านครั้งละเป็นเล่ม’

(4)เหล่าหวังหว่าคงดีขึ้น

‘เราหวังว่าคงดีขึ้น’

(5)เดือนนี้ค้ายสามพันห้าพอแล้ว

‘เดือนนี้ได้สามพันบาทก็พอแล้ว’

(6)พี่พรแกเรียนเสริมสวยแทนคร

‘พี่พรแกเรียนเสริมสวยที่นครศรีธรรมราช’

2. คำนาม + คำนาม

สำหรับนามวลีรูปแบบนี้ คำนามที่เป็นส่วนหลักจะปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีส่วนขยายเป็นคำนาม

อีกคำหนึ่งปรากฏตามหลัง เท่าที่พบในข้อมูล คำนามทุกชนิดสามารถปรากฏเป็นส่วนหลักของ โครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้ได้ แต่ส่วนใหญ่มักเป็นคำนามสามัญ หรือคำนามจำนวนซึ่งมีคำลักษณนามแสดงหน่วยนับหรือหน่วยวัดเป็นส่วนขยาย

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + คำนามที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(7) ในกลุ่มเพื่อน ผมแก่ที่สุด

‘ในกลุ่มเพื่อน ผมแก่ที่สุด’

(8) ผมชอบเรียน ประวัติศาสตร์ไทยนะ

‘ผมชอบเรียนประวัติศาสตร์ไทยนะ’

(9) ส่วนที่ ผมจะชอบเรียนบริหารธุรกิจ

‘ส่วนที่ผมจะชอบเรียนบริหารธุรกิจ’

(10) ในระดับชุมชนท้องถิ่น แกมีแรงกว่าเพื่อน

‘ในระดับชุมชนท้องถิ่น แกมีอำนาจมากกว่าคนอื่น’

(11) มีแต่ลูก นายก อบต. เพ

‘มีแต่ลูกนายก อบต. ทั้งนั้น’

(12) ยินดีที่ ได้ให้ข้อมูลคุณทั้งสอง

‘ยินดีที่ได้ให้ข้อมูลคุณทั้งสองคน’

3. คำนาม + คำกริยา

นามวลีรูปแบบนี้มีคำนามเป็นส่วนหลักปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีคำกริยาปรากฏตามหลัง ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย เท่าที่พบในข้อมูล มีเฉพาะคำนามสามัญ คำลักษณนาม และคำนามแปลงเท่านั้นที่ปรากฏเป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + คำกริยาที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(13) โรงงานสกัดปาล์ม มีกะลวย แฉ่วนี้

‘โรงงานสกัดปาล์มมีมากแฉ่วนี้’

(14) บริษัทรับซื้อปาล์ม ก็มาก

‘บริษัทรับซื้อปาล์มก็มาก’

(15) รถคันใหญ่ ก็วิ่งเข้าออกมาก

‘รถคันใหญ่ก็วิ่งเข้าออกมาก’

(16) เป้าหมายสูงสุดพอจอบแล้วบอกไม่ได้

‘เป้าหมายสูงสุดพอเรียนจบแล้ว บอกไม่ได้’

(17) เสียงดามาจากชาวบ้าน ลุยเหม็ด

‘เสียงดามาจากชาวบ้าน เต็มไปหมด’

(18) คนรับฝากตางจากชาวบ้านก็มีมั่ง

‘คนรับฝากเงินจากชาวบ้านก็มีบ้าง’

4. คำนาม + คำคุณศัพท์

นามวลีรูปแบบนี้มีคำนามเป็นส่วนหลักปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีคำคุณศัพท์ปรากฏตามหลัง ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย โครงสร้างรูปแบบนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นโครงสร้างบังคับสำหรับคำคุณศัพท์ เนื่องจากเกณฑ์การจำแนกชนิดของคำระบุไว้ว่า คำคุณศัพท์ต้องปรากฏตามหลังคำนามเท่านั้น ดังนั้นหน้าที่หลักของคำคุณศัพท์คือเป็นส่วนขยายของคำนามเพื่อสร้างนามวลีขึ้นมา เท่าที่พบในข้อมูล คำนามทุกชนิดสามารถปรากฏเป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้ได้

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + คำคุณศัพท์ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(19) มอออกเป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ทางค่าย

‘ม.อ. เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐทางใต้’

(20) เสียดายสาธิตมอเดิม

‘เสียดายโรงเรียนสาธิต ม.อ. เดิม’

(21) สองสามวันแรก พอขายค่ายมั่ง

‘สองสามวันแรก พอขายได้บ้าง’

(22) เด็กหวั่งนี้มีการทดลองแปลกๆ

‘เด็กเดี๋ยวนีมีการทดลองแปลกๆ’

(23) ความไม่เท่ากันนั้น ก้าม

‘ความไม่เท่าเทียมกัน ก็มี’

(24) มาทางค่าย หาความโหดต่างๆค่ายมาก

‘มาทางใต้ หาความรู้ต่างๆได้มาก’

5. คำปริมาณ + คำนาม

นามวลีรูปแบบนี้มีลักษณะโดดเด่นแตกต่างจากนามวลีรูปแบบอื่นๆ คือ ส่วนขยายปรากฏหน้าส่วนหลัก โดยมีคำนามเป็นส่วนหลักปรากฏอยู่ข้างหลัง และมีคำปริมาณทำหน้าที่เป็นส่วนขยายปรากฏอยู่ข้างหน้า โครงสร้างรูปแบบนี้ถือจากกล่าวได้ว่าเป็นโครงสร้างบังคับสำหรับคำปริมาณ เนื่องจากเกณฑ์การจำแนกชนิดของคำระบุไว้ว่า คำปริมาณต้องปรากฏข้างหน้าคำนามเท่านั้น ดังนั้นหน้าที่หลักของคำปริมาณคือเป็นส่วนขยายของคำนามเพื่อสร้างนามวลีขึ้นมา คำนามทุกชนิดสามารถปรากฏเป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้ได้ แต่ส่วนใหญ่มักเป็นคำนามสามัญ คำลักษณนาม และคำนามจำนวน

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำปริมาณ + คำนามที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(25) แค่อีเอ็น 1 ก้าหยากแล้ว

‘แค่วิชาภาษาอังกฤษ 1 ก็ยากแล้ว’

(26) ทุกข้าว ต้องแจ็บออกตัดหย่าง

‘ทุกเช้า ต้องรีบออกตัดหย่าง’

(27) พอเปลี่ยนไปนั่ง อีกมมหนึ่ง ก้าดีขึ้น

‘พอเปลี่ยนไปนั่งอีกมมหนึ่ง ก็ดีขึ้น’

(28) เดือนนี้ ให้แม่ส่งให้สักสามพันพอ

‘เดือนนี้ ให้แม่ส่งให้สักสามพันบาทก็พอ’

(29) แค่อสองเรื่องนี้ ก้าแหล้งกันด้ายนาน

‘แค่อสองเรื่องนี้ ก็พูดกันได้นาน’

(30) ทุกทีที่มีปัญหา ไปหานายก

‘ทุกครั้งที่มีปัญหา ไปหานายก’

6. คำนาม + บุพบทวลี

นามวลีรูปแบบนี้มีคำนามเป็นส่วนหลักปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีบุพบทวลีปรากฏตามหลัง ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย บุพบทวลีได้แก่หน่วยสร้างที่มีคำบุพบทตามด้วยนามวลีหรือกริยวลี คำนามทุกชนิดปรากฏเป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้ได้ แต่ส่วนใหญ่มักเป็นคำนามสามัญ คำนามแปลง และคำนามจำนวน

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + บุพบทวลีที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(31) โครงการของนายก มีหลายโครงการ

‘โครงการของนายก มีหลายโครงการ’

(32) นักบอลจากสงขลา เล่นดีกันแหละ

‘นักบอลจากสงขลา เล่นดีเหมือนกันแหละ’

(33) เหล่านักเป็นหนึ่ง ในภาคใต้

‘เราก็เป็นหนึ่งในภาคใต้’

(34) ส่วนใหญ่ ประเด็นทางการเมือง ไม่ค่อยแพ้กัน

‘ส่วนใหญ่ประเด็นทางการเมือง ไม่ค่อยพุดกัน’

(35) เป็นเพราะ ความดังของกระบี่

‘เป็นเพราะความดังของกระบี่’

(36) ไปเหล่าทางด้าย คุณเรื่องนี้

‘พวกเราทางใต้คุ้นเคยเรื่องนี้’

7. คำนาม + คุณานุประโยค

นามวลีรูปแบบนี้มีคำนามเป็นส่วนหลักปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีคุณานุประโยค (relative clause) ปรากฏตามหลังทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย คุณานุประโยคหมายถึงประโยคลดรูปที่ทำหน้าที่ขยายคำนามที่ปรากฏอยู่ข้างหน้า โดยมีคำนำหน้าคุณานุประโยค (relativizers) ที่ ที่ ปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีเงื่อนไขคือคำนามที่เป็นส่วนหลักต้องมีตัวอ้างอิงตรงกับคำใดคำหนึ่งหรือตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในคุณานุประโยคด้วย เช่น เป็นประธาน เป็นกรรม หรือเป็นส่วนขยายในคุณานุประโยค (เช่น ส่วนขยายบอกเวลา ส่วนขยายบอกสถานที่ ฯลฯ) คำนามทุกชนิดสามารถปรากฏเป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้ได้

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + คุณานุประโยคที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(37) งานที่คิดไว้ มีหลายสิ่ง

‘งานที่คิดไว้มีหลายสิ่ง’

(38) ชอบหน่น ที่อบต. ตัดให้

‘ชอบถนนที่ อบต. ตัดให้’

(39) เชื้อตะ คน ที่คิดร้าย ไม่เจริญ

‘เชื่อเถอะ คนที่คิดร้ายไม่เจริญ’

(40) คนที่ไม่เข้าสอบกำด้ายเอฟไป

‘คนที่ไม่เข้าสอบก็ได้เกรด F ไป’

(41) หนึ่งในล้านเทจโถ้กรางวัลที่หนึ่ง

‘หนึ่งในล้านที่จะถูกรางวัลที่หนึ่ง’

(42) คนที่ทรยศชาติ ตายเร็ว

‘คนที่ทรยศชาติ ตายเร็ว’

8. คำนาม + อนุประโยคเติมเต็ม

นามวลีรูปแบบนี้มีคำนามเป็นส่วนหลักปรากฏอยู่ข้างหน้า และมีอนุประโยคเติมเต็ม (noun complement clause) ปรากฏตามหลังทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย คำนามที่เป็นส่วนหลักของนามวลีรูปแบบนี้นักเป็นคำนามที่แฝงเนื้อหาไว้ ดังนั้นจึงต้องการส่วนเสริมถึงจะสามารถเข้าใจความได้อย่างสมบูรณ์ เช่น คำ, เรื่อง, ประเด็น, ข่าว, ข่าวลือ, ความคิด, ความรู้สึก, ความเชื่อ, ความหวัง, การคิด, การยอมรับ เป็นต้น ส่วนอนุประโยคเติมเต็ม หมายถึง ประโยคลดรูปที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม โดยมีคำนำหน้าส่วนเติมเต็ม (complementizers) “ว่า”, “ที่”, “ที่ว่า” ปรากฏอยู่ข้างหน้า (คำว่า “ซึ่ง” ใช้ นำหน้าอนุประโยคเติมเต็มไม่ได้) นอกจากนี้ อนุประโยคเติมเต็มยังต้องแตกต่างจากคุณาอนุประโยคในแง่ที่ว่า คำนามที่เป็นส่วนหลักนั้นต้องไม่มีตัวอ้างอิงตรงกับคำใดหรือตำแหน่งใดในอนุประโยคเติมเต็มดังกล่าว เท่าที่พบในข้อมูล มีเฉพาะคำนามสามัญและคำนามแปลงที่เป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + อนุประโยคเติมเต็มที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(43) ความคิดที่อยากกลับบ้านมันแรง

‘ความคิดที่อยากกลับบ้านมันแรง’

(44) รับไม่ได้กับคำพูดที่ว่าคนด้ายใจดำ

‘รับไม่ได้กับคำพูดที่ว่าคนได้ใจดำ’

(45) ชอบคำพูดของท่านพุทธทาสที่ว่าตัวกูของกู

‘ชอบคำพูดของท่านพุทธทาสที่ว่าตัวกูของกู’

(46) คำถามที่ว่าเหตุการณ์ระเบิดจะเกิดมัย มันตอบยาก

‘คำถามที่ว่าเหตุการณ์ระเบิดจะเกิดมัย มันตอบยาก’

(47) ผมไม่เห็นด้วยกับความคิดที่เห็นว่าเด็กควรเรียนใกล้บ้าน

‘ผมไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่าเด็กควรเรียนใกล้บ้าน’

(48) แต่ผมเห็นด้วยกับความคิดที่เด็กควรจะเรียนในสิ่งที่ชอบ

‘แต่ผมเห็นด้วยกับความคิดที่เด็กควรจะเรียนในสิ่งที่ชอบ’

9. คำนาม + (สันธาน +) คำนาม

นามวลีรูปแบบนี้เกิดในหน่วยสร้างรวม (coordinate construction) โดยอาจมีคำสันธานทำหน้าที่เชื่อมระหว่างคำนาม 2 คำหรือมากกว่านั้นเข้าด้วยกันหรือไม่ก็ได้ คำนามทั้งหมดที่ปรากฏในหน่วยสร้างรวมจะถือว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักร่วมกัน และสามารถสลับตำแหน่งกันได้โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไป เช่น “การเมืองและเศรษฐกิจ” มีความหมายเหมือนกับ “เศรษฐกิจและการเมือง” ส่วนคำสันธานที่มักพบในนามวลีรูปแบบนี้ ได้แก่ “กับ” “และ” “หรือ” “(หรือ)ไม่ก็” ทั้งนี้ คำนามที่นำมาเชื่อมกันจะเป็นคำนามชนิดเดียวกันหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + (สันธาน +) คำนามที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(49) เป็นเพราะความไม่โหดหรือความไม่เข้าใจของชาวบ้าน

‘เป็นเพราะความไม่โหดหรือความไม่เข้าใจของชาวบ้าน’

(50) การเล่นหมดทั้งบาส บอลและฟุตบอล

‘ก็เล่นหมดทั้งบาสเก็ตบอล ฟุตบอลและฟุตบอล’

(51) ทั้งยางและปาล์มราคาดี

‘ทั้งยางและปาล์มราคาดี’

(52) มีที่เที่ยวหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นน้ำตกหรือทะเล

‘มีที่เที่ยวหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นน้ำตกหรือทะเล’

(53) หนูแล้วก็เพื่อนหนูเรียนรามกัน

‘หนูแล้วก็เพื่อนหนูเรียนมหาวิทยาลัยรามคำแหงกัน’

(54) อาหารด้ายหรือยั้งเพ แกงฟุงปลาหรือหน่มจิน

‘อาหารได้อร่อยทั้งนั้น แกงไต่ปลาหรือขนมจีน’

10. คำนาม + คำปริมาณ/คำนามจำนวน(ตัวเลข) + คำลักษณนาม

โครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้จะใช้เพื่อระบุจำนวนหรือปริมาณของคำนามที่เป็นส่วนหลัก โดยใช้คำปริมาณ หรือคำนามจำนวน(ตัวเลข) ร่วมกับลักษณนามเป็นส่วนขยายให้กับคำนามหลักที่อยู่ข้างหน้า ทั้งนี้ คำปริมาณและคำนามจำนวน(ตัวเลข) จะทำให้เกิดโครงสร้างที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + คำปริมาณ/คำนามจำนวน(ตัวเลข) + คำลักษณนามที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(55)อาหารค้าย่อยหรือยอหมัด ช่อบหมัด

‘อาหารได้ทุกอย่างอร่อยหมด ชอบหมด’

(56)เหล้าสองคนอยู่ด้วยกัน ช่วยกัน

‘พวกเราสองคนอยู่ด้วยกัน ช่วยกัน’

(57)ถ้ามั่วดูแลชาวบ้านสองหมู่บ้าน เหนื่อยม้าย ก็เหนื่อย

‘ถ้ามั่วดูแลชาวบ้านสองหมู่บ้าน เหนื่อยม้าย ก็เหนื่อย’

(58)เหล้าทุกคนก็รักในหลวงเหมือนกัน

‘พวกเราทุกคนก็รักในหลวงเหมือนกัน’

(59)ไทยพุทธก็กลัวกับเหตุการณ์ทุกครั้ง

‘ไทยพุทธก็กลัวกับเหตุการณ์ทุกครั้ง’

(60)ลูกสามคนเลี้ยงแม่คนเดียวได้

‘ลูกสามคนเลี้ยงแม่คนเดียวได้’

11. คำนาม + คำลักษณนาม + ส่วนขยาย

โครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้จะใช้เพื่อขยายความ เสริมรายละเอียดเพิ่มเติม หรือเน้นชี้เฉพาะให้กับคำนามที่เป็นส่วนหลัก โดยใช้คำลักษณนามและส่วนขยายรูปแบบต่างๆมาทำหน้าที่ขยายคำนามหลักที่อยู่ข้างหน้า เท่าที่พบในข้อมูล คำนามทุกชนิดสามารถปรากฏเป็นส่วนหลักของโครงสร้างนามวลีรูปแบบนี้ได้ยกเว้นคำลักษณนาม

ตัวอย่างนามวลีที่เป็นคำนาม + คำลักษณนาม + ส่วนขยายที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้

(61)มีแต่นายคนเดียวอยู่ที่ทำงานค้า

‘มีแต่นายก.คนเดียวที่อยู่ทำงานจนค่ำ’

(62) เหตุการณ์ครั้งนั้น ทุกคน ไม่ลืม

‘เหตุการณ์ครั้งนั้น ทุกคนไม่ลืม’

(63) ส่วนใหญ่ที่รักพลเอกเปรมคนนี้ เหละแล้ว

‘ส่วนใหญ่ก็รักพลเอกเปรมคนนี้แหละ’

(64) ป้าคนนี้เป็นคน ที่ทุกคนสงขลารักมากๆ

‘ป้าคนนี้เป็นคนที่ทุกคนที่เป็นคนสงขลารักมากๆ’

(65) มีเขาคนเดียว ที่หาญเข้าไปตัดยาง

‘มีเขาคนเดียวที่กล้าเข้าไปตัดยาง’

(66) ไปมันกลุ่มนั้น เหละ คุณสวนไว้

‘พวกมันกลุ่มนั้นแหละ คุณสวนไว้’

6.2 หน่วยสร้างคุณานุประโยค

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) กล่าวว่าหน่วยสร้างคุณานุประโยค (relative clause construction) หมายถึงหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม เป็นหน่วยสร้างที่เป็นประโยคย่อยมีตัวเชื่อมคุณานุประโยค (relativizer) นำหน้าและ ตัวเชื่อมคุณานุประโยคนั้นจะสามารถโยงไปหา antecedent ในประโยคหลัก

หน่วยสร้างคุณานุประโยคที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ จะเป็นหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่ขยายคำนามข้างหน้า เป็นหน่วยสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำบุพบทที่ทำหน้าที่เป็นคำนำหน้าส่วนเดิมเต็ม (complementizer) ที่ เท และตามด้วยวลีหรืออนุประโยค หนึ่ง คำสันธาน ที่ เท ที่นำหน้าวลีหรืออนุประโยคอาจถูกละได้ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

คำนาม (ที่ เท) + วลีหรืออนุประโยค

= หน่วยสร้างคุณานุประโยค

ตัวอย่างหน่วยสร้างคุณานุประโยคที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้

(67) เด็ก เทไว้ผมเปีย เป็นหลานแก

‘เด็กที่ไว้ผมเปียเป็นหลานแก’

(68) ยาง โปละปีนี้ ราคาไม่ค่ายเทใด

- ‘ยางที่ปลูกปีนี้อายุไม่ค่อยเท่าไร’
 (69) คนที่ไปกับผมเป็นหลานผม
 ‘คนที่ไปกับผมเป็นหลานผม’
 (70) นักการเมืองที่คนได้ชอบคือนักการเมืองประชาธิปัตย์
 ‘นักการเมืองที่คนได้ชอบคือนักการเมืองประชาธิปัตย์’
 (71) นา ที่เคยทำไม่ได้ผลเหมือนแต่ก่อนแล้ว
 ‘นาที่เคยทำไม่ได้ผลเหมือนเมื่อก่อนแล้ว’
 (72) รถถีบ เสื่อมปีแล้วยังขายได้อยู่
 ‘รถจักรยานที่ซื้อมาปีที่แล้วยังใช้ได้อยู่นะ’

6.3 หน่วยสร้างอนุประโยคเติมเต็ม

หน่วยสร้างอนุประโยคเติมเต็ม (complement construction) หมายถึงหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยาหลักของประโยค หน่วยสร้างประโยคเติมเต็มมักจะขึ้นต้นด้วยคำสันธานแสดงส่วนเติมเต็ม (complementizer) และตามด้วยส่วนเติมเต็มที่อาจอยู่ในรูปวลีหรืออนุประโยคก็ได้

หน่วยสร้างประโยคเติมเต็มที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ จะเป็นหน่วยสร้างขึ้นต้นด้วยคำสันธานแสดงส่วนเติมเต็ม *หว่า* และตามด้วยส่วนเติมเต็มที่อาจอยู่ในรูปวลีหรืออนุประโยคก็ได้ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned} &\text{กริยาหลัก} + \text{หว่า} + \text{ส่วนเติมเต็ม (วลีหรืออนุประโยค)} \\ &= \text{หน่วยสร้างประโยคเติมเต็ม} \end{aligned}$$

ตัวอย่าง

- (73) เห็นเขาหลังกันหว่าแกไปบวชตั้งแต่ลูกแกยังเล็กอยู่เลย
 ‘เห็นเขาพูดกันว่าแกไปบวชตั้งแต่ลูกแกยังเล็กอยู่เลย’
 (74) ได้ยินมาหว่าปีนี้รัฐบาลจะให้งบ อบต. เพิ่ม
 ‘ได้ยินมาว่าปีนี้รัฐบาลจะให้งบ อบต. เพิ่ม’
 (75) แหล่งกันนี้คหว่าน่าจะมีการเหล่อนั่นและทำถนนใหม่
 ‘พูดกันมาว่าน่าจะมีการรื้อถนนและทำถนนใหม่’
 (76) ตั้งใจหว่าจิเส่อสวนหย่างเพิ่มสักสองสามหว่า

- ‘ตั้งใจว่าจะซื้อสวนยางเพิ่มสักสองสามไร่’
 (77) มัตมัตหว่าจิเข้าพอนรอนนี้ให้หมัด แล้วซื้ออีกคัน
 ‘ตั้งใจว่าจะรีบพ่นรดคันนี้ให้หมด แล้วซื้ออีกคัน’
 (78) มันจี้แต่หว่ามันจี้ซื้อรถใหม่ให้เหล่า หละปีแล้ว
 ‘มันโกหกว่ามันจะซื้อรถใหม่ให้เรา เมื่อปีที่แล้ว’

มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับหน่วยสร้างประโยคเดิมเต็มในภาษาไทยถิ่นใต้คือ คำกริยาที่เป็นคำกริยาหลักของประโยคที่มีหน่วยสร้างประโยคเดิมเต็มเป็นองค์ประกอบจะเป็นคำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการพูด *หละ* *จี้แต่* การรับรู้ *ได้ยีน* และความตั้งใจ *ตั้งใจ* *มัตมัต* เป็นต้น

6.4 หน่วยสร้างกริยาเรียง

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์ (2549 : 102) กล่าวว่าหน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction) หมายถึงหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยกริยาหรือกริยาวลีจำนวน 2 คำหรือตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ไม่มีคำเชื่อมใดๆปรากฏระหว่างคำกริยา คำกริยาทุกคำในหน่วยสร้างมีกาล การณ์ลักษณะ มาลา และ ขั้วบอกเล่า- ปฏิเสธ (polarity) ร่วมกัน คำกริยาในหน่วยสร้างมีอาร์กิวเมนต์ (argument) มีทำนองเสียงแบบเดียวกันกับประโยคความเดียวและไม่มีช่วงหยุดระหว่างคำกริยา หน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวแต่เป็นเหตุการณ์แบบซับซ้อน

หน่วยสร้างกริยาเรียงที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงที่แสดงลักษณะทางความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

1) การเกิดต่อเนื่องกันของเหตุการณ์สองเหตุการณ์

ลักษณะของหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้จะประกอบด้วยคำกริยา 2 ตัวเรียงกัน โดยเป็นคำกริยาที่กระทำโดยประธานของประโยคกระทำเหตุการณ์สองเหตุการณ์พร้อมกันเช่น

ตัวอย่าง

- (79) แกโกนเรียกมาแต่ไกล กลัวไม่ได้ยีน
 ‘แกตะโกนเรียกมาแต่ไกล กลัวไม่ได้ยีน’
 (80) ได้กัจับแล้วหล่าว ขับรถชนคน
 ‘ถูกจับอีกแล้ว ขับรถชนคน’
 (81) หละวา นั่งฟังผู้หว่าเพลงตั้งสามชั่วโมง

‘เมื่อวาน นั่งฟังผู้ว่าฯพูดตั้งสามชั่วโมง’
(82)ว่างๆก็นั่งแลโทรทัศน์มั่ง ไปตามเหลือง
‘ว่างๆก็นั่งดูทีวีบ้าง ไปตามเรื่อง

2) การแสดงวัตถุประสงค์ของการกระทำ

ลักษณะของหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้จะประกอบด้วยคำกริยา 2 ตัวโดยคำกริยาตัวแรกซึ่งอาจจะเป็นคำสกรรมกริยาหรือคำอกรรมกริยาก็ได้แสดงวัตถุประสงค์ของการกระทำ และคำกริยาตัวที่สองแสดงผลที่เกิดจากการกระทำเช่น

ตัวอย่าง

(83)ชาวบ้านที่นี้ชอบตัดไม้เก็บหว่าย
‘ชาวบ้านที่นี้ชอบตัดไม้เก็บไว้’
(84)ไม่โหดทำโหด ก็อุจาดสุขภาพ
‘ไม่รู้ว่าทำอะไร ก็อุจาดสุขภาพ’
(85)เขาชอบมาทิ้งขยะแถวนี้ หมั่นจิตาย
‘เขาชอบมาทิ้งขยะแถวนี้ เหม็นมาก’
(86)ปกติที่นี้ขายโล๊ะแป้งทำข้าวหมาก
‘ปกติที่นี้ใช้ลูกแป้งทำข้าวหมาก’

3) การแสดงเหตุการณ์ก่อผล

ลักษณะของหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้จะประกอบด้วยคำกริยา 2 ตัวโดยคำกริยาตัวแรกซึ่งอาจจะเป็นคำสกรรมกริยาหรือคำอกรรมกริยาก็ได้แสดงสาเหตุ และคำกริยาตัวที่สองแสดงผลที่เกิด

ตัวอย่าง

(87)เหละคีน นายยิงโจรตายคาที่
‘เมื่อคีน ตำรวจยิงโจรตายคาที่’
(88)ร้านนี้ทำกับข้าวหรือขายดี
‘ร้านนี้ทำกับข้าวหรือขายดี’
(89)ต่อข้าว พอกินข้าวเอมก็ออกเดินทางต่อ

‘พรงนี้ พอกินข้าวเสร็จก็ออกเดินทางต่อ’
(90) พ่อแกเป็นมะเร็งตาย
‘พ่อแกเป็นมะเร็งตาย’

4) การแสดงทิศทาง

ลักษณะของหน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทนี้จะประกอบด้วยคำกริยา 2 ตัวหรือมากกว่านั้น โดยคำกริยาตัวที่สองจะแสดงทิศทางให้เห็นชัดเจนเช่น

ตัวอย่าง

(91) ตอนนายมาเห็นมันวิ่งไปทางหลังบ้าน
‘ตอนตำรวจมาเห็นมันวิ่งไปทางหลังบ้าน’
(92) เดินจเอนน้ำนี้ใส่ถุงพรีอนิ
‘คุณจะเอาน้ำนี้ใส่ถุงได้ยังงหรือ’
(93) เอาของนั้นยัดใส่ถุงเดี่ยวถุงแต่นะ
‘เอาของนั้นยัดใส่ถุง เดี่ยวถุงแต่นะ’

5) การแสดงประเภททางไวยากรณ์

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงนอกจากแสดงความหมายที่เป็นความหมายประจำคำแล้ว ยังสามารถแสดงความหมายทางไวยากรณ์ได้อีกด้วยได้แก่ กาล การณ์ลักษณะ มาลา และวาก โดยกริยาที่แสดงความหมายทางไวยากรณ์จะทำหน้าที่เป็นคำกริยาช่วยในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังนี้

ประเภททางไวยากรณ์	ความหมายทางไวยากรณ์	โครงสร้าง
กาล	อดีตกาล	กริยา+ไป มา
การณ์ลักษณะ	เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง	กริยา+อยู่ อยู่นิ โย
มาลา	แสดงความต้องการ	อยาก+กริยา
	แสดงหลักฐานที่ได้ยินมา	เห็นหว่า+กริยา
วาก	กรรมวาก	ถูก ใ้ก+กริยา

6.5 หน่วยสร้างกรรมวาจก

หน่วยสร้างกรรมวาจก (passive construction) ในภาษาไทยถิ่นใต้หมายถึงหน่วยสร้างที่เริ่มต้นด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นผู้ถูกกระทำ ตามด้วยการวางคำกริยา ถูก หรือ โดน ไว้หน้าหน่วยกริยา และอาจจะตามด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำหรือไม่ก็ได้ตามลำดับ สามารถแสดงได้ดังนี้

ประธาน + ถูก / โดน + หน่วยกริยา + (ผู้กระทำ)

ตัวอย่าง

(94) นาน โดน โจรปล้นในหลัด แหละข้าว

‘ฉันถูกโจรปล้นในตลาด เมื่อเช้า’

(95) มันถูกตีมาดังหลายหนแล้ว ไม่จำ

‘มันถูกตีมาหลายหนแล้ว ไม่จำ’

(96) เวลาเล่นกับเพื่อน อย่าให้โดนเพื่อนหลอก

‘เวลาเล่นกับเพื่อน อย่าให้ถูกเพื่อนหลอก’

(97) ตอข้าว สงสัยมันโดนครูตีหัว

‘พุงนี้ สงสัยมันถูกครูตีอีก’

(98) แกโดนทุบเอาที่หัว

‘แกถูกทุบที่ศีรษะ’

(99) บ้านแถวนี้ถูกหล่อกออกเป็นแถวเลย

‘บ้านแถวนี้ถูกรื้อออกเป็นแนวเลย’

(100) ไม่โห่ไซ แกโดนหยักออกจากงาน

‘ไม่รู้ทำไม แกถูกไล่ออกจากงาน’

6.6 หน่วยสร้างเน้นเรื่อง

หน่วยสร้างไว้เน้นเรื่องหมายถึง หน่วยสร้างประโยคที่มีการสลับกันของหน่วยบางหน่วยในประโยคเพื่อแสดงการเน้นความอะไรบางอย่างซึ่งเรียกว่า ประโยคเน้นเรื่อง หน่วยสร้างประโยคเน้นเรื่องที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยสร้างประโยคที่มีกรรมเป็นหัวเรื่องของหน่วยสร้าง

ตัวอย่าง

(101) แกงหรือยัพันนี้ แม่แกแกงแทนๆ

‘แม่เขาแน่ๆที่แกงแกงหรืออย่างนี้’

(102) คนพันนี้ โบ้โซ่อย่าไปคบ

‘พวกเธออย่าไปคบคนแบบนี้’

(103) เพื่อนดีๆ ใครๆก็อยากหา

‘ใครก็อยากคบหาเพื่อนดีๆ’

(104) น้ำแข็ง เราไม่ค่อยชอบกิน

‘เราไม่ค่อยชอบกินน้ำแข็ง’

(105) แกงพุงปลา คนด้ายชอบแรง ไปถามแล

‘คนได้ชอบมาก แกงไต่ปลา ไปถามดู’

6.7 หน่วยสร้างที่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์

หน่วยสร้างที่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ (incomplete construction) หมายถึงหน่วยสร้างที่ไม่มี ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบ เป็นหน่วยสร้างที่ยังขาดส่วนใดส่วนหนึ่งแต่อย่างไรก็ตามยังสามารถ ใช้หน่วยสร้างดังกล่าวนี้สื่อสารและเป็นที่เข้าใจกันได้

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ที่ศึกษาพบหน่วยสร้างที่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ในหลาย ลักษณะดังนี้

1) หน่วยสร้างไร้ประธาน

หน่วยสร้างไร้ประธานหมายถึง หน่วยสร้างที่ไม่ปรากฏประธานหรือมีการละประธานไว้ใน ฐานที่เข้าใจ (left-as-understood subject)

ตัวอย่าง

(106) แหละข้าว (เหล่า) ไปตลาดพบกับนายก อบต

‘เมื่อเช้าเราไปตลาด พบกับนายก อบต.’

(107) (โล้) สอบเส็ดแล้ว ไปไหนหล่าว

‘พวกเธอสอบเสร็จแล้ว ไปไหนกันอีก’

(108) (เหล่า) กินเส็ดแล้ว ให้(เหล่า)ทำไหร่หล่าว

‘เรากินเสร็จแล้ว จะให้เราทำอะไรอีก’

(109)ปีแล้ว (เหล่ว) ไปเที่ยวน้ำตกที่หาดใหญ่

‘ปีแล้ว เราไปเที่ยวน้ำตกที่หาดใหญ่’

(110)(เหล่ว)บอกแล้วให้(เต็น)นั่งตรงนี้ (เต็น)ก้ำไม้นั่ง

‘เราบอกแล้วให้เธอนั่งตรงนี้ เธอก็ไม่นั่ง’

2) หน่วยสร้างไกรกริยา

หน่วยสร้างไกรกริยาหมายถึง หน่วยสร้างที่ไม่ปรากฏหน่วยกริยาหรือมีการละกริยาไว้ในฐานที่เข้าใจ (left-as-understood verb) เช่น

(111)หม่มป้าวห้าหน่วย(ราคว)ลีลิบ

‘ซาลาเปาห้าลูกราคาสี่สิบบาท’

(112)เพื่อน(เป็น)เด็กนครเหม็ด

‘เพื่อนเป็นเด็กนครทั้งนั้น’

(113)สวนใหญ่(เป็น)เด็กด้ายเพเรียนราม

‘สวนใหญ่เป็นเด็กได้ทั้งนั้นเรียนราม’

(114)เหล้าหะ(ใส)กางเกงขาวเสื่อยึด

‘เราเหวอใสกางเกงขาวเสื่อยึด’

3) หน่วยสร้างไกรกรรม

หน่วยสร้างไกรกรรมหมายถึง หน่วยสร้างที่ไม่ปรากฏหน่วยกรรมของประโยคหรือมีการละกรรมไว้ในฐานที่เข้าใจ (left-as-understood object) เช่น

(115)ฮูบ(ฮู)กันจิตาย ไม่โห่พันพริอ

‘ฮูบหรือกันมากเลย ไม่รู้เป็นอย่างไรกัน’

(116)อบต.กิน(เงิน)กันเป็นคณะ

‘อบต. กินเงินกันเป็นคณะ’

(117)ปกติผมสง(เงิน)ให้แม่เดือนห้าพัน

‘ปกติผมส่งเงินให้แม่เดือนละห้าพันบาท’

(118)ปีนี้ฝนด็อก ไม่ได้ตัด(ยาง)เลย

‘ปีนี้ฝนตก ไม่ได้ตัดยางเลย’

4) หน่วยสร้างไวยากรณ์

หน่วยสร้างไวยากรณ์หมายถึง หน่วยสร้างที่ไม่ปรากฏหน่วยไวยากรณ์ในประโยคหรือมีการละคำไวยากรณ์ไว้ในฐานที่เข้าใจ (left-as-understood preposition) เช่น

(119) เพลงเหมือนเหมือนคนตาย แต่ไม่ช่วยคนได้

‘พูดเหมือนกับคนได้แต่ไม่ใช่คนได้’

(120) วันนี้กินข้าวที่บ้านดีหว่า ประหยัดดี

‘วันนี้กินข้าวที่บ้านดีกว่า ประหยัดดี’

(121) เสื้อที่ในเมือง ราคา ใ้กกว่า

‘เสื้อที่ในเมือง ราคาถูกกว่า’

6.8 หน่วยสร้างที่มีประธานสองตัว

หน่วยสร้างที่มีประธานสองตัวหมายถึง หน่วยสร้างประโยคที่มีคำนามสองตัววางเรียงกัน และทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ซึ่งมี 2 ลักษณะได้แก่ 1) ประธานสองตัวอ้างถึงสิ่งเดียวกัน และ 2) ประธานสองตัวอ้างถึงคนละสิ่งกันดังนี้

1) หน่วยสร้างที่มีประธานสองตัวอ้างถึงสิ่งเดียวกัน หมายถึงหน่วยสร้างประโยคที่ประธานตัวที่

หนึ่งเป็นคำนาม ส่วนประธานตัวที่สองเป็นคำสรรพนามที่อ้างถึงประธานตัวที่หนึ่งซึ่งเรียกว่าสรรพนามเงา (shadow pronoun) เช่น

(122) อสม.เค้า ก็ให้ แต่ไม่พอ

‘อสม.เขาก็ให้แต่ไม่พอ’

(123) คนเหล่า หวังนี้เชื่อ ไม่คายค่าย

‘คนเราเดี๋ยวนี้เชื่อไม่ค่อยได้’

(124) องค์การสงเคราะห์ ส่วน ยาง เค้าให้มั่งน่นแหละ

‘องค์การสงเคราะห์การทำสวนยางเขาก็ให้มั่งน่นละ’

(125) รัฐบาล ที่ แล้วมัน ไม่ค่อยให้เท่าไร

‘รัฐบาลที่แล้วมันไม่ค่อยให้เท่าไร’

2) หน่วยสร้างที่ประธานสองตัวอ้างถึงคนละสิ่งกัน

หมายถึงหน่วยสร้างประโยคที่ประธานตัวที่หนึ่งและประธานตัวที่สองเป็นคำนามที่อ้างถึงคนละสิ่งกัน แต่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่งกล่าวคือจากข้อมูลพบว่า ประธานตัวที่สองจะเป็นส่วนหนึ่งหรือองค์ประกอบหนึ่งของประธานตัวที่หนึ่ง

ตัวอย่าง

(126) กระบี่คนน่ารัก

‘จังหวัดกระบี่ ผู้คนน่ารัก’

(127) ภูเก็ตประเพณีกินผัก หนูกมาก

‘จังหวัดภูเก็ต ประเพณีกินเจสนุกมาก’

(128) รถทัวร์เบาะ ไม่กว้าง นั่งไม่บาย

‘รถทัวร์ เบาะไม่กว้าง นั่งไม่สบาย’

6.9 สรุป

ผลการวิเคราะห์ประเด็นหน่วยสร้างที่สำคัญในภาษาไทยถิ่นใต้ พบว่ามีหน่วยสร้างที่สำคัญได้แก่

1) หน่วยสร้างนามวลี ปรากฏใน 11 รูปแบบได้แก่

1.1 คำนาม (ปรากฏลำพัง)

1.2 คำนาม + คำนาม

1.3 คำนาม + คำกริยา

1.4 คำนาม + คำคุณศัพท์

1.5 คำปริมาณ + คำนาม

1.6 คำนาม + บุพบทวลี

1.7 คำนาม + คุณานุประโยค

1.8 คำนาม + อนุประโยคเต็มเต็ม

1.9 คำนาม + (คำสันธาน +) คำนาม

1.10 คำนาม + คำปริมาณ/คำนามจำนวน(ตัวเลข) + คำลักษณนาม

1.11 คำนาม + คำลักษณนาม + ส่วนขยาย

2) หน่วยสร้างคุณานุประโยค หน่วยสร้างคุณานุประโยคที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ จะเป็นหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่ขยายคำนามข้างหน้า เป็นหน่วยสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำบุพบทที่ทำหน้าที่เป็น

คำนำหน้าส่วนเติมเต็ม (complementizer) ที่ *เท* และตามด้วยวลีหรืออนุประโยค หนึ่ง คำสันธาน ที่ *เท* ที่นำหน้าวลีหรืออนุประโยคอาจถูกละได้ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned} &\text{คำนาม (ที่ เท)} + \text{วลีหรืออนุประโยค} \\ &= \text{หน่วยสร้างคุณานุประโยค} \end{aligned}$$

- 3) หน่วยสร้างอนุประโยคเติมเต็มที่พบในข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ จะเป็นหน่วยสร้างขึ้นต้นด้วยคำสันธานแสดงส่วนเติมเต็ม *หว่า* และตามด้วยส่วนเติมเต็มที่อาจอยู่ในรูปวลีหรืออนุประโยคก็ได้ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned} &\text{กริยาหลัก} + \text{หว่า} + \text{ส่วนเติมเต็ม (วลีหรืออนุประโยค)} \\ &= \text{หน่วยสร้างประโยคเติมเต็ม} \end{aligned}$$

- 4) หน่วยสร้างกริยาเรียง เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงที่แสดงลักษณะทางความหมายที่แตกต่างกันดังนี้
1) แสดงการเกิดต่อเนื่องของเหตุการณ์ 2) แสดงวัตถุประสงค์ของการกระทำ 3) แสดงเหตุการณ์ก่อนผล 4) แสดงทิศทาง และ 5) แสดงประเภททางไวยากรณ์
- 5) หน่วยสร้างกรรมวาก ปรากฏในรูปแบบคือ *ประธาน + ลูก / โถก + หน่วยกริยา + (ผู้กระทำ)* เป็นหน่วยสร้างที่เริ่มต้นด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นผู้ถูกกระทำ ตามด้วยการวางคำกริยา ลูก หรือ โถก ไว้หน้าหน่วยกริยา และอาจจะตามด้วยหน่วยที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำหรือไม่ก็ได้ตามลำดับ
- 6) หน่วยสร้างเน้นเรื่อง ที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยสร้างประโยคที่มีกรรมเป็นหัวเรื่องของหน่วยสร้าง
- 7) หน่วยสร้างที่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ พบในภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งหมด 4 หน่วยสร้างได้แก่ ก) หน่วยสร้างไร้ประธาน ข) หน่วยสร้างไร้กริยา ค) หน่วยสร้างไร้กรรม และ ง) หน่วยสร้างไร้บุพบท
- 8) หน่วยสร้างที่มีประธานสองตัว พบว่าในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นหน่วยสร้างที่ประธานสองตัวอาจจะอ้างถึงสิ่งเดียวกัน และอาจจะอ้างถึงคนละสิ่งกัน

บทที่ 7

ประโยคในภาษาไทยถิ่นใต้

7.1 ประโยคและโครงสร้างประโยค

ประโยค (sentence) หมายถึงหน่วยในภาษาที่ประกอบด้วยประธาน (subject) กับภาคแสดง (predicate) ภาคแสดง หมายถึง ส่วนของประโยคที่บ่งบอกว่าประธานเป็นอย่างไร หรือทำอะไร โดยทั่วไป ประโยคในทุกภาษามีประธาน แต่ในบางภาษาประธานอาจละได้ หรือไม่ปรากฏให้เห็น ส่วนภาคแสดงนั้นต้องมีเสมอ ภาคแสดงประกอบด้วยคำกริยากับส่วนอื่นๆ ส่วนอื่นๆดังกล่าวนี้มีหรือไม่มีก็ได้ เราอาจเขียนสูตรง่ายๆของโครงสร้างประโยคดังนี้ (เครื่องหมายวงเล็บหมายถึงมีหรือไม่มีก็ได้)

ประโยค → (ประธาน) + ภาคแสดง
ภาคแสดง → กริยา + (ส่วนอื่นๆ)

จากสูตรข้างต้นสรุปได้สั้นๆ คือทุกประโยคต้องมีภาคแสดงแต่ประธานอาจมีหรือไม่มีก็ได้ และภาคแสดงต้องมีคำกริยาแต่ส่วนอื่นๆ จะมีหรือไม่มีก็ได้

หากวิเคราะห์ความซับซ้อนของโครงสร้างพบว่าประโยคในภาษาไทยถิ่นใต้มีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่ ประโยคความเดียวหรือประโยคเรียบง่าย ประโยครวม แลประโยคซ้อน

7.1.1 ประโยคเดียว

ประโยคเดียว หรือประโยคเรียบง่าย (simple sentence) เป็นประโยคที่มีกริยาดำเดียว (univerbal sentence) เช่น แม่ไปตลาด น้องล้างหน้า ครูเมตตานักเรียน นักเรียนทำการบ้าน ไปเถาะนะ เดียวมา รอดันด้วย หิวข้าวจัง ฯลฯ

ตัวอย่างประโยคเดียวในภาษาไทยถิ่นใต้

(1) แหะวา ผมไปตลาดข้าว
'เมื่อวาน ผมไปตลาดเช้า'

- (2)เขาไม่ค่อยเหลงกัน เวลาเขาเถียงกัน
‘เขาไม่ค่อยพูดกัน เวลาเขาทะเลาะกัน’
(3)ปกติเหล่าจะเล่นกันตอนหัวข่าว
‘ปกติพวกเราจะเล่นกันตอนเช้า’
(4)ผมชอบกินแกงส้มกับหมูหวาน
‘ผมชอบกินแกงเหลืองกับหมูหวาน’
(5)คนค้าขายชอบกินแกงพุงปลาทั้งเพ
‘คนได้ชอบกินแกงไตปลาทั้งหมด’
(6)อย่ากินน้ำมันเวลากินข้าว
‘อย่าดื่มน้ำมันเวลากินข้าว’

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ยังพบว่า ประโยคที่เป็นประโยคเดียวในภาษาไทยถิ่นใต้ยังมีลักษณะของประโยคที่มีการเน้นเรื่องกล่าวคือ ประโยคที่มีการสลับกันของหน่วยบางหน่วยในประโยคเพื่อแสดงการเน้นเรื่องอะไรบางอย่างซึ่งเรียกว่า ประโยคเน้นเรื่อง ประโยคเน้นเรื่องที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่จะเป็นประโยคที่มีกรรมเป็นหัวเรื่องของประโยค เช่น

- (7)แกงหรือยพันธ์ี้ แม่แกแกงแหนๆ
‘แม่เขาแกงที่แกงแกงอร่อยอย่างนี้’
(8)คนพันธ์ี้ โบ้โซ่อย่าไปคบ
‘พวกเธออย่าไปคบคนแบบนี้’
(9)เพื่อนดีๆ ใครๆก็อยากหา
‘ใครก็อยากคบหาเพื่อนดีๆ’
(10)น้ำแข็ง เราไม่ค่อยชอบกิน
‘เราไม่ค่อยชอบกินน้ำแข็ง’
(11)แกงพุงปลา คนค้าขายชอบแรง ไปถามแด
‘คนได้ชอบมาก แกงไตปลา ไปถามดู’

7.1.2 ประโยครวม

ประโยครวมหมายถึง ประโยคที่ประกอบด้วยประโยคเดียว ที่มีความคล้ายกันในด้านโครงสร้าง มีความหมายทำนองเดียวกัน และมีคำเชื่อมคำใดคำหนึ่งใน 3 คำนี้ แต่ และ หรือ เช่น น้องเรียนเก่งแต่พี่เรียนไม่เก่ง เขาเป็นคนร่าเริงและมองโลกในแง่ดี คุณจะเอาคอมพิวเตอร์เครื่องนี้

ไปซ่อมหรือจะไปซื้อเครื่องใหม่ จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า ประโยครวมในภาษาไทยถิ่นใต้ปรากฏในลักษณะดังนี้

1) ประกอบด้วยประโยคเดียวหลายประโยคที่มีประธานตัวเดียวกันหรือมีประธานร่วมกัน มีกริยาหลักมากกว่า 1 ตัวและเชื่อมด้วยคำสันธาน หรือหว่า แต่ กับ

ตัวอย่าง

(12)เหล่านัดสินใจไม่ค้าว่าเหล่านกินแกงฟุงปลาหรือหว่าเหล่านกินแกงทิดี

‘เราตัดสินใจไม่ได้ว่าเราจะกินแกงไต่ปลาหรือเรากินแกงกะทิดี’

(13)พี่เขยแกชอบกินผักโปละเองแต่แกจี้คร้านโปละ

‘พี่เขยแกชอบกินผักที่ปลูกเองแต่แกจี้เกียจปลูก’

(14)เหล่านโหร่วเรามีเมียแล้วกับเหล่านโหร่ดีหว่าเรามีลูกมาแล้ว

‘เรารู้ว่าเรามีเมียมาแล้วกับเรารู้ดีว่าเรามีลูกมาแล้ว’

2) ประกอบด้วยประโยคเดียวหลายประโยคที่มีประธานคนละตัวกัน มีกริยาหลักมากกว่า 1 ตัวและเชื่อมด้วยคำสันธาน หรือหว่า แต่

ตัวอย่าง

(15)พ่อตัดยางแต่โบ้เหล่านเรียนกันบาย

‘พ่อตัดยางแต่พวกเราเรียนกันสบาย’

(16)แกอยากเป็นหมอเองหรือหว่าแม่แกอยากให้แกเป็น

‘แกอยากเป็นหมอเองหรือว่าแม่แกอยากให้แกเป็น’

7.1.3 ประโยคซ้อน

ประโยคซ้อนหมายถึง ประโยคที่ประกอบด้วย मुख्यประโยค และอนุประโยค เชื่อมเข้าด้วยกันด้วยคำเชื่อม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้อนุประโยคต่างๆ เช่น เท ที่ เป็นตัวบ่งชี้คุณานุประโยค ใน นักเรียนที่ขยันมักประสบผลสำเร็จในการเรียน เพราะ เป็นตัวบ่งชี้วิเศษณานุประโยค ใน เขาไม่มาเพราะติดงานอื่น

จากข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า ประโยคที่เป็นประโยคซ้อนมีโครงสร้างของการปรากฏดังนี้ อนุประโยคไม่อิสระทำหน้าที่เสมือนคำนาม โดยปรากฏร่วมกับคำนำหน้าส่วนเดิมเต็ม ที่ เท

ตัวอย่าง

- (17)เท่พ่อมาวันนีก็อยากให้ลูกๆบายใจ
 ‘ที่พ่อมาวันนีก็อยากให้ลูกๆสบายใจ’
 (18)ที่เดินถามมาทั้งหมดน่าจะดีกับการสัมผาด
 ‘ที่คุณถามมาทั้งหมดน่าจะดีกับการสัมผัส’
 (19)เท่พ่อแม่ป่ล้าๆกันช่วยทำให้ลูกๆได้เรียน
 ‘ที่พ่อแม่พยายามทำกันช่วยทำให้ลูกๆได้เรียน’

- 1) อนุประโยคไม่อิสระทำหน้าที่ขยายนาม (คุณานุประโยค) โดยปรากฏร่วมกับคำนำหน้า
 ส่วนเติมเต็ม ที่ เท่

ตัวอย่าง

- (20)คนเท่ป่ล้าให้ลูกก็คือพ่อแม่แหละ
 ‘คนที่พยายามทำให้ลูกก็คือพ่อแม่นั่นล่ะ’
 (21)ตางที่เหล่าซ้าๆกันมาจากแรงของพ่อแม่เพ
 ‘เงินที่พวกเราใช้จ่ายกันมาจากแรงของพ่อแม่ทั้งนั้น’

- 2) อนุประโยคไม่อิสระทำหน้าที่ขยายกริยา (วิเศษณานุประโยค)

ตัวอย่าง

- (22)ความจริงถ้าลูกไม่แซ่ เหล่าไม่ซ้ายอยากมา
 ‘ความจริงถ้าลูกไม่คะยั้นคะยอให้มา เราก็ไม่ยอมมา’
 (23)เหล่าตัดหย่างก็เพราะลูกเหล่ายังเรียนหลายคน
 ‘เราตัดหย่างก็เพราะลูกเหล่ายังเรียนอีกหลายคน’
 (24)เดินคิดหว่าเขาจะมาทำหนั้นต่อให้เหล่าหม้ายนิ
 ‘คุณคิดว่าเขาจะมาทำถนนต่อให้เราหรือป่ล้าวนะ’

7.2 สรุป

จากการวิเคราะห์ประโยคในภาษาถิ่นใต้พบว่าสามารถแยกประโยคออกได้เป็น 3 ประเภท
 ได้แก่

1. ประโยคเดี่ยว หรือประโยคเรียบง่าย (simple sentence) เป็นประโยคที่มีกริยาตัวเดียว
2. ประโยครวม เป็นประโยคที่ประกอบด้วยประโยคเดี่ยวที่มีความคล้ายกันในด้านโครงสร้าง มีความหมายทำนองเดียวกัน และมีคำเชื่อมคำใดคำหนึ่งใน 3 คำนี้ *แต่* *และ* *หรือ*
3. ประโยคซ้อนหมายถึง ประโยคที่ประกอบด้วยमुख्यประโยค และอนุประโยค เชื่อมเข้าด้วยกันด้วยคำเชื่อม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้อนุประโยคต่างๆ เช่น *ที่* *ที่* เป็นตัวบ่งชี้คุณาอนุประโยค

บทที่ 8

สัมพันธสารในภาษาไทยถิ่นใต้

คำว่า สัมพันธสาร ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า discourse หรือ text นอกจากคำว่า “สัมพันธสาร” แล้ว ยังมีคำอื่นที่นักวิชาการใช้ในความหมายใกล้เคียงอีก เช่น *ปริเฉท* *ตัวบท* และ *วาทกรรม* คำว่า *ปริเฉท* และ *ตัวบท* มักใช้ในความหมายด้านภาษา หมายถึง ข้อความต่อเนื่องในภาษา ส่วนคำว่า *วาทกรรม* เป็นคำที่ใช้ในสังคมศาสตร์ เช่น ในสังคมวิทยา และนิเทศศาสตร์ หมายถึง การใช้ภาษาที่แสดงความสัมพันธ์ทางสังคมหรือจุดประสงค์ทางสังคม เช่น วาทกรรมการเมือง (political discourse) วาทกรรมศาสนา (religious discourse) ส่วนคำว่า สัมพันธสาร ซึ่งใช้ในที่นี้เป็นคำที่มีความหมายกลางๆ คือหมายถึง หน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค ประกอบด้วยประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กัน (นำมาจากบทที่ 27 ของเล่มที่ 1 *ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน*)

สัมพันธสารเป็นภาษาระดับข้อความ จะเป็นข้อความชนิดใดก็ตาม เช่น เรียงความ จดหมาย บทความ บทสนทนา เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บันทึกการเดินทาง หนังสือ ตำรา คัมภีร์ ฯลฯ สัมพันธสารประกอบด้วยประโยคตั้งแต่สองประโยคขึ้นไป เป็นหน่วยในการสื่อสาร และหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาษาด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ และภาษาศาสตร์สังคม (นำมาจากบทที่ 27 ของเล่มที่ 1 *ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน*)

คุณสมบัติสำคัญของสัมพันธสารได้แก่ ความเกี่ยวพันระหว่างประโยคหนึ่งกับอีกประโยคหนึ่ง ซึ่งทำให้ข้อความที่ประกอบด้วยประโยคต่างๆ เหล่านั้นไม่ใช่เป็นเพียงการนำประโยคมาเรียงต่อกันให้ข้อความยาวขึ้นเท่านั้น แต่เนื้อความของประโยคเหล่านั้นต้องมีความต่อเนื่องและเกี่ยวพันกัน อันจะทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการสื่อสารได้ ความเกี่ยวพันและต่อเนื่องของประโยคต่างๆ ในสัมพันธสารเรียกว่า การเชื่อมโยงความ (cohesion) (นำมาจากบทที่ 27 ของเล่มที่ 1 *ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน*)

การเชื่อมโยงความจึงเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของสัมพันธสาร หากไม่มี การเชื่อมโยงความ ข้อความต่อเนื่องก็ไม่ใช่สัมพันธสาร และทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ การเชื่อมโยงความเกิดขึ้นได้ด้วยกลวิธีต่างๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เจ้าของภาษาจะรู้ และใช้กลวิธีดังกล่าวอย่างไม่รู้ตัว สำหรับข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นข้อมูลภาษาพูดที่เกิดจากการสัมภาษณ์บุคคล เป็นข้อมูลที่อยู่ในลักษณะข้อความที่เชื่อมต่อกันในภาษาพูดแบบการพูดโดยคนเดียวหรือที่เรียกว่า monologue เพราะฉะนั้น การวิเคราะห์สัมพันธสารในครั้งนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ลักษณะของความเชื่อมโยงต่อเนื่องของข้อความในการพูดแบบคนเดียวเท่านั้น จากการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะของสัมพันธ

รสารของข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้มีลักษณะที่น่าสนใจ 4 ลักษณะได้แก่ การอ้างถึง (reference) การละ (ellipsis) การใช้ตัวเชื่อมสัมพันธ์สาร (discourse connector) และ การเชื่อมโยงด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion) (นำมาจากบทที่ 27 ของเล่มที่ 1 ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน)

8.1 การอ้างถึง

การอ้างถึง หมายถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำหรือวลีเพื่ออ้างถึงคำหรือวลีที่มาข้างหน้า กลวิธีการอ้างถึงที่ใช้เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความในสัมพันธ์สารภาษาไทยถิ่นใต้มี ๘ ประเภทคือ การซ้ำนามวลีเดิม การใช้บุรุษสรรพนาม การใช้สรรพนามชี้เฉพาะ การใช้คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ การใช้คำที่เกี่ยวกับจำนวน การใช้ตัวบ่งบอก การใช้คำแทนที่ และการใช้คำเปรียบเทียบมากขึ้น

อนึ่ง ในการแสดงตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เครื่องหมายหัพภาคหรือเครื่องหมายจุด (full stop) เพื่อบ่งบอกการจบประโยคในแต่ละตัวอย่างสัมพันธ์สารที่ยกมาเป็นตัวอย่าง (เช่นเดียวกับในบทที่ 27 ของเล่มที่ 1 ไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐาน)

8.1.1 การอ้างถึงโดยซ้ำนามวลีเดิม

การอ้างถึงข้อความที่มาจากหน้าอาจทำได้โดยการซ้ำรูปนามวลีเดิม เพื่อให้ข้อความชัดเจนไม่มีข้อสงสัย ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(1) พี่เป็นคนพัทลุง. ถ้าเกิดน้องโจอยากฟังเดี่ยวพี่เล่าให้ฟัง. พี่เป็นคนพัทลุงตั้งแต่เกิด. คนพัทลุงมาอยู่กรุงเทพก็มาก. ถ้าถามว่าคนพัทลุงส่วนใหญ่มาทำอะไรที่กรุงเทพ. ขายอาหารก็มี. ขับรถก็มี. คนพัทลุงทำแพ ให้ค้าขายต่าง.

‘พี่เป็นคนพัทลุง. ถ้าเกิดน้องโจอยากฟังเดี่ยวพี่เล่าให้ฟัง. พี่เป็นคนพัทลุงตั้งแต่เกิด. คนพัทลุงมาอยู่กรุงเทพก็มาก. ถามว่าคนพัทลุงส่วนใหญ่มาทำอะไรที่กรุงเทพ. ขายอาหารก็มี. ขับรถก็มี. คนพัทลุงทำทั้งนั้น ให้ได้เงิน.’

(2) พอขึ้น ม 4 แม่ก็ฝากให้ไปเรียนโรงเรียนพัทลุงซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดเท่านั้นเมือง. ตอนแรกไม่ซำยอยากไปเรียนนึเพราะว่าโรงเรียนพัทลุงห่างจากบ้านพี่ประมาณ 25 กิโลเมตร. พี่เรียนวิทย์คณิตที่โรงเรียนพัทลุง แต่ตอนหลังย้ายไปเรียนแผนศิลป์คำนวณ.

‘พอขึ้น ม 4 แม่ก็ฝากให้ไปเรียนโรงเรียนพัทลุงซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดในเมือง. ตอนแรกไม่
อยากไปเรียนหรอกเพราะว่าโรงเรียนพัทลุงห่างจากบ้านพี่ประมาณ 25 กิโลเมตร. พี่เรียนวิทย์คณิตที่
โรงเรียนพัทลุง แต่ตอนหลังย้ายไปเรียนแผนศิลป์คำนวณ.’

(3) อำเภอปากพะยูน. อำเภอปากพะยูนเป็นอำเภอเดียวที่ทำรังนกก. และเป็นอำเภอเดียวที่ทำการ
ประมง. แต่ว่าการประมงที่คนอำเภอปากพะยูนทำกันเป็นประมงน้ำจืด. ที่ทำประมงน้ำจืดก็
เพราะว่าอำเภอปากพะยูนไม่มีที่ติดกับทะเลน้ำเค็มเลย.

‘อำเภอปากพะยูน. อำเภอปากพะยูนเป็นอำเภอเดียวที่ทำรังนก. และเป็นอำเภอเดียวที่ทำการประมง.
แต่ว่าการประมงที่คนอำเภอปากพะยูนทำกันเป็นประมงน้ำจืด. ที่ทำประมงน้ำจืดก็เพราะว่าอำเภอปาก
พะยูนไม่มีที่ติดกับทะเลน้ำเค็มเลย.’

(4) ประเพณีสัปดาห์นมัสการ. การละเล่นสัปดาห์นมัสการเป็นการละเล่นในประเพณีสัปดาห์นมัสการ. ความ
กล้าหาญเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการละเล่นสัปดาห์นมัสการ.

‘ประเพณีสัปดาห์นมัสการมีที่มายาวนาน. การละเล่นสัปดาห์นมัสการเป็นการละเล่นในประเพณีสัปดาห์นมัสการ.
ความกล้าหาญเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการละเล่นสัปดาห์นมัสการ.’

8.1.2 การอ้างอิงโดยใช้คำบุรุษสรรพนาม

บุรุษสรรพนาม หมายถึง คำสรรพนามที่ใช้อ้างอิงถึงคน สัตว์ หรือสิ่งของที่เป็นผู้พูดเอง (บุรุษที่
หนึ่ง) เช่น ฉัน ผม ฯลฯ ผู้ที่เราพูดด้วย (บุรุษที่สอง) เช่น คุณ แก ฯลฯ และผู้ที่เราพูดถึง (บุรุษที่สาม)
เช่น เขา ฯลฯ

คำบุรุษสรรพนามเมื่อใช้ตามหลังและอยู่ติดกับคำนามจะแสดงความสัมพันธ์แบบ “ความเป็น
เจ้าของ” กับคำนามข้างหน้า เช่น ฉัน คุณ ท่าน ใน บ้านฉัน หนังสือของคุณ สมบัติของท่าน บางครั้งอาจมีคำ
บุพบท ของ อยู่ระหว่างคำนามกับคำบุรุษสรรพนาม เช่น บ้านของฉัน หนังสือของคุณ สมบัติของท่าน
ฯลฯ

การใช้คำสรรพนามทำให้สัมพันธ์สารมีการเชื่อมโยงความแบบอ้างอิง ตัวอย่างที่พบใน
ภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(5) บาวเป็นผู้ชาย. ส่วนขวัญเป็นผู้หญิง. เขาเป็นอิสลามทั้งสองคน. เพื่อนพี่ขวัญเขามีน้องสาวอยู่
คนหนึ่งชื่อหว่าน้องฝน. พี่เข้าไปบ้านเขาหลายหนแล้ว.

‘บาวเป็นผู้ชาย. ส่วนขวัญเป็นผู้หญิง. เขาเป็นอิสลามทั้งสองคน. เพื่อนพี่ขวัญเขามีน้องสาวอยู่
คนหนึ่งชื่อหว่าน้องฝน. พี่เข้าไปบ้านเขาหลายหนแล้ว.’

(6) พ่อไม่ค้ายเป็นคนนราธิวาส. แกเป็นคนมาเลแต่หว่ามาแต่งงานกับแม่ที่นรา. ยายเล่าให้
ฟังว่าพ่อแกพาแกหนีสงครามโลกครั้งที่สองมา. แล้วแกก็มาพอบแม่ที่นรา.
‘พ่อไม่ได้เป็นคนนราธิวาส. แกเป็นคนมาเลเซียแต่หว่ามาแต่งงานกับแม่ที่นรา. ยายเล่าให้
ฟังว่าพ่อแกพาแกหนีสงครามโลกครั้งที่สองมา. แล้วแกก็มาพอบแม่ที่นรา.’

(7) พอนายหลวงท่านเข้ามาก่อสร้างความเจริญ. ท่านก่อสร้างชลประทาน. ท่านก็ยังเสด็จมาที่วัดพระ
พุทธกันแหะละ.
‘พอนายหลวงท่านเข้ามาก่อสร้างความเจริญ. ท่านก่อสร้างชลประทาน. ท่านก็ยังเสด็จมาที่วัดพระ
พุทธกันแหะละ.’

(8) ออกจากราชการค้าขายเงินเออร์รี่ของทักษิณ. เป้าหมายของเขาคือให้ครูแก้ออกแล้วจ้าง
ครูหนุ่มๆเข้ามาทำงานแทน เพราะหว่าเขามีกำลังมากกว่า.
‘ออกจากราชการก็ได้เงินเออร์รี่ของทักษิณ. เป้าหมายของเขาคือให้ครูแก้ออกแล้วจ้าง
ครูหนุ่มๆเข้ามาทำงานแทน เพราะว่าเขามีกำลังมากกว่า.’

8.1.3 การอ้างถึงโดยใช้สรรพนามชี้เฉพาะ

การอ้างถึงเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารอาจทำโดยใช้คำสรรพนามชี้เฉพาะ นี้
นั่น โน้น นั่น นี่ นั่น โน้น นั่น สรรพนามชี้เฉพาะใช้อ้างถึงนามวลี กริยาวลี หรือประโยคที่มาข้างหน้า
ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(9) เศรษฐกิจปีสี่^๕สู้^๕ทำพิดมากกัน. ตั้งแต่นั้น^๕ ยังหาตางยากอยู่เลย.
‘เศรษฐกิจปีสี่^๕สู้^๕ทำพิดมากเหมือนกัน. ตั้งแต่นั้น^๕ ยังหาเงินยากอยู่เลย.’
(คำสรรพนาม นั่น อ้างถึง เศรษฐกิจปีสี่^๕สู้^๕)

(10) นี่^๕เป็นบ้านโปหย่า. อยู่^๕นี้^๕แล้วบายใจ.
‘นี่^๕เป็นบ้านปุย่า. อยู่^๕นี้^๕แล้วสบายใจ.’
(คำสรรพนาม นี้ อ้างถึง บ้านปุย่า)

(11) บ้านพิดลอยู่^๕สุดลูกหูลูกตา. ไกลๆ^๕บ้านแก.
‘บ้านพิดลอยู่^๕สุดลูกหูลูกตา. ไกลๆ^๕โน้นบ้านแก.’
(คำสรรพนาม นี้ อ้างถึง บ้านพิดล)

(12)แล้วแลไอ้ทักสินกับเมียมันตะ. หนีไปอยู่คูไบโน้.

‘แล้วคูไอ้ทักสินกับเมียมันสิ. หนีไปอยู่คูไบโน้.’

(คำสรรพนาม หนี อ้างถึง คูไบ)

8.1.4 การอ้างถึงโดยใช้คำคุณศัพท์ชี้เฉพาะ

คำคุณศัพท์ชี้เฉพาะ ได้แก่คำว่า นี้ นั่น โน้น นั่น นี้ นั่น โน้น นั่น ซึ่งปรากฏตามหลังและอยู่ติดกับคำนามหรือคำลักษณนาม คำเหล่านี้ใช้อ้างถึงสิ่งที่เฉพาะเจาะจง อาจเป็นสิ่งที่กล่าวมาแล้วหรือกำลังจะกล่าวต่อไปก็ได้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(13)ลองกองถ้ำจิให้หว่าน ต้องลองกองนั้นรา. ลองกองนั้นหว่านและหรือย.

‘ลองกองถ้ำจะให้หว่าน ต้องลองกองนั้นรา. ลองกองนั้นหว่านและหรือย.’

(ลองกองนั้น อ้างถึง ลองกองนรา)

(14)สมัยก่อนทำที่โรงแรมที่หาดใหญ่. โรงแรมนั้นค่าเชอร์วิศชาติดีมาก.

‘สมัยก่อนทำที่โรงแรมที่หาดใหญ่. โรงแรมนั้นค่าเชอร์วิศชาติดีมาก.’

(โรงแรมนั้น อ้างถึง โรงแรมที่หาดใหญ่)

(15)แลนายก.ใส่เสื้อตัวใหม่. ตัวนั้นได้มาจากประชุมที่ขอนแก่น.

‘คุณนายก.ใส่เสื้อตัวใหม่. ตัวนั้นได้มาจากประชุมที่ขอนแก่น.’

(ตัวนั้น อ้างถึง เสื้อตัวใหม่)

(16)โปละยางไว้สามแปลงแทนคร. แปลงนั้นจิดัดด้วยปีหน้า.

‘ปลูกยางไว้สามแปลงที่จังหวัดนครศรีฯ. แปลงนั้นจะตัดได้ปีหน้า.’

(แปลงนั้น อ้างถึง ยางสามแปลงที่จังหวัดนครศรีฯ)

(17)ใครที่บุกรุกสถานที่ราชการกลางคืน. เขาประกาศว่าคนนั้นจิดักจับ.

‘ใครที่บุกรุกสถานที่ราชการกลางคืน. เขาประกาศว่าคนนั้นจะถูกริบ.’

(คนนั้น อ้างถึง ใครที่บุกรุกสถานที่ราชการกลางคืน)

8.1.5 การอ้างถึงโดยใช้คำที่เกี่ยวข้องกับจำนวน

การอ้างถึงเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความอาจทำได้โดยใช้คำปริมาณ เช่น แต่ละ ทุก บาง ล้วน ทั้งหมด คำบอกจำนวน เช่น หนึ่ง สอง สาม ฯลฯ คำบอกลำดับ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม แรก สุดท้าย ฯลฯ

ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(18) คนไทยพุทธส่วนใหญ่อยู่ที่เดิม. แต่บางคนย้ายไปอยู่หาดใหญ่.

‘คนไทยพุทธส่วนใหญ่อยู่ที่เดิม. แต่บางคนย้ายไปอยู่หาดใหญ่.’

(บางคน อ้างถึง คนไทยพุทธ)

(19) พ่อบอกว่ามีโยสับไร่. จิ๋ขายทั้งหมดเลย.

‘พ่อบอกว่ามีโยสับไร่. จะขายทั้งหมดเลย.’

(ทั้งหมด อ้างถึง สับไร่)

(20) มีส่วนยางและส่วนปามหล้ายเท. แต่ละที่ราคาดีเพ.

‘มีส่วนยางและส่วนปามหล้ายเท. แต่ละที่ราคาดีทั้งนั้น.’

(แต่ละที่ อ้างถึง ส่วนยางและส่วนปามหล้ายเท.)

(21) แม่มีลูก 4 คน. พี่เป็นคนที่สอง.

‘แม่มีลูก 4 คน. พี่เป็นคนที่สอง.’

(คนที่สอง อ้างถึง ลูก 4 คน)

8.1.6 การอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอก (deixis)

การอ้างถึงอีกวิธีหนึ่งคือการใช้ตัวบ่งบอก ตัวบ่งบอก หมายถึงคำหรือวลีที่ชี้บ่งเฉพาะเจาะจงว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวถึงคือสิ่งที่ได้กล่าวถึงมาแล้วหรือสิ่งที่จะได้กล่าวถึงต่อไป ทำให้รู้ว่าข้อความที่อ้างถึงนั้นอยู่ ณ ส่วนใดของสัมพันธสาร คำที่ใช้เป็นตัวบ่งบอก เช่น ดังกล่าว ข้างต้น ข้างล่าง ข้างท้าย ดังกล่าวข้างต้น ดังกล่าวมาแล้ว ต่อไปนี้ ที่แนบมานี้ ดังแจ้งแล้วนั้น ฯลฯ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(22) ก้อเดิมรามีสภาพเป็นเพียงหมู่บ้าน. หมู่บ้านดังกล่าวนี้ชื่อหว่าบางนรา. ขึ้นกับเมืองสาขบุรี. ต่อมาถูกโอนมาขึ้นกับเมืองระแงะ. ต่อมาในรัชกาลที่ห้า. ได้รวมหัวเมืองข้างตอนทั้งหมดเป็นมณฑลปัตตานี.

‘ก็เดิมรามีสภาพเป็นเพียงหมู่บ้าน. หมู่บ้านดังกล่าวนี้ชื่อว่าบางนรา. ขึ้นกับเมืองสาขบุรี. ต่อมาถูกโอนมาขึ้นกับเมืองระแงะ. ต่อมาในรัชกาลที่ห้า. ได้รวมหัวเมืองข้างตอนทั้งหมดเป็นมณฑลปัตตานี.’

(หมู่บ้านดังกล่าวนี้ อ้างถึง หมู่บ้าน. และ หัวเมืองข้างตอนทั้งหมด อ้างถึง เมืองสาขบุรี เมืองระแงะ.)

(23) แล้วถ้าใครชอบเที่ยวปาพรที่นราก็มีเหมือนกันเชื่อว่า ปาพรโต๊ะแคบ อยู่ในอำเภอสุไหงโกลิก . ปาพรดังที่กล่าวนี้นี้เป็นปาพรที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย. ปาพรข้างต่อนี้เหมาะแก่การศึกษาธรรมชาติมาก.

‘แล้วถ้าใครชอบเที่ยวปาพรที่นราก็มีเหมือนกันเชื่อว่า ปาพรโต๊ะแคบ อยู่ในอำเภอสุไหงโกลิก . ปาพรดังที่กล่าวนี้นี้เป็นปาพรที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย. ปาพรข้างต่อนี้เหมาะแก่การศึกษาธรรมชาติมาก.’

(ปาพรดังที่กล่าวนี้นี้ และ ปาพรข้างต่อนี้ อ้างถึง ปาพรโต๊ะแคบ)

(24) ซงเป้ง เป็นการเต้นคล้ายกับร้องแอ็ง. ซงเป้งเท่หว่านนี้เป็นนาฏศิลป์อีกอย่างหนึ่งของชาวไทยมุสลิม. การเต้นของนาฏศิลป์เท่หว่าน เขาจะแต่งตัวแบบผู้ตีพื้นเมือง. ผู้ตีพื้นเมืองเท่แหล่งถึงนี้คือผู้ชายใส่หมวกช่อเกือสิดำหรือโพกผ้า. ส่วนผู้หญิงนุ่งผ้าปาเตะยาวครอบเท้า และมีผ้าคลุมไหล่บางๆ.

‘ซงเป้ง เป็นการเต้นคล้ายกับร้องแอ็ง. ซงเป้งเท่หว่านนี้เป็นนาฏศิลป์อีกอย่างหนึ่งของชาวไทยมุสลิม. การเต้นของนาฏศิลป์เท่หว่าน เขาจะแต่งตัวแบบผู้ตีพื้นเมือง. ผู้ตีพื้นเมืองที่พูดถึงนี้คือผู้ชายใส่หมวกช่อเกือสิดำหรือโพกผ้า. ส่วนผู้หญิงนุ่งผ้าปาเตะยาวครอบเท้า และมีผ้าคลุมไหล่บางๆ.’(ซงเป้งเท่หว่าน และ นาฏศิลป์เท่หว่าน อ้างถึง ซงเป้ง และ ผู้ตีพื้นเมืองเท่แหล่งถึง อ้างถึง ผู้ตีพื้นเมือง.)

8.1.7 การอ้างถึงโดยใช้คำแทนที่

คำแทนที่ หมายถึง คำที่ใช้แทนคำหรือข้อความอื่น เช่น แทนนามวลี กริยาวลี หรือประโยคที่มาข้างหน้า คำแทนที่มักเป็นคำนามหรือคำกริยาซึ่งมีความหมายเปรียบเทียบ เกี่ยวเนื่อง หรือขยายความของคำหรือข้อความที่แทน เช่น เรื่อง สิ่ง ทำ ฯลฯ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(25) การเท่ที่ออกจากโรงเรียนมารักยาป่า. พักคิดว่าเป็นสิ่งที่ที่ีต้องทำในฐานะลูกคนหนึ่ง.
‘การที่ื่อออกจากโรงเรียนมารักยาป่า .พักคิดว่าเป็นสิ่งที่ที่ีต้องทำในฐานะลูกคนหนึ่ง.’
(คำว่า สิ่ง อ้างถึง การเท่ที่ออกจากโรงเรียนมารักยาป่า)

(26) การเท่จัดทำตัวเองให้ด้ยบุญ. สิ่งเดียวที่ทำได้คือต้องอย่าทำอะไรผิดๆเลยแหละ.
‘การที่จะจัดทำตัวเองให้ด้ยบุญ. สิ่งเดียวที่ทำได้คือต้องอย่าทำอะไรผิดๆเลยแหละ.’
(คำว่า สิ่งเดียว อ้างถึง การเท่จัดทำตัวเองให้ด้ยบุญ.)

(27) กูเกิดเป็นจังหวัดที่มีอะไรมามากมายเสียหมด. เทียวเกาะนี้ทั้งวันยังเทียวไม่หมดจะบอกให้.
‘กูเกิดเป็นจังหวัดที่มีอะไรมามากมายเสียหมด. เทียวเกาะนี้ทั้งวันยังเทียวไม่หมดจะบอกให้.’
(เกาะนี้ อ้างถึง กูเกิด)

- (28) บ้านเหล่าเองต้องช่วยกันดูแล. ถ้าทำได้จิดีมากเลย.
 ‘บ้านเราเองต้องช่วยกันดูแล. ถ้าทำได้จะดีมากเลย.’
 (คำว่า ทำ อ้างถึง ช่วยกันดูแล)

8.1.8 การอ้างถึงโดยใช้คำเปรียบบอกความมากน้อย

การอ้างถึงอาจทำได้โดยใช้คำเปรียบบอกความมากน้อยของลักษณะหรือปริมาณ เช่นคำว่า กว่า ที่สุด ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (29) รายค้ายต่อเดือนประมาณหมื่นนึ่ง. แตรายจ่ายสูงหว่าหล่าว.
 ‘รายได้ต่อเดือนประมาณหมื่นนึ่ง. แตรายจ่ายสูงกว่าอีก.’
 (หว่า อ้างถึง ประมาณหมื่นนึ่ง)

- (30) ร็อตเท้าย่อยบ้านเหล่ามีหลายยี่ห่อ. เท่แพงที่สุดเป็นเบ้น
 ‘ร็อตเท้าย่อยบ้านเราหลายยี่ห่อ. ที่แพงที่สุดเป็นเบ้นซ์’
 (ที่สุด อ้างถึง ร็อตเท้าย่อยบ้านเหล่า)

8.2 การเชื่อมโยงความด้วยการละ (ellipsis)

การเชื่อมโยงความในสัมพันธสารอาจทำได้โดย การละ (ellipsis) คือ การละไว้ในฐานที่เข้าใจ หรือการตัดข้อความที่ผู้พูดกับผู้ฟังรู้ดีอยู่แล้วออก ทำให้เกิดช่องว่างที่มีความเชื่อมโยงกับข้อความที่มาข้างหน้า ข้อความที่ละอาจเป็นนามวลี กริยาวลี หรืออนุประโยคก็ได้ เครื่องหมาย $\emptyset$ หมายถึงศูนย์ คือนามวลีถูกละไป ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (31) โครงการดีๆแบบนี้เป็นโครงการที่ใครก็อยากค้าย แตหว่าไม่ค้ายมีคนที่ $\emptyset$ ต่อ.
 ‘โครงการดีๆแบบนี้เป็นโครงการที่ใครก็อยากได้ แตหว่าไม่ค้ายมีคนที่ $\emptyset$ ต่อ.’
 (ส่วนที่ละไว้อ้างถึงนามวลี โครงการดีๆแบบนี้)

- (32) เหล่าสามคนเรียนกันคนละคณะเพ. พี่เรียน $\emptyset$ เศรษฐศาสตร์. เพื่อนพี่เรียน $\emptyset$ นิติ. อีกคนเรียน $\emptyset$ มนุษย์.
 ‘เราสามคนเรียนกันคนละคณะทั้งนั้น. พี่เรียน $\emptyset$ เศรษฐศาสตร์. เพื่อนพี่เรียน $\emptyset$ นิติ. อีกคนเรียน $\emptyset$ มนุษย์.’
 (ส่วนที่ละไว้อ้างถึงนามวลี คณะ)

- (33) น้องบ่าวพี่จ๋อ**ปริญา**โทราม. ส่วนพี่จ๋อ *๐* โท**มอ**ทักลีน. แหะน้องสาวอีกคนจ๋อ *๐* โท *๐* หอการคำ.
 ‘น้องบ่าวพี่จ๋อ**ปริญา**โทราม. ส่วนพี่จ๋อ *๐* โทมหาวิทยาลัยทักษิณ. และน้องสาวอีกคนจ๋อ *๐* โท *๐* หอการคำ.’
 (ส่วนที่ละไว้ทั้งหมดอ้างถึงนามวลี **ปริญาโท** และ **มอ (มหาวิทยาลัย)**)
- (34) พอดำหรวมา. **พวกนี้**ก็วิ่งเข้าป่า. *๐* หยิก *๐* ไม่ทัน. *๐* จับ *๐* ไม่ค่ายหรือก. *๐* วิ่งเร็วจิตาย.
 ‘พอดำหรวมา. พวกนี้ก็วิ่งเข้าป่า. *๐* โล่ *๐* ไม่ทัน. *๐* จับ *๐* ไม่ได้หรือก. *๐* วิ่งเร็วจะตาย.’
 (ส่วนที่ละไว้ทั้งหมดอ้างถึงนามวลี **ดำหรว** และ **พวกนี้**)

8.3 การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมสัมพันธสาร

คำเชื่อมสัมพันธสาร คือ คำวิเศษณ์ที่ใช้เชื่อมระหว่างประโยคเพื่อให้ข้อความมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ภาษาอังกฤษเรียกว่า transitional words การใช้คำเชื่อมสัมพันธสารเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความ คำเชื่อมสัมพันธสารทำหน้าที่ต่างๆ ที่สำคัญมี 13 ประเภท ได้แก่ เชื่อมคำอธิบาย ตัวอย่าง ความเน้นเฉพาะ ความสรุป ความขัดแย้ง ความคล้อยตาม ความเพิ่ม ลำดับเวลา ความเป็นเหตุเป็นผล ความเสริม เรื่องใหม่ ความชี้แจง และความที่เป็นเงื่อนไข ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.3.1 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมคำอธิบาย

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมคำอธิบาย ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่ขยายความหรืออธิบายข้อความที่มาข้างหน้าเพื่อให้กระจ่างชัดขึ้น เช่นคำว่า *กล่าวคือ* *นั่นคือ* *อีกนัยหนึ่ง* หรือ*อีกนัยหนึ่ง* นั้นหมายความว่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมคำอธิบายคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (35) หว่าไปแล้วที่ระนองเดียนีมีพม่า**มากกว่า**คนไทย. ถ้าแหล่งไปแล้วก็คือคนไทยมีประมาณห้าหมื่น พม่าเกือบแสน.
 ‘พูดไปแล้วที่ระนองเดียนีมีพม่ามากกว่าคนไทย. ถ้าพูดไปแล้วก็คือคนไทยมีประมาณห้าหมื่น พม่าเกือบแสน.’
- (36) ถ้ามหาว่าระเบิดเกิดบอยหม้าย. หว่าจริงๆแล้วคือเกิดประมาณแค่ 1 เปอเซ็นด้าย.
 ‘ถ้ามหาว่าระเบิดเกิดบอยหม้าย. พูดจริงๆแล้วคือเกิดประมาณแค่ 1 เปอร์เซ็นต์ได้.’

- (37) ตอนนั้นอายุยังเด็กๆอยู่เลย ไม่โห่ร้องไห้. แหล่งอีกอย่างคือ อายุสักสิบขวบด้วย.
'ตอนนั้นอายุยังเด็กๆอยู่เลย ไม่รู้เรื่องอะไร. พูดอีกอย่างคือ อายุสักสิบขวบได้.'

8.3.2 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมตัวอย่าง

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมตัวอย่าง ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นตัวอย่างหรืออุทาหรณ์ของข้อความที่มาข้างหน้า เช่นคำว่า เช่น ยกตัวอย่างเช่น ตัวอย่างเช่น อาทิ ฯลฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมตัวอย่างคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (38) มีหลายโครงการที่ยังไม่ด้วยทำที่ เช่น โครงการปรับถนน. โครงการลาดยางเพิ่ม.
'มีหลายโครงการที่ยังไม่ได้ทำเลย เช่น โครงการปรับถนน. โครงการลาดยางเพิ่ม.'
- (39) น้ำตอกที่คนชอบไปเที่ยว ตัวอย่างเช่น น้ำตอกห้วยไต่. น้ำตอกอ่าวลึก. น้ำตกร้อน.
'น้ำตอกที่คนชอบไปเที่ยว ตัวอย่างเช่น น้ำตอกห้วยไต่. น้ำตอกอ่าวลึก. น้ำตกร้อน.'
- (40) หลายอย่างที่เราต้องทำก่อนออกไปทำสวน เช่น หุงข้าว. ทำกับข้าว. กวาดหย๊ะ.
'หลายอย่างที่เราต้องทำก่อนออกไปทำสวน เช่น หุงข้าว. ทำกับข้าว. กวาดหย๊ะ.'

8.3.3 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเน้นเฉพาะ

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเน้นเฉพาะ หมายถึง คำเชื่อมสัมพันธสารที่เชื่อมข้อความเพื่อเจาะเน้นเฉพาะส่วนที่สำคัญของข้อความที่มาข้างหน้า เช่นคำว่า โดยเฉพาะ เฉพาะอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเน้นเฉพาะคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (41) เวลาหลับไปบ้านหนูๆมากเลย. โดยเฉพาะเวลาไปเที่ยวกับเพื่อนแถวบ้าน. โดยเฉพาะเพื่อนสมัยเรียนประถมหรือมัธยมกัน.
'เวลาหลับไปบ้านสนุกมากเลย. โดยเฉพาะเวลาไปเที่ยวกับเพื่อนแถวบ้าน. โดยเฉพาะเพื่อนสมัยเรียนประถมหรือมัธยมกัน.
- (42) นิสิคนไทยพุทธส่วนใหญ่ดีมาก. โดยเฉพาะการทำบุญข้าววัดข้าว.
'นิสิคนไทยพุทธส่วนใหญ่ดีมาก. โดยเฉพาะการทำบุญข้าววัดข้าว.
- (43) รัฐบาลควรต้องแจ้งเรื่องการออกจากบ้านตอนกลางคืน โดยเฉพาะการออกจากบ้านหลังตีแปดไปแล้ว.

‘รัฐบาลควรต้องแจ้งเรื่องการออกจากบ้านตอนกลางคืน โดยเฉพาะการออกจากบ้านหลังสองทุ่มไปแล้ว.’

8.3.4 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความสรุป

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความสรุป ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นข้อสรุปของข้อความทั้งหมดที่มาข้างหน้า เช่นคำว่า โดยสรุป กล่าวโดยสรุป เป็นต้นว่า ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความสรุปคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(45) ผมหัวผมแห้งเกี่ยวกับเรื่องการทำมาหากินของคนค้าขายมากก่อนานมาแล้ว. เอาพันนี้ เอาเป็นหัว คนค้าขายชอบการทำมาหากิน ชอบการค้าขายดินรน ไม่จี้คร้าน.

‘ผมว่าผมพูดเกี่ยวกับเรื่องการทำมาหากินของคนค้าขายมากก่อนานมาแล้ว. เอาแบบนี้ เอาเป็นว่า คนค้าขายชอบการทำมาหากิน ชอบการค้าขายดินรน ไม่จี้คร้าน.’

(46) ถ้าเรื่องเที่ยว. พี่ชอบเที่ยวภาคเหนือมากที่สุด. ชอบภูสอยดาว จังหวัดอุดรดิตรหรือพิษณุโลก. ชอบภูเรือที่เขาว่าหนาวที่สุดในประเทศไทย. และก็ภูกระดึง ภูหินร่องกล้าที่จังหวัดเพชรบูรณ์. อ้อภูกระดึงอยู่แต่จังหวัดเลย. ถ้าแหล่งง่าย ๆ แบบสรุป พี่ชอบเที่ยวภูเขาคเหนือมากที่สุด.

‘ถ้าเรื่องเที่ยว. พี่ชอบเที่ยวภาคเหนือมากที่สุด. ชอบภูสอยดาว จังหวัดอุดรดิตรหรือพิษณุโลก. ชอบภูเรือที่เขาว่าหนาวที่สุดในประเทศไทย. และก็ภูกระดึง ภูหินร่องกล้าที่จังหวัดเพชรบูรณ์. อ้อ ภูกระดึงอยู่ที่จังหวัดเลย. ถ้าพูดง่าย ๆ แบบสรุป พี่ชอบเที่ยวภูเขาคเหนือมากที่สุด.’

(47) เหล่าอธิบายให้หมัดตั้งเตการเตรียมต่อนกล้า. เอาลงหลุมไหร. มีวิธีการพันพริอ. เราบ่อเขาหมัดเลย. พี่เขาเอาสมุดมาจัดด้วยแล้วก็อหว่าทำตามวิธีของเหล่า. พี่เขาว่าเหล่ามีประสบการณ์. บางที่ข้อมูลวิชาการก็อช่ายไม่ด้ายกับสถานการณ์จริง. แต่โดยสรุปแล้ว เขาบ่ออหว่าเหล่าอธิบายให้เขาละเอียดดี.

‘เราอธิบายให้หมัดตั้งเตการเตรียมต่อนกล้า. เอาลงหลุมอะไร. มีวิธีการอย่างไร. เราบ่อเขาหมัดเลย. พี่เขาเอาสมุดมาจัดด้วยแล้วก็จะทำตามวิธีของเรา. พี่เขาว่าเรามีประสบการณ์. บางที่ข้อมูลวิชาการก็ใช้ไม่ได้กับสถานการณ์จริง. แต่โดยสรุปแล้ว เขาบ่อว่าเราอธิบายให้เขาละเอียดดี.’

8.3.5 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความขัดแย้ง

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความขัดแย้ง ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่แย้งกับข้อความที่มาข้างหน้า เช่นคำว่า แต่ แต่ทว่า อย่างไรก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี กระนั้นก็ตาม ในทางกลับกัน ในทางตรงข้าม ในทางตรงข้าม ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความขัดแย้งคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (48) ผมแนะนำให้พี่ไปปลูสวนปาล์มเพราะแถมหนักมากหว่า แต่หว่ามันต้องช่วยตางมาก. ผมเลยหยุด
แหนะ.
'ผมแนะนำให้พี่ปลูสวนปาล์มเพราะแถมหนักมากกว่า แต่หว่ามันต้องใช้เงินมาก. ผมเลยหยุด
แหนะ.'
- (51) เลทำทางเทไปทุกคนเล่นก็ดันเก่งทุกคน แต่พอเล่นจริงเล่นไม่เป็นสักคน.
'ดูทำทางที่ไปทุกคนเล่นก็ดันเก่งทุกคน แต่พอเล่นจริงเล่นไม่เป็นสักคน.'
- (52) เวลาหาเสียงหลังด้ายเป็นวัน แต่พอเอาเข้าจริงพี่เห็นไม่ด้ายเรื่องสักคน. ชาวบ้านฟังไม่ด้าย
เลย.
'เวลาหาเสียงพูดได้เป็นวัน แต่พอเอาเข้าจริงพี่เห็นไม่ได้เรื่องสักคน. ชาวบ้านฟังไม่ได้เลย.'
- (53) พี่เห็นคนไทยชอบหลังหว่ารักในหลวง จิตตามเทในหลวงตรัส แต่ในทางตรงกันข้าม ทำ
แต่เรื่องให้ท่านกลุ่มใจ เสียใจทุกวัน
'พี่เห็นคนไทยชอบพูดว่ารักในหลวง จะทำตามเทในหลวงตรัส แต่ในทางตรงกันข้าม ทำแต่
เรื่องให้ท่านกลุ่มใจ เสียใจทุกวัน'
- (54) พี่หว่าปัจจุบันไม่ค่ายแพ้นะ. คิดเลหว่าคนจนๆเรียนเก่งเรียนดี ไม่มีงานทำ. แต่หว่าคนรวย มี
เส้น เรียนไม่เก่ง มีงานทำดี.
'พี่ว่าปัจจุบันไม่ค่ายแพ้นะ. คิดดูว่าคนจนๆเรียนเก่งเรียนดี ไม่มีงานทำ. แต่หว่าคนรวย มีเส้น
เรียนไม่เก่ง มีงานทำดี.'

8.3.6 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความคล้ายตาม

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความคล้ายตาม ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน หรือเข้ากับข้อความที่อยู่ข้างหน้า เช่นคำว่า ในทำนองเดียวกัน โดยนัยเดียวกันนั้น ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความคล้ายตามคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (55) สถานการณ์ที่เกิดในสามจังหวัดน่านจิมิไอไหรืออยู่เบื้องหลัง. ทำนองเดียวกัน การแก้ปัญหาของรัฐบาลชุดที่ผ่านม่าน่านจิมิไอไหรืออยู่เบื้องหลังเหมือนกัน.
‘สถานการณ์ที่เกิดในสามจังหวัดน่านจะมีอะไรอยู่เบื้องหลัง. ทำนองเดียวกัน การแก้ปัญหาของรัฐบาลชุดที่ผ่านม่าน่านจะมีอะไรอยู่เบื้องหลังเหมือนกัน.’
- (56) ไม่โหรจี้แก้ด้ายพริ้อแหล่งท้องเที่ยว. โป้หรั่งก้าชอบทำให้สั๊กปรัก. เหมือนกันแหละ คนไทยเองก้าชอบทิ้งหะ ทำให้สถานทีสั๊กปรัก.
‘ไม่รู้จะแก้ไ่ได้อย่างไรแหล่งท้องเที่ยว. พวกฝรั่งก็ชอบทำให้สั๊กปรัก. เหมือนกันแหละ คนไทยเองก็ชอบทิ้งหะ ทำให้สถานที่สั๊กปรัก.’
- (57) หมะเวลาร้องเพลง ร้องไม่ค่ายไถ้ก ร้องผิดเพ. ทำนองเดียวกัน ปะก้าชอบร้องผิดคี่ เสียงก้าผิดไม่เหมือนกับในเพลง.
‘หมะเวลาร้องเพลง ร้องไม่ค่อยถูก ร้องผิดที้นั้น. ทำนองเดียวกัน ปะก็ชอบร้องผิดคี่ เสียงก็ผิด ไม่เหมือนกับในเพลง.’

8.3.7 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเพิ่ม

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเพิ่ม ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เดิมข้อมูลให้กับข้อความที่มาข้างหน้า เช่นคำว่า นอกจากนี้ นอกจากนั้น อีกทั้ง ยิ่งไปกว่านั้น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเพิ่มคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (58) หว่าไปแล้ว รัฐบาลชุดนี้ไม่เลวร้ายนะ ผ้มหว่า. เพราะหว่าตั้งแต่ขึ้นมาเป็น ทำไหร่ตั้งกะลุยที่เป็นรูปธรรม. ยังไม่พอ ยังพยายามสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้ประชาชนด้วยนะ.
‘พูดไปแล้ว รัฐบาลชุดนี้ไม่เลวร้ายนะ ผ้มว่า. เพราะว่าตั้งแต่ขึ้นมาเป็น ทำอะไรตั้งเยอะที่เป็นรูปธรรม. ยังไม่พอ ยังพยายามสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้ประชาชนด้วยนะ.’
- (59) จังหวัดภูเก็ตมีรายค้ายเฉพาะจากการท่องเที่ยวปีนึ่งมาก. อีกทั้ง รายค้ายเทค้ายจากการเก็บภาษีจากประชาชนก้าค้ายหลายเหมือนกันในแต่ละปี
‘จังหวัดภูเก็ตมีรายได้เฉพาะจากการท่องเที่ยวปีหนึ่งมาก. อีกทั้ง รายได้ที่ได้จากการเก็บภาษีจากประชาชนก็ได้หลายเหมือนกันในแต่ละปี.’
- (60) การเสนอข่าวเหตุการณ์ในสามจังหวัดภาคค้ายไม่ดีเลย. เสนอแต่ทางร้ายๆเพ และเสนอทุกวัน. ยิ่งไปกว่านั้น ยังเสนอข่าวเหล่านั้นหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หล้าว จึงทำให้คนเทอื่นไม่กล้าลงมาทางค้าย.

‘การเสนอข่าวเหตุการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ไม่ดีเลย. เสนอแต่ทางร้ายๆทั้งนั้น และเสนอทุกวัน. ยิ่งไปกว่านั้น ยังเสนอข่าวเหล่านั้นหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์อีก จึงทำให้คนที่อื่นไม่กล้าลงมาทางใต้.’

8.3.8 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความตามลำดับเวลา

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความตามลำดับเวลา ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่แสดงลำดับเวลาก่อนหลัง เช่นคำว่า แล้ว หลังจากนั้น ก่อนหน้านั้น ในที่สุด สุดท้าย ฯลฯ หรือเชื่อมข้อความซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่เกิดในเวลาไล่เลี่ยกันหรือเวลาเดียวกัน เช่นคำว่า ขณะเดียวกัน เวลานั้น ขณะนั้น ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความตามลำดับเวลาคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (61) งานของแม่หัวข่าวกำไม่มีไหร่มา. เดินขึ้นมาเตรียมอาหารให้. พอเสร็จ กำไปล้าดเสือกับข้าวและหน่มเพิ่ม.
‘งานของแม่ตอนเช้าก็ไม่มีอะไรมา. เดินขึ้นมาเตรียมอาหารให้. พอเสร็จ ก็ไปตลาดซื้อกับข้าวและขนมเพิ่ม.’
- (62) ช่วงนี้จังหวัดยะลากำไม่ค่อยมีไหร่. ก่อนหน้านี้ กำพอมีมั้งแต่ไม่นานกลัวเหมือนที่คิด.
‘ช่วงนี้จังหวัดยะลาไม่ค่อยมีอะไร. ก่อนหน้านี้ ก็พอมีบ้างแต่ไม่นานกลัวเหมือนที่คิด.’
- (63) เเท้จริง พี่เหล่งด้ายไม่ค่ายด้ายเพราะคนหาใหญ่ไม่ค่ายเหล่งด้ายกัน ก่อนหน้านี้ เคยหัดเหล่งแต่เหล่งไม่ซัดเลย.
‘ที่จริง พี่พูดได้ไม่ค่อยได้เพราะคนหาใหญ่ไม่ค่อยพูดด้ายกัน ก่อนหน้านี้ เคยฝึกพูดแต่พูดไม่ซัดเลย.’
- (64) ที่ก่อน พี่ขึ้นลงกรุงเทพบ่อย. หว่างนี้ไม่มีธุระไหร่ กำเลยไม่ค่ายด้ายขึ้น. นานๆขึ้นที.
‘เมื่อก่อน พี่ขึ้นลงกรุงเทพบ่อย. ช่วงนี้ไม่มีธุระอะไร ก็เลยไม่ค่อยได้ขึ้น. นานๆขึ้นครั้งหนึ่ง.’

8.3.9 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเป็นเหตุเป็นผล

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเป็นเหตุเป็นผล ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นเหตุหรือผลของข้อความที่มาข้างหน้า เช่นคำว่า ดังนั้น เพราะฉะนั้น ด้วยเหตุนี้ ด้วยเหตุฉะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ฯลฯ ใช้เชื่อมข้อความที่เป็นเหตุ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (65) เห็นหม้ายหว่าในหลวงท่านทำไห้ให้เหล่าตั้งมาก. เพราะฉะนั้นเหล่าต้องทำไห้รู้ดีๆให้ท่าน
คืนมั่ง เพื่อเป็นการแสดงให้ท่านเห็นหว่าเหล่ารักท่านมาก.
'เห็นมัยว่าในหลวงท่านทำอะไรให้เรำตั้งมากมาย. เพราะฉะนั้นเรำต้องทำอะไรดีๆให้ท่านคืน
บ้าง เพื่อเป็นการแสดงให้ท่านเห็นว่าเรำรักท่านมาก.'
- (66) เป็นเพราะความโมโหที่พี่ชายไม่ยอมหลอบเมืองจีน. น้องสาวเชื่อลื้มก้อเหนียวก้าด้วยผู้คอ
ตายด้ายต่อนมะม่วงหิมพาน แลและแข่งไม่ห้ายพี่ชายสร้างมัสยิดเสร็จ.
'เป็นเพราะความโมโหที่พี่ชายไม่ยอมกลับเมืองจีน. น้องสาวเชื่อลื้มก้อเหนียวก้าได้ผู้คอ
ตายดั้นมะม่วงหิมพาน แลและแข่งไม่ให้พี่ชายสร้างมัสยิดเสร็จ.'
- (67) ขึ้นมาเรียนรามเลย ไม่ด้ายส้อบเท่ไหนเลย อาจจะเป็นด้วยเหตุเท่หว่าตัวเองไม่แก้ง เลยไม่กล้า
ไปส้อบเท่อื่น.
'ขึ้นมาเรียนรามเลย ไม่ได้ส้อบเท่ไหนเลย อาจจะเป็นด้วยเหตุเท่ว่าตัวเองไม่แก้ง เลยไม่กล้าไป
ส้อบเท่อื่น.'
- (68) ตอนนี๊าะ หน้าตาแต่ละคนโทรมมาก ขอบตาดำ หัวยุง แลไม่ด้ายเลย ด้วยสาเหตุเท่หว่าทุกคน
นอนดึก อ่านหนังสือส้อบกัน ถ้าง่วงก้ากินกาแฟ กินมากจนเบลอ อ่านไม่ไหวเรื่อง เมื่อเป็น
พินัน ก้าเลยไม่อ่านกันดึกมากเหมือนแต่ก่อนแล้ว
'ตอนนี๊าะ หน้าตาแต่ละคนโทรมมาก ขอบตาดำ หัวยุง ดูไม่ได้เลย ด้วยสาเหตุเท่ว่าทุกคน
นอนดึก อ่านหนังสือส้อบกัน ถ้าง่วงก็กินกาแฟ กินมากจนเบลอ อ่านไม่รู้เรื่อง เมื่อเป็น
เช่นนั้น ก็เลยไม่อ่านกันดึกมากเหมือนแต่ก่อนแล้ว.'

8.3.10 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเสริม

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเสริม ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นข้อมูลเสริมของข้อความ
ที่มาข้างหน้า เช่น ทั้งนี้ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความเสริมคือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบใน
ภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (69) ถามหว่าการตัดยางหยากหม้าย. มันก้าไม่หยากมาก. ทั้งนี้ คนตัดต้องหมั่นฝักบ่อยๆ ฝักทุกๆ
วัน จึงจะชำนาญ.
'ถามว่าการตัดยางหยากมัย. มันก็ไม่หยากมาก. ทั้งนี้ คนตัดต้องหมั่นฝักบ่อยๆ ฝักทุกๆวัน จึงจะ
ชำนาญ.'

- (70) มีให้เห็นหลายรายแล้วหว่าเด็กที่เรียนต่างจังหวัดก็เรียนเก่งสู้เด็กกรุงเทพฯ. ทั้งนี้ เด็ก
โบ้นันหัวดี มีความขยัน.
'มีให้เห็นหลายรายแล้วว่าเด็กที่เรียนต่างจังหวัดก็เรียนเก่งสู้เด็กกรุงเทพฯ. ทั้งนี้ เด็กพวกนั้น
หัวดี มีความขยัน'.

8.3.11 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมเรื่องใหม่

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมเรื่องใหม่ ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นเรื่องที่เปลี่ยนไป หรือต่าง
จากเรื่องเดิม ส่วนใหญ่มักมีความสัมพันธ์กับเรื่องเดิมอยู่บ้างในบางแง่ ในภาษาเขียนใช้คำว่า อนึ่ง
คำเชื่อม สัมพันธสารเชื่อมเรื่องใหม่คือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (71) ช่วงของการกินผักหรือกินเจที่ภูเก็ตนัน จะมีการแทงและการตัดลิ้นของหมาทรง. ที่นี้การ
ดูแลรักษาหมาทรงหลังจากพระออกแล้ว จิเป็นเรื่องของใคร. ไม่มีใครตอบด้วย.
'ช่วงของการกินผักหรือกินที่ภูเก็ตนัน จะมีการแทงและการตัดลิ้นของหมาทรง. ที่นี้การดูแล
รักษาหมาทรงหลังจากพระออกแล้ว จิเป็นเรื่องของใคร. ไม่มีใครตอบได้.'

8.3.12 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความชี้แจง

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความชี้แจง ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงให้กับ
ข้อความที่มาก่อนหน้า ข้อความที่ชี้แจงข้อเท็จจริงอาจมีความหมายในเชิงขัดแย้งหรือคล้อยตาม
ข้อความที่มาก่อนหน้าก็ได้ เช่นคำว่า อันที่จริง จริงๆแล้ว ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความชี้แจงคือ
ข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (72) การที่หาใครสักคนมารับผิดชอบเรื่องที่เกิดขึ้น พื้หว่าจริงๆแล้วทุกคนนั้นและต้องช่วยกัน
เพราะเรื่องที่เกิดขึ้น ถ้าแลให้ดีเป็นเรื่องของทุกคน.
'การที่หาใครสักคนมารับผิดชอบเรื่องที่เกิดขึ้น พื้หว่าจริงๆแล้วทุกคนนั้นและต้องช่วยกัน
เพราะเรื่องที่เกิดขึ้น ถ้าดูให้ดีเป็นเรื่องของทุกคน.'
- (73) หลายคนพูดว่าการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของสตูลยังอ่อนมาก. อันที่จริงแล้ว
พื้หว่าสตูลเท่งอบให้กับการท่องเที่ยวปีหนึ่งมากน๊ะ.
'หลายคนพูดว่าการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของสตูลยังอ่อนมาก. อันที่จริงแล้ว พื้หว่า
สตูลเท่งบประมาณให้กับการท่องเที่ยวปีหนึ่งมากน๊ะ.'

8.3.13 คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความที่เป็นเงื่อนไข

คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความที่เป็นเงื่อนไข ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่มีความหมายแสดงเงื่อนไข เช่นคำว่า มิฉะนั้น ไม่เช่นนั้น ไม่อย่างนั้น ไม่งั้น ฯลฯ คำเชื่อมสัมพันธสารเชื่อมความชี้แจง คือข้อความที่ชัดเจนได้ ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

- (74) การยกพวกตีกันของเด็กซ้ง พี่ว่ากระทรวงศึกษาต้องเข้าจัดการ. ไม่งั้น ประชาชนจะ
 ด้ายรับอันตรายถึงตายมากขึ้น.
 ‘การยกพวกตีกันของเด็กซ้ง พี่ว่ากระทรวงศึกษาต้องรับจัดการ. ไม่งั้น ประชาชนจะได้รับ
 อันตรายถึงตายมากขึ้น.’
- (75) หัวข้าวต้องเข้าออกไปเก็บน้ำยางให้เร็ว. ไม่งั้น น้ำยางจะแข็งเหม็น.
 ‘ตอนเช้าต้องรีบออกไปเก็บน้ำยางให้เร็ว. ไม่งั้น น้ำยางจะแข็งเหม็น.’
- (76) ดินะเทโทรมาหาพี่ก่อน. ไม่งั้น พี่ออกไปแล้วเพราะต้องไปทำธุระต่อ.
 ‘ดินะที่โทรมาหาพี่ก่อน. ไม่งั้น พี่ออกไปแล้วเพราะต้องไปทำธุระต่อ.’

8.4 การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์

การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ (lexical cohesion) ทำได้ด้วยการใช้คำศัพท์ที่สัมพันธ์กัน อาจเป็นคำศัพท์ที่มีความหมายสัมพันธ์กันในแง่ต่างๆ ดังนี้

- 1) มีความหมายเหมือนกัน โดยใช้คำเดียวกันซ้ำ เช่น วิจัย กับ วิจัย หรือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น วิจัย กับ ศึกษา
 - 2) มีความหมายขัดแย้งกัน โดยใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี กับ เลว
 - 3) คำหนึ่งเป็นส่วนย่อย ประเภทย่อย ชนิดย่อย หรือลักษณะย่อยของอีกคำหนึ่ง เช่น โต๊ะ เป็นประเภทหนึ่งของ เฟอร์นิเจอร์ โต๊ะกินข้าว เป็นชนิดย่อยของ โต๊ะ สีเหลืองมะนาว เป็นลักษณะย่อยของ สีเหลือง
 - 4) คำหนึ่งอธิบายลักษณะหรืออาการของอีกคำหนึ่ง เช่น บิน เป็นอาการของ นก
 - 5) เป็นคำที่ใช้ในทำเนียบภาษาเดียวกัน หรือในวงการเดียวกัน เช่น ใช้คำราชาศัพท์เหมือนกัน ใช้คำในสาขาวิชาเฉพาะเดียวกัน ใช้คำในแวดวงอาชีพเดียวกัน เป็นต้น
- ตัวอย่างที่พบในภาษาไทยถิ่นใต้ได้แก่

(77) หนูก้มมากแหละ. ถ้าเป็นหน้าผ่นหม่ายก้าจะชอบมากเพราะบ้านปู้มีผ่นหม่ายเยอะ. หน้าเหงะก้าไปช่วยเก็บเหงะขาย. แด่คั้นเหงะคั้นเล็กน๊ะ เก็บง่าย. เหงะแต่ละช่อเกือบถึงดิน เก็บง่ายมากชอบ. ส่วนใหญ่เป็นเหงะโรงเรียน. ลูกเหงะถ้าสุกแล้วจะสีแดง แต่ถ้าไม่สุกที่จะสีเขียว กินไม่ด้ายจะฝาด. หน้าไหนที่เหงะออกไม่มาก ลูกเหงะจะแพง กิโลหลายตาง แพงช่ายด้ายแหละ โลหนึ่งด้ายไม่กี่ลูกเอง.

‘สนุกมากแหละ. ถ้าเป็นหน้าผ่นไม่ก้มจะชอบมากเพราะบ้านปู้มีผ่นไม่เยอะ. หน้าเหงะก็ไปช่วยเก็บเหงะขาย. แด่คั้นเหงะคั้นเล็กน๊ะ เก็บง่าย. เหงะแต่ละช่อเกือบถึงดิน เก็บง่ายมากชอบ. ส่วนใหญ่เป็นเหงะโรงเรียน. ลูกเหงะถ้าสุกแล้วจะสีแดง แต่ถ้ายังไม่สุกจะสีเขียว กินไม่ได้จะฝาด. หน้าไหนที่เหงะออกไม่มาก ลูกเหงะจะแพง กิโลหลายตางค์ แพงใช้ได้แหละ กิโลหนึ่งได้ไม่กี่ลูกเอง.’

จากตัวอย่างสัมพันธสาร (77) ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชุดคำที่ขีดเส้นใต้ซึ่งเป็นคำที่ใช้โยงความชุดที่ 1 ล้วนเป็นคำที่เกี่ยวกับ “ผลไม้” หรือ “เหงะ” ได้แก่ ผ่นหม่าย เหงะ คั้นเหงะ ช่อ เหงะโรงเรียน ลูกเหงะ ส่วนชุดคำที่ขีดเส้นใต้ซึ่งเป็นคำที่ใช้โยงความชุดที่ 2 ล้วนเป็นคำที่เกี่ยวกับ “ราคาแพง” ได้แก่ แพง กิโล-หลายตาง โลหนึ่งด้ายไม่กี่ลูกเอง การปรากฏของคำเหล่านี้ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันในสัมพันธสาร ส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้อย่างรวดเร็ว

(78) แนวเพลงที่ผ่มชอบก้าคือแนวเพลงเพื่อชีวิต เพราะเพลงเพื่อชีวิตโปนี่โดยเฉพาะเพลงป้า มันสุดยอดเยี่ยม ฟังแล้วนึกเลตามเพลง ได้อารมณ์. เพลงโปนี่มันให้คิดถึงชีวิตจริงๆ. เพลงเพื่อชีวิตผ่มชอบมาตั้งแต่เด็กๆ มันมีแก่นสารดี มีสาระที่เราเอามาใช้ด้ายน๊ะ. ไม่เหมือนเพลงหวังนี้ ไร้สาระไม่มีไหร่เลย. เพลงหวังนี้เป็นเพลงที่เกี่ยวกับความรักบ้าๆบอๆทั้งเพ. ไปแอบชอบเพื่อนเขาก้าไม่กล้าบอก .อยากแต่งงานกับคนนั้นแต่ไม่มีเบี่ยไม่รู้ไอไหร่ทั้งเพ. ไม่มีแก่นสารเลย ฟังแล้วเซ็งตายเลย. เพลงหวังนี้ร้องเหมือนคอกอี่แต่ก ไม่น่าฟัง บ้าๆเพ. เพลงโปนี่ฟังแล้วเสียอารมณ์ปลาๆ.

‘แนวเพลงที่ผ่มชอบก็คือนแนวเพลงเพื่อชีวิต เพราะเพลงเพื่อชีวิตพวกนี้โดยเฉพาะเพลงป้า มันสุดยอดเยี่ยม ฟังแล้วนึกดูตามเพลง ได้อารมณ์ดี. เพลงพวกนี้มันให้คิดถึงชีวิตจริงๆ. เพลงเพื่อชีวิตผ่มชอบมาตั้งแต่เด็กๆ มันมีแก่นสารดี มีสาระที่เราเอามาใช้ได้น๊ะ. ไม่เหมือนเพลงสมัยนี้ ไร้สาระไม่มีอะไรเลย. เพลงสมัยนี้เป็นเพลงที่เกี่ยวกับความรักบ้าๆบอๆทั้งนั้น. ไปแอบชอบเพื่อนเขาก้าไม่กล้าบอก .อยากแต่งงานกับคนนั้นแต่ไม่มีเบี่ยไม่รู้อะไรทั้งนั้น. ไม่มีแก่นสารเลย ฟังแล้วเซ็งตายเลย. เพลงสมัยนี้ร้องเหมือนคอกจะแตก ไม่น่าฟัง บ้าๆทั้งนั้น. เพลงพวกนี้ฟังแล้วเสียอารมณ์ปลาๆ.’

จากตัวอย่างสัมพันธสาร (78) ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชุดคำที่ขีดเส้นใต้ซึ่งเป็นคำที่ใช้โยงความชุดที่ 1 ล้วนเป็นคำที่เกี่ยวกับ “เพลงเพื่อชีวิต” และ “ประโยชน์” ได้แก่ แนวเพลงเพื่อชีวิต เพลงเพื่อชีวิต เพลงป๊อป เพลงโป๊ว ได้อารมณ์. คิดถึงชีวิตจริงๆ. มีแก่นสารดี มีสาระที่เราเอามาใช้ ส่วนชุดคำที่ขีดเส้นใต้ซึ่งเป็นคำที่ใช้โยงความชุดที่ 2 ล้วนเป็นคำที่เกี่ยวกับ “เพลงปัจจุบัน” และ “ความรู้สึกระ” ได้แก่ เพลงหวานนี้ ไร้อารมณ์ไม่มีใครเลย. เกี่ยวกับความรักบ้างบอทุกเพ. ไม่รู้ใจใครทั้งเพ. ไม่มีแก่นสารเลย ไม่น่าฟัง บ้างเพ. เพลงโป๊วนี้ฟังแล้วเสียอารมณ์เลย. การปรากฏของคำเหล่านี้ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันในสัมพันธสาร ส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้อย่างรวดเร็ว

8.5 สรุป

จากการวิเคราะห์สัมพันธสารในภาษาไทยถิ่นใต้พบกลวิธีที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นของสาร 4 กลวิธีได้แก่

- 1) การอ้างถึง (reference) กลวิธีการอ้างถึงที่ใช้เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารภาษาไทยถิ่นใต้มี 8 ประเภทคือ การซ้ำนามวลีเดิม การใช้บุรุษสรรพนาม การใช้สรรพนามชี้เฉพาะ การใช้คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ การใช้คำที่เกี่ยวกับจำนวน การใช้ตัวบ่งบอก การใช้คำแทนที่ และ การใช้คำเปรียบเทียบมากขึ้น
- 2) การละ (ellipsis) คือ การละไว้ในฐานที่เข้าใจ หรือการตัดข้อความที่ผู้พูดกับผู้ฟังรู้ดีอยู่แล้วออก ทำให้เกิดช่องว่างที่มีความเชื่อมโยงกับข้อความที่มาข้างหน้า ข้อความที่ละอาจเป็นนามวลี กริยาวลี หรืออนุประโยคก็ได้
- 3) การใช้ตัวเชื่อมสัมพันธสาร (discourse connector) ซึ่งคำเชื่อมสัมพันธสารเป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้เชื่อมระหว่างประโยคเพื่อให้ข้อความมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน คำเชื่อมสัมพันธสารในภาษาไทยถิ่นใต้ทำหน้าที่ 13หน้าที่ได้แก่ เชื่อมคำอธิบาย เชื่อมตัวอย่าง เชื่อมความเน้นเฉพาะ เชื่อมความสรุป เชื่อมความขัดแย้ง เชื่อมความคล้อยตาม เชื่อมความเพิ่ม เชื่อมลำดับเวลา เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผล เชื่อมความเสริม เชื่อมเรื่องใหม่ เชื่อมความชี้แจง และเชื่อมความที่เป็นเงื่อนไข
- 4) การเชื่อมโยงด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion) ในสัมพันธสารภาษาไทยถิ่นใต้ใช้คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันในแง่ที่มีความหมายเหมือนกันโดยใช้คำเดียวกันซ้ำ หรือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และยังพบการใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน

บทที่ 9

สรุปลักษณะของไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้

9.1 สรุป

การวิจัยลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดของคำประเภททางไวยากรณ์ การสร้างคำ หน่วยสร้างที่สำคัญ โครงสร้างประโยค และสัมพันธสารในภาษาไทยถิ่นใต้ ในแนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีพึ่งพาศัพท์การก (Lexicase Dependency Grammar) ของ สเตนลีย์ สตารอสต้า (Starosta 1988) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

(1) ชนิดของคำในภาษาไทยถิ่นใต้สามารถแบ่งได้เป็น 8 ชนิดใหญ่ๆ ได้แก่ คำกริยา คำนาม คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำปริมาณ คำอนุภาค คำบุพบท และคำสันธาน ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า คำและลักษณะของการออกเสียงคำในภาษาไทยถิ่นใต้มีความคล้ายคลึงกับคำและลักษณะของการออกเสียงคำในภาษาถิ่นอีสานโดยเฉพาะคำที่ใช้เป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำที่ปรากฏในรูปของคำสัทอรรถลักษณะ (ideophone) เป็นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานของกัลยา ดิงศรัทีย (2525) ที่พบว่าลักษณะของภาษาไทยถิ่นใต้นั้นมีลักษณะที่เหมือนกันมากกับภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสานในเรื่องของระบบพยัญชนะ ระบบสระ และโครงสร้างประโยค แต่ในเรื่องของวรรณยุกต์และศัพทะนั้น ภาษาไทยถิ่นใต้มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

ยิ่งไปกว่านั้น สำหรับประเด็นเกี่ยวกับคำกริยาที่พบในข้อมูล โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของคำกรรมกริยาและคำอกรรมกริยาพบว่ามีความสอดคล้องกับงานของฉันทส ทองช่วย (2529, 2533) ซึ่งพบว่าคำกริยา 1 หน่วยคำในภาษาไทยถิ่นใต้จะเป็นคำซ้อน 2 หน่วยคำในภาษาไทยมาตรฐาน

(2) ประเภททางไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้มีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่ การณ์ลักษณะ (aspect) ทิศนภาวะ (modality) และวาทก (voice) การแสดงประเภททางไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นใต้ไม่แตกต่างจากการแสดงประเภททางไวยากรณ์ในภาษาไทยมาตรฐาน กล่าวคือมีการใช้คำบางประเภทเข้าช่วยเพื่อแบ่งประเภททางไวยากรณ์เช่นอาจใช้คำกริยาช่วย หรือคำวิเศษณ์ เป็นต้น บางครั้งอาจใช้การซ้ำคำกริยาเพื่อแบ่งประเภททางไวยากรณ์อีกด้วย

(3) ลักษณะของคำและการสร้างคำ (word formation) ในภาษาไทยถิ่นใต้ หากพิจารณาในแง่ของโครงสร้างของคำใหม่ พบว่าในกระบวนการในการสร้างคำใหม่ประกอบด้วย การประสมคำ การประสานคำ การตัดคำให้สั้น และการแปลงคำ หากพิจารณาในแง่ของการสร้างคำโดยการแปลงคำ

นั้น พบว่าในกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย การเปลี่ยนความหมายของคำ การเปลี่ยนชนิดของคำ และการกลายเป็นคำไวยากรณ์

(4) หน่วยสร้างที่สำคัญในภาษาไทยถิ่นใต้มีทั้งหมด 8 ประเภทได้แก่ หน่วยสร้างนามวลี หน่วยสร้างคุณาประโยค หน่วยสร้างอนุประโยคเติมเต็ม หน่วยสร้างกริยาเรียง หน่วยสร้างกรรมวาจก หน่วยสร้างเน้นเรื่อง หน่วยสร้างที่มีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ และหน่วยสร้างที่มีประธานสองตัว

(5) ประเภทของประโยคในภาษาไทยถิ่นใต้มีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่ ประโยคเดี่ยว ประโยครวม และประโยคซ้อน ซึ่งไม่แตกต่างจากประเภทของประโยคภาษาไทยมาตรฐาน

(6) กลวิธีในการเชื่อมโยงความในสัมพันธ์สารภาษาไทยถิ่นใต้มีทั้งหมด 3 กลวิธีคือ 1) การอ้างถึง (reference) 2) การละ (ellipsis) 3) การใช้ตัวเชื่อมสัมพันธ์สาร (discourse connector) และ การเชื่อมโยงด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion)

9.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้พบปัญหาและอุปสรรค ที่จะพอนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ในขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉพาะการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือผู้บอกภาษานั้น ผู้วิจัยจะต้องใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมาก เพราะมีฉะนั้นแล้วจะได้ผู้บอกภาษาที่ไม่แท้ ซึ่งไม่สามารถถือเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของพื้นที่ที่ต้องการศึกษาได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องทำโดยใช้ความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมาก เพราะการเก็บข้อมูลในหลายพื้นที่ที่ต่างกัน อาจประสบกับข้อมูลที่มีความเหลื่อมล้ำหรือไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดว่าเป็นข้อมูลจริงแท้หรือไม่ในทันที จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลซ้ำ (double che

3. เหตุที่ลักษณะไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่น่าสนใจศึกษาอย่างมาก จึงควรมีการศึกษาไวยากรณ์ภาษาไทยถิ่นใต้ในเชิงลึก ในประเด็นต่างๆต่อไปเพื่อให้ได้ผลหรือหลักฐานเพิ่มเติมมายืนยันผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยทำให้มีปริมาณงานวิจัยภาษาไทยถิ่นใต้ในปริมาณที่มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา ดิงศรัทย์. 2550. ลักษณะของภาษาไทยถิ่น. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

<http://thaiarc.tu.ac.th/dialect/index.html>

การเล่นคำพวน. 2550. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] : www.tat.or.th/south02/travellocal.asp?prov_id

ครูภาทิพ. 2551. การสร้างคำในภาษาไทย. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

<http://st.ac.th/bhatips/thaiword01.html>

คำขยายในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช. 2550. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์]

<http://thaiedresearch.org/result/result.php?id=2850>

ฉันทส ทองช่วย. 2524. ภาษาที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] : www.culture.go.th/research/south/24_1.html

ชาวสงขลา. 2550. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] : http://plugmet.orgfree.com/sk_dialect.htm

จิตติมา วิไลรัตน์. 2526. ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนไทยภาษาพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตามใจ อวิรุทธโยธิน. 2546. กลไกและรูปแบบของการพวนคำในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิธุมล นิลพันธ์. 2550. โครงสร้างของคำ. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

<http://209.85.175.104/search?q=cache:zlek5hRImsJ:webhost.tsu.ac.th/4910>

ปรัชญา อากาศ. 2538. แผนที่ภาษาจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

www.rd.ac.th/thai-tai2/Sample4.php?id=284

เปรมินทร์ คาระวี. 2550. คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

<http://www.arts.chula.ac.th/~ling/abs/1996premin.htm>

พรพันธุ์ เขมณุตชัย. 2540. การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอดาไญ จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พรรณี สวัสดิผล. 2550. เรื่องวิเคราะห์สำนวนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] : <http://thaiedresearch.org/result/result.php?id=409>

ภาษาไทยถิ่นใต้. 2550. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] : <http://th.wikipedia.org/wiki/>

ภาษามลายูกับภาษาไทยถิ่นใต้. 2550. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

http://plugmet.orgfree.com/sk_melayu_dialect.htm

ภาษามลายู ภาษาไทย และคำที่ใช้ในปักษ์ใต้. 2550. [เข้าถึงได้จากเว็บไซต์] :

www.ycadesign.com/webboard/index.php?topic=46.msg92

วัลยาและคณะ. 2549. บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 : คำ การสร้างคำและการยืมคำ. สถาบัน

ภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ศิริรัตน์ ชูพันธ์. 2547. การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ศิริรัตน์ ชูพันธ์ และกัลยา ดิงสภักดิ์, ม.ร.ว.. 2549. การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่

อยู่ของอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษร
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภมาส เอ่งฉ้วน. 2553. ลักษณะของสกรรมกริยาในภาษาไทยถิ่นใต้. บทความตีพิมพ์ในรวมบทความ

เสนอในการประชุมวิชาการเรื่องไวยากรณ์ไทยฉบับครอบคลุมภาษาย่อยของไทย: ความ
หลากหลายของภาษาในสังคมไทย ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่น: ประเด็นและ
ข้อค้นพบใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และ ศรัณยู เสวตมัลย์. 2544. ทฤษฎีไวยากรณ์.

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ และสรวิทย์ สรรคนุรานุรักษ์ (บรรณาธิการ). 2553.

รวมบทความเสนอในการประชุมวิชาการโครงการไวยากรณ์ไทยฉบับครอบคลุมภาษาย่อย
เรื่อง ความหลากหลายของภาษาในสังคมไทย ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่น และภาษา
ย่อยในสังคมไทย: ประเด็นปัญหาและข้อค้นพบใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อุบลศรี อรรถพันธ์. 2542. การปริวรรตและศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมพื้นบ้านภาคใต้ประเภทหนังสือ

นุค เรื่อง ปองครก. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพิพิธภัณฑสถานและหอศิลป์ สถาบันทักษิณคดีศึกษา.